

Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů

Katedra zahradní a krajinné architektury

**Analýza možností rozvoje a využití turistických tras
v zadaném regionu**

Diplomová práce

Autor práce: Bc. Veronika Kaplanová

Vedoucí práce: RNDr. Oldřich Vacek, CSc.

estné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Analýza možností rozvoje a využití turistických tras v zadaném regionu" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 10. dubna 2014

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucímu práce RNDr. Oldřichu Vackovi, CSc. za dohled nad vypracováním mé diplomové práce. Dále zaměnujím Městského úřadu v Chocni a ve Vysokém Mýtě, Lesárnu a všem, kteří mi poskytli potřebné informace. V neposlední řadě také své rodině za podporu po celou dobu mého studia.

Analýza možností rozvoje a využití turistických tras v zadaném regionu

Souhrn

Diplomová práce se zaměřením na analýzu turistických tras ve městech Choceň a Vysoké Mýto je rozdělena do čtyř částí, ve kterých se zabývá nejprve zpracováním dostupných teoretických poznatků související literatury a internetových zdrojů týkajících se rekreace a jejího vývoje, historie a forem turistiky, organizací s ní spojených a následně samotným produktem vyplývajícím z turistiky – cestovním ruchem, jeho vymezením a rajonizací v rámci České republiky i Evropské unie. Zmíná se také možnost financování projektů turistických tras, druhy turistických tras a jejich značení. V části samotné analýzy jsou charakterizovány širší vztahy vymezeného území a popis dostupných turistických tras, cyklotras, cyklostezek a vodních tras, které jsou mezi sebou porovnávány a zjištěné poznatky zaneseny do tabulek a grafů. Následné zhodnocení turistického potenciálu obou měst vychází z analýzy ubytovacích a stravovacích zařízení, historických a turistických cílů. V závěru práce následuje zhodnocení kompletních možností využití turistických tras, jejich vybavenosti a bezpečnosti, vhodnost území pro rekreaci a navržení opatření pro umožnění dalšího rozvoje turistiky v zadaném území.

Klíčová slova: turistika, cestovní ruch, rekreace, turistické trasy, naučné stezky, cyklotrasy, Choceň, Vysoké Mýto

Analysis of possibilities use and development of tourist trails in some area

Summary

The thesis is focused on the analysis of the tourist routes in city Choce and Vysoké Mýto and is divided into four parts. The first one deals with the processing of the available theoretical knowledge of the contemporary literature and internet resources related to recreation and its structure, history and forms of tourism organizations associated with it and then the product itself resulting from tourism - tourism, its definition and regionalization in area of the Czech Republic and the European Union. There is mentioned a possibility of financing of projects of hiking trails, types of the hiking trails and its signs. In part of the analysis are characterized the wider relations defined territory and a description of the available hiking trails, bike trails, bike paths and waterways, which are compared with one and another and knowledge which we found are entered into tables and graphs. The subsequent evaluation of the tourism potential of both cities is based on an analysis of accommodation and catering facilities, historic and tourist destinations. In the conclusion of these thesis follows evaluation of the possibility of complete utilization of hiking trails, their equipment and safety, suitability areas for recreation and proposal of measures to allow further development of the tourism potential in the specified area.

Keywords: tourism, recreation, hiking trails, nature trails, biking trails, Choce , Vysoké Mýto

Obsah

1. Úvod	9
2. Cíl práce a metodika.....	10
2.1. Cíl práce.....	10
2.2. Metodika	10
3. Literární pohled současného stavu problematiky	11
3.1. Rekrece	11
3.1.2. Účel rekrece	12
3.2. Turistika	13
3.2.1. Historie turistiky	14
3.2.2. Formy turistiky	15
3.2.3. Turistický potenciál regionu	15
3.3. Organizace spojené s turistikou.....	17
3.3.1. Klub českých turistů	17
3.3.2. Další organizace.....	17
3.3.3. Města a obce	18
3.4. Charakteristika cestovního ruchu.....	18
3.4.1. Druhy cestovního ruchu.....	22
3.4.2. Subjekt cestovního ruchu.....	24
3.4.3. Objekt cestovního ruchu	25
3.4.4. Rajonizace české republiky z hlediska cestovního ruchu	25
3.4.4.1. Účel české republiky na turistické regiony a turistické oblasti	26
3.4.4.2. Účel české republiky podle Evropské unie	28
3.5. Financování projektů turistických tras	29
3.5.1. Fondy Evropské unie	29
3.5.2. Státní fond dopravní infrastruktury.....	33
3.5.3. Financování ze strany měst a obcí	33
3.6. Turistické trasy	33
3.6.1. Cyklotrasy	34

3.6.2. Cyklostezky	35
3.6.3. Naučné stezky	35
3.6.4. Vodní trasy	36
3.6.5. Zvláštní formy tras	36
3.7. Turistické značení	38
3.7.1. Značení turistických tras	39
3.7.2. Značení cyklostezek	40
3.7.3. Značení cyklotras	41
3.7.4. Značení jezdeckých stezek	43
4. Zhodnocení podkladových údajů	44
4.1. Analýza širších vztahů	44
4.1.1. Pardubický kraj	44
4.1.2. Choce	45
4.1.3. Vysoké Mýto	46
4.1.4. Klimatické podmínky	47
4.1.5. Dopravní vzdálenost	48
4.1.6. Hodnocení turistického potenciálu zadaného území	49
4.1.6.1. Choce	49
4.1.6.2. Vysoké Mýto	50
5. Vlastní analýza	51
5.1. Seznam vstupních podkladů	51
5.2. Analýza turistických tras v zadaném území	51
5.2.1. Analýza cyklistických stezek	51
5.2.1.1. Choce – Vysoké Mýto	51
5.2.1.2. Choce – Zářecká Lhota	54
5.2.1.3. Choce – Brandýs nad Orlicí – Ústí nad Orlicí	55
5.2.1.4. Navazující cyklostezky	56
5.2.2. Analýza cyklistických tras	59
5.2.3. Turistické trasy	61
5.2.3.1. Choce a okolí	61
5.2.3.2. Vysoké Mýto a okolí	62
5.2.4. Naučné stezky	64
5.2.4.1. Choceřská naučná stezka Díví doly	64

5.2.4.2. Choceňská naučná stezka	67
5.2.4.3. Vysokomýtské naučné stezky	68
5.2.5. Vodní trasy	74
5.3. Analýza ubytovacích a stravovacích zařízení v zadaném území	75
5.3.1. Oblast Chocně	75
5.3.2. Oblast Vysokého Mýta	79
5.4. Analýza potenciálu turistických a historických cíl	82
6. Diskuse.....	108
7. Závěr.....	113
8. Seznam použité literatury a internetových zdroj	114
9. Samostatné přílohy.....	119

1. Úvod

Turistika, a už p ší, vodní i cyklo, je v současné době velmi oblíbená a nabývá na rozmachu. Dvodem m že být relativní cenová dostupnost, kdy turisté nepotřebují žádné drahé vybavení a nemusí platit žádné vstupné. Výhodou je také „ časová svoboda“ a v případě zájmu i neorganizovanost a neformálnost. Navíc turistika se dá provozovat téměř kdekoli a za jakéhokoliv počasí. Zvláště na jaře a v letních měsících mžeme vidět stále více cyklistů, turistů i in-line bruslařů, kterých každoročně přibývá. Dvodem m že být jak aktivní trávení volného času, odreagování se od pracovních povinností, touha poznat nová místa i pouze dojížďka za prací jako kombinace úspory finančních prostředků a zdravého životního stylu. Nutno podotknout, že podmínky pro turistiku se rok od roku zlepšují. Přibývá nových značených turistických tras i cyklotras, ve velké oblibě jsou také naučné stezky, které spojují turistiku s poznáním nových míst a získáním informací vztahujících se k dané tématice, budují se další kilometry cyklostezek za finančního podílu města, Státního fondu dopravní infrastruktury i fondu Evropské unie a nezanedbatelný vliv na rozvoj turistiky má i zlepšující se stav stravovacích a ubytovacích zařízení i infrastruktura obecně.

Jako jeden z konečných produktů turistiky lze považovat cestovní ruch, který má významný vliv na ekonomiku státu, pozitivně se podílí na hrubém domácím produktu i nezaměstnanosti. Je ovšem nutné brát v potaz i negativní stránky tohoto odvětví, kdy kvůli zvýšené atraktivitě určitých lokalit mže dojít k ohrožení přírodního bohatství vlivem vysoké návštěvnosti i neohleduplnosti až vandalismu návštěvníků.

V diplomové práci analyzovaná města pardubického kraje, Choceň a Vysoké Mýto, nepatří mezi národně vyhledávané lokality, přestože jejich turistický potenciál je právě díky značnému množství turistických tras, cyklotras, naučných stezek a cyklostezek nezanedbatelný. Příhodná poloha, území Přírodního parku Tiché Orlice i Přírodní rezervace Peliny v nenárodním terénu vytváří obzvláště vhodné podmínky pro rodiny s dětmi i rekreační turisty. Národnější turisté naopak ocení oblast nad Vysokým Mýtem směrem k vyhledávané přírodní a skalní lokalitě Toulavcovy Maštale.

Výsledky provedených analýz by měly napomoci právě zviditelnění dané oblasti v rámci rekreace, nabídnutí dostupných ubytovacích a stravovacích zařízení i turistických a historických cílů a případných návrhů na celkové zvýšení atraktivity území a možností turistů.

2. Cíl práce a metodika

2.1. Cíl práce

Hlavním cílem práce je vyhodnocení turistického potenciálu turistických tras, naučných stezek a cyklotras v zadaných místech, konkrétně v Chocni a ve Vysokém Mýtě a navrhnout možnosti jejich dalšího rozvoje za pomoci dílčích cílů :

- výběru předem tu zkoumání
- výběru vhodné literatury
- terénního šetření
- zpracování získaných informací
- analýzy ubytovacích a stravovacích zařízení, turistických a historických cílů
- vyhodnocení turistického potenciálu zadaného území
- vlastního návrhu
- závěrečného shrnutí poznatků

2.2. Metodika

V literárním pohledu souasného stavu problematiky jsou porovnány různé definice autorů vysvětlujících pojmy týkající se rekreace, turistiky, cestovního ruchu, druhů turistických tras a jejich značení. Vlastní analýza se na základě terénního šetření zabývá ověřením technického a bezpečnostního stavu tras, jejich vybaveností a vhodností dalšího směřování, sbírem dalších podkladových dat od orgánů státní správy, zájmových a nevládních organizací o stavu rekreace v zájmovém území, analýzou souasného stavu tras s ohledem na aktuální požadavky krátkodobé, střednědobé a dlouhodobé rekreace a navržením opatření ke zvýšení atraktivnosti venkovského prostoru pro turisty s ohledem na vytvoření pracovních míst pro místní obyvatelstvo.

3. Literární pohled současného stavu problematiky

3.1. Rekreační

Hoda (2005) charakterizuje pojem rekreace jako činnosti, které jsou zaměřeny na obnovování vyčerpaných sil a kompenzaci deformativních vlivů vyplývajících z běžných socioprofesionálních rolí člověka, z jednostrannosti práce, nesprávných životních návyků apod., na tvorbu zdraví, rozvoj a zdokonalování ve smyslu fyzickém, psychickém i sociálním a s tím spojenou kultivaci. Rekreace má výrazně prožitkový charakter, její dopad má tedy stejný význam jak pro fyzickou, tak pro duševní a sociální dimenzi lidské osobnosti, a to nejen ve smyslu důsledku fyzické zátěže, ale i společenského kontaktu.

- rekreace je, na rozdíl od odpočinku, vždy aktivní činnost
- nemá jedinou formu, možný rozsah potenciálně vykonávaných aktivit je nekonečný
- na určení, zda se jedná o rekreaci či ne, má rozhodující vliv její motivace a smysl vykonávané činnosti, budeme-li operovat s pojmy zábava, regenerace, odpočinek, vlastní rozvoj, prožitek atd., spojenými s osobním uspokojením, jedná se o rekreaci
- vzhledem ke struktuře společnosti a práce se doposud rekreace realizovala pouze ve volném čase
- rekreace je činnost naprosto dobrovolná, což ovšem neznamená, že by nemohla být plánována a organizována, ale vždy musí být ponechána jedinci možnost svobodného výběru
- rekreace má vždy svůj účel, svůj smysl, což vede k její žádoucí diferenciaci

Konečný společenský dopad rekreace spoívá v tom, že úroveň každé osobnosti je podmínkou úrovně celé společnosti (Hoda, 2005).

Teplý (1969) navíc dodává, že rekreace ve své základní podobě má velmi obecný charakter, který obsahuje všechny činnosti regenerativní a rozvojové funkce. Rekreace poskytuje osobní uspokojení a zábavu. Mimo to ale přináší i jiný společenský užitek, přispívá na intelektuální, tělesný a sociální rozvoj, na zdraví a ostatní faktory, které formují osobnost. Vzhledem k současně považující časové struktuře se rekreace váže na volný čas a kvalitu života.

Na základ výzkumu vztahu rekreace a kvality života, který má po átky v 80. letech minulého století (Weiskopf, 1982), považuje Russel (1990), Baker et Palmer (2006) rekreaci za jednu ze sou ástí kvality života, kdy Feyers et Machin (2007) charakterizují termín „kvalita života“ jako jeden z koncept , usilujících o popsání sou asné sociální a ekonomické reality. Dodávají, že jeho výhodou je jednoduchost a srozumitelnost pro ve ejnou sféru, protože tém každý jedinec má p edstavu, co to kvalita života je. Naopak Stumbo et Peterson (2004) kvalitu života chápou jako individuální vnímání vlastního postavení v život v kontextu kultury a hodnotového systému ve kterém lov k žije, a ve vztahu k osobním cíl m, o ekáváním, standard m a zájm m. Medlowicz et Stein (2000) dále dodávají, že kvalita života se týká komplexu aspekt života, které nemohou být vyjád eny pouhým užitím kvantitativních indikátor , ale je v ní zahrnut popis subjektivního hodnocení vlastního života obecn .

Hoda (2000) rozlišuje t i oblasti individuálního i společenského života lov ka, a to oblast inností nezbytn nutných, oblast regenerace sil a oblast prožitk a prožívání, kdy uvedené oblasti nejsou od sebe neprostupn odd leny, ale do ur ité míry se navzájem prolínají.

Význam rekreace vidí Teplý (1971) ve vytvá ení prostoru pro participaci na dané kultu e, pro realizaci zájm , zálib a schopností, i pro kultivaci všech tvo ivých sil lov ka.

3.1.2. len ní rekreace

Podle druhu d lí Hoda (2005) rekreaci na rekreaci:

- kulturn umleckou
- intelektuální
- sociální
- zájmovou
- pohybovou

Ješina (2009) však vylišuje podle délky a dostupnosti další t i druhy rekreace, které se liší z hlediska organizace, p ípravy, obsahu i realizace na:

- každodenní rekreace (v míst bydlišt , nejlépe p ší dostupnost nebo do 30 min dojíž ky, nízká finan ní, asová a organiza ní náro nost)

- krátkodobá rekreace = víkendová (chaty, chalupy – reakce na problémy v městském prostředí, dostupnost pro méně než 30-60 km, malé nebo žádné omezení pracovních povinností, žádné omezení rodinných povinností)
- dlouhodobá rekreace = dovolená (nemá limit dostupnosti – globální turismus, možnost poznat se v netypických, někdy i mezních situacích, únik od životního stereotypu, větší množství zážitků, větší finanční náročnost, složitější přechod zpět do každodenního rytmu)

Hoda a Dohnal (2005) pokračují v členění rekreace podle organizovanosti na rekreaci:

- organizovanou (předeem naplánovaná akce pod vedením skupiny vedoucích a instruktora – přírodní tábor)
- částečně organizovanou (zajištění dopravy, ubytování, stravování, naplánování programu, který účastník může i nemusí využít – přírodní dovolená u moře přes cestovní agenturu)
- neorganizovanou (spontánní akce sportovního charakteru, jejíž účastníci se podílejí i na přípravě a realizaci programu – přírodní neformální tenisové a fotbalové utkání navzájem známých lidí),

a podle množství účastníků na:

- individuální (samostatná, účast jedné osoby)
- rodinnou (za účasti rodinných příslušníků)
- skupinovou (účast dvou a více jedinců)

3.2. Turistika

Ludvík a kol. (1986) definuje turistiku jako komplex činností spojených s aktivním pohybem a pobytem v přírodě za cílem poznání přírodních a společenských poměrů ve zvolené oblasti s využitím odborných technických znalostí a dovedností.

„Cestování pro zábavu, která náleží nejen v rozkoši z pobytu v přírodě vůbec a pak ve vyhledávání méně známých a krajinně i jinak vynikajících končin, nýbrž také pro osvojení tělesné i duševní – to turistika“ (Guth-Jarkovský, 2003).

Dnešní charakteristiku turistiku vykládá Šech (1998) spíše jako aktivní formu ústí na cestovním ruchu, maximálně využívající možnosti bezprostředního pobytu a pohybu v přírodním prostředí a zpravidla spojenou s jednoduchými formami ubytování a stravování. Jako turistiku můžeme označit aktivního účastníka turistiky, který na své trase v navštíveném místě alespoň jednou přenocuje. Turisty můžeme podle místa trvalého pobytu rozdělit na domácí (obaný konkrétního státu) a zahraniční (obaný cizí státní příslušnosti než konkrétního státu).

3.2.1. Historie turistiky

Pojem turistika se začal v domě používat kolem roku 1800, kdy toto slovo bylo odvozené z francouzského tour – putování. Významný podíl na rozvoji turistiky měla železnice, která umožnila dopravu do vzdálenějších krajín a zajímavých oblastí včetně vysokohorských. V těchto místech následoval vznik turistických ubytoven a hotelů, což chápeme jako počátek turismu jako hospodářského odvětví. K rozšíření turistiky do podvědomí lidí, hlavně vzdělaných vrstev obaný v poslední fázi národního obrození, výrazně přispělo skautské hnutí (Ottův slovník naučný, svazek 25, str. 931).

Moser a kol. (1981) datuje počátek turistiky do období romantismu, kdy se již počíná projevovat živý zájem o cestování a pobyt v přírodě, o poznávání krásné země. Zmiňuje organizaci prvních vycházek, prvních výletů menších uzavřených společností nebo i jednotlivců. Mezi nadšenci zaujímají první místa básníci a spisovatelé, například Karel Hynek Mácha nebo Josef Kajetán Tyl, kteří jsou vábeni romantickou krásou přírody a památkami slavných dob své vlasti, starými hrady a zámky. Moser a kol. (1981) tuto dobu charakterizuje jako počátek národních poutí a velkých národních manifestací, kdy cílem těchto putování byla místa národem uctívaná, jako například Blatná a Radhošť.

Datum 11. června 1888 je významné nejen z hlediska založení Klubu českých turistů (KČT), ale také je dnem vzniku organizované turistiky v českých zemích. Snahou KČT, vycházející z jejich stanov, bylo zpřístupnit turisticky zajímavá místa nejen budováním stezek a značením, ale i výstavbou ubytovacích a rekreačních zařízení. Toto znamenalo i organizování českých turistických výprav do národnostně smíšených oblastí za účelem poskytnutí morální a hospodářské pomoci v místech usedlým lidem. Velký podíl na propagaci měly, v té době vydávané, časopisy, průvodce a mapy (Moser a kol., 1981).

Vznik prvních českých sportovních svazů, zejména cyklistů, veslařů a později i lyžařů byl příčinou, že i do Klubu českých turistů pomalu začaly pronikat turistické formy těchto sportovních odvětví, a tím vznikaly i druhy zimní turistiky, v průběhu 20. století následované cykloturistikou a vodní turistikou, od 30. let i mototuristikou a od poloviny 20. let turistikou organizovanou a skupinovou. Otevření cest do celého světa ve formě poznávacích zájezdů, exkurzí ale i individuální turistiky mělo za následek vznik masového turismu (Moser a kol., 1981).

3.2.2. Formy turistiky

V prvotní úpravě Guth-Jarkovský (2003) rozeznává tyto druhy turistiky a tedy i turistiky:

- turisté pší
- turisté novodobí
- turisté kombinovaní
- horolezci

V současné době Štěpánek (1998) podrobněji rozlišuje následující formy turistiky:

- pší
- horská
- vysokohorská
- vodní, vodácká
- lyžařská, alpinismus
- cykloturistika
- mototuristika
- agroturistika
- tramping
- outdoor

3.2.3. Turistický potenciál regionu

Pásková (2008) označuje potenciál území pro rozvoj cestovního ruchu jako schopnost primárních zdrojů na území destinace přitahovat určitý objem návštěvníků a podporovat určitý objem rozvoje cestovního ruchu na jejím území.

Potenciál území je dále podle Šípa (1998) „latentním“ stavem, přičemž do značné míry záleží na úrovni a strategii destinationálního managementu, jakým způsobem a tempem je aktivován.

V teorii (Jarábková, 2001) i související praxi hodnocení (kol. autor, 2001) potenciálu území pro rozvoj cestovního ruchu často dochází ke ztotožnění termínu „předpoklady území pro rozvoj cestovního ruchu“. Za předpoklady území pro rozvoj cestovního ruchu lze označit souhrn přírodních a antropogenních aspektů daného území v etn jejich mnohoúrovňových a synergicky působících vazeb, které vytvářejí podmínky pro rozvoj a realizaci cestovního ruchu. Ve srovnání s potenciálem území pro rozvoj cestovního ruchu tedy jde o širší pojem zahrnující vnitřní i vnější podmínky pro aktivaci potenciálu cestovního ruchu daného území. Mezi základní územní předpoklady rozvoje cestovního ruchu patří územní potenciál pro takový rozvoj (primární zdroje), dále potřeba a možnosti úasti na cestovním ruchu (velikost a charakter poptávky) a konečné podmínky pro aktivaci potenciálu a její souasná úroveň („výroba“, zejména i spotřeba produktů cestovního ruchu), (Pásková, 2008).

Podle funkčního chorologického členění rozlišuje Mariot (1983) předpoklady cestovního ruchu na:

- lokalizační (vyjadřují atraktivnost destinace, slouží k podchycení potenciálu území)
 - přírodní
 - antropogenní
- selektivní (slouží především k popsání, pochopení a interpretování preferencí jistých území a aktivit cestovního ruchu)
 - politicko-administrativní
 - demografické
 - geografické
 - sociologické
 - psychologické
 - ekologické
- realizační (podmínky pro využití primárních zdrojů destinace ze strany jejích návštěvníků)
 - informační a komunikační
 - kapacitní (infrastruktura a lidské zdroje)

3.3. Organizace spojené s turistikou

3.3.1. Klub českých turistů

Organizace českých turistů byla založena 11. únava 1888 skupinou vlastenců v ele s Vojtou Náprstkem. Koncem roku měla 225 členů, v roce 1889 začala vydávat vlastní časopis – časopis turistů, který vycházel až do roku 1948. Ještě v prvních 80. letech byly založeny další odbory v různých částech. V prvních 90. letech byly založeny také odbory na Moravě. Po druhé světové válce KČT rychle rostl, avšak až do konce první světové války nebyl KČT žádnou masovou organizací (Ludvík a kol., 1986).

Po druhé světové válce postupně narostl až na dnešních téměř 40 tisíc, kdy je z toho zhruba čtvrtina mládeže. Oddíly mládeže jsou sdruženy do Asociace TOM¹. Ústředí Klubu sídlí v Praze, základní organizační jednotkou Klubu jsou odbory, sdružující se do 14 oblastí podle krajů. Když každá organizace v daném kraji mapuje své území ohledně plánovaných akcí, informuje veřejnost o své činnosti pomocí zápisů ze schůzí a z jednání. Klub každoročně organizuje přes tisíc akcí určených jak pro své členy, tak i pro neorganizované zájemce o všechny druhy turistiky (Admin, 2012).

3.3.2. Další organizace

- Lesy české republiky

Státní podnik Lesy české republiky se sídlem v Hradci Králové byl založen 1.1.1992 Ministerstvem zemědělství české republiky. Hlavní náplní činnosti podniku je obhospodaování více než 1,3 mil. ha lesního majetku ve vlastnictví státu a péče o více než 39 tis. km určených vodních toků a bystřin. Pro turistiky je tato organizace důležitá hlavně z důvodu vzniku lesních naučných stezek a podpory různých sportovních turistických akcí v lesním prostředí (Anon., 2012).

- Nadace Partnerství

V roce 1991 byla americkými nadacemi založena Nadace Partnerství za účelem poskytování a zprostředkování informací a služeb pro trvale udržitelný rozvoj komunit, obcí a jejich partnerů, jejíž hlavní náplní je pomáhat lidem péčovat o životní prostředí a podpora

¹ Asociace TOM – Asociace turistických oddílů mládeže

ekologických projektů, a už granty, odbornými službami i vzdáváním. Nadace partnerství mimo jiné zaštiťuje stezky Greenways (koridory, sloužící rekreaci, sportu a nemotorové dopravě existující přirozeně podél řek, ale i využívání koridorů bývalých železničních tratí) a certifikuje služby Cyklisté vítání (informační internetový server pro všechny příznivce cykloturistiky a turistických akcí, obsahující přehled o certifikovaných stravovacích a ubytovacích zařízeních, kempch a turistických cílech poskytujících perfektní zázemí pro návštěvníky (Šperková a Duda, 2009).

- esko jede

Komplexním projektem na podporu nejen cyklistiky v ČR je projekt esko jede, který vznikl 2.6.2011 ve Velkých Karlovicích na základě zakázky ministerstva dopravy. Jedná se o informační internetový server poskytující svým návštěvníkům snadno dostupné, přehledné a kvalitní informace o možnostech cyklistiky ve všech regionech na území ČR. Do budoucna by měl být rozšířen o marketingovou podporu i dalších odvětví aktivní turistiky, jako jsou in-line bruslení, pěší, břežkou a vodní turistiku a terénní cyklistiku (Žáková, 2011).

3.3.3. Msta a obce

Svým působením mají nejpodstatnější vliv na turistický potenciál v dané lokalitě a přilehlém okolí. Vhodnou údržbou msta, obce, ve veřejných prostranstvích i zeleni, po řádném a podpoře kulturních, sportovních a jiných akcí, prezentací mstských zařízení, atraktivit a historických památek lze výrazně ovlivnit cílenou návštěvnost konkrétního území.

3.4. Charakteristika cestovního ruchu

Cestovní ruch patří v současné době mezi nejrychleji se rozvíjející a zároveň nejtěžší předměty studia. Jeho součástí jsou doprava, ubytovací, stravovací a turistická zařízení, turistická informační centra nebo služby cestovních kanceláří i provozní služby. Jedná se tedy o komplexní služby spojené s cestovním ruchem v konkrétním prostředí. Cílem cestovního ruchu je uspokojování potřeb návštěvníků a dosažení zisku na základě prodeje služeb a zboží, které jsou koncovým produktem cestovního ruchu.

Z terminologického hlediska Pásková (2008) uvádí jako lingvistický základ pojmu „cestovní ruch“ slova „cesta“ a „ruch“, z čehož vyplývá, že podstatou tohoto fenoménu je

samotný akt cestování (pohyb po cestě), tedy „túra“ (anglicky tour) – odtud jednoslovný výraz „turismus“ (anglicky tourism).

Graburn et Jafari (1991) dodávají, že pojem „tour“ se používal již od poloviny 17. století, tehdy zejména pro označení cest šlechty a diplomatů a následovně byl zaveden termín „tourist“ k označení cest za potěšením a vzdáváním.

UNWTO² (1995) definuje cestovní ruch jako aktivitu osob cestujících do míst mimo jejich obvyklé prostředí nebo pobývajících v těchto místech ne déle než jeden rok za účelem trávení volného času, obchodním jednáním i jiným účelem.

Sociologicky lze cestovní ruch vymezit jako specifickou formu uspokojování lidských potřeb. Jde o potřeby odpočinku, poznání, seberealizace, sebezdokonalování a společenského styku, tedy o nadstavbové potřeby vyznačující se motivací vyšších řádů a v souladu se s nimi hierarchií (Maslow, 1970).

Zelenka (2012) charakterizuje cestovní ruch jako komplexní společenský jev, zahrnující aktivity osob cestujících mimo jejich obvyklé prostředí nebo pobývajících v těchto místech ne déle než jeden rok za účelem zábavy, rekreace, vzdáváním, pracovní i jiným účelem, i aktivity subjektů poskytujících služby a produkty těmto cestujícím osobám, tedy i provozování zařízení se službami pro tyto cestující osoby v etnicky souhrnu aktivit osob, které tyto služby nabízejí a zajišťují, aktivit spojených s využíváním, rozvojem a ochranou zdrojů pro cestovní ruch, souhrn politických a veřejných správních aktivit na uvedené aktivitu. Zároveň cestovní ruch vidí jako „bezprostřední získávání nových informací a vjemů v různých podobách (obrazová, textová, zvuková, chuťová, hmatová, čuchová, atd.) v prostředí, které obsahuje velké množství nových informací, tj. mimo místo trvalého bydliště“ (Zelenka, 2008).

² United Nations World Tourism Organisation – Světová organizace cestovního ruchu

Laws (1995) mj. považuje cestovní ruch za významný zdroj příjmu, kdy se jeho význam projevuje v investiční činnosti, v rozvoji sektoru služeb a v celkovém hospodářském rozvoji i zaměstnanosti.

Holešínská (2010) navíc dodává, že z ekonomického hlediska je cestovní ruch považován za významné odvětví hospodářství, které však není jednoznačně identifikováno, protože na cestovním ruchu se podílí řada ekonomických činností. Na tuto skutečnost upozorňuje i Vanhove (2005) při identifikování základních specifík cestovního ruchu jakožto ekonomického odvětví. Page (2007) tyto charakteristiky ještě dále rozšiřuje.

Tribe (1971) vidí cestovní ruch jako multioborovou disciplínu, jejíž předmětem je cestovní ruch jako komplexní socioekonomický jev, a proto si vyžaduje interdisciplinární přístup.

Podle Zelenky (1996) lze hodnotit jako nejvýznamnější pozitivní vliv cestovního ruchu na:

- zaměstnanost
- nové pracovní příležitosti
- rozvoj malého a středního podnikání
- koloběh finančních prostředků
- příjem do státního rozpočtu
- zachování povodních tradic, kultur a historických památek
- ochranu životního prostředí
- zemědělskou výrobu, stavebnictví, dopravu, telekomunikace a místní infrastrukturu
- zvýšení životního standardu obyvatel

Naopak Pásková (2008) upozorňuje především negativním vlivem cestovního ruchu na:

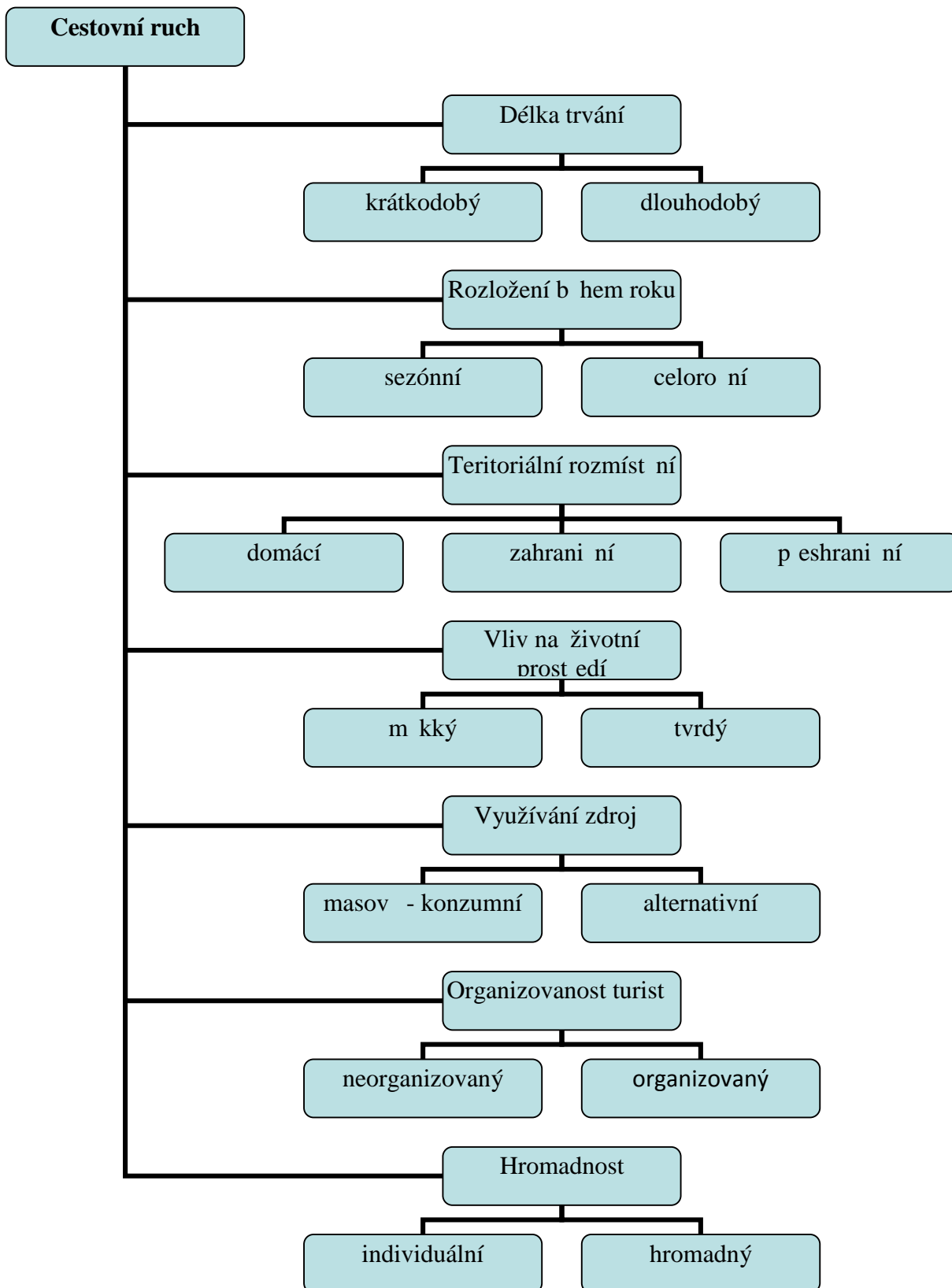
- ohrožení přírodního bohatství
- zvýšená koncentrace obyvatel v určitých lokalitách
- ztráta jedinečnosti specifické lokální kultury, památky
- negativnímu vnímání návštěvníků místními obyvateli
- ztráta soukromí místních obyvatel

Jako hlavní předpoklady a podmínky pro úspěšný rozvoj cestovního ruchu vidí Bertík a kol. (2001) následující:

- přírodní (charakter terénu, klimatické podmínky, přírodní zdroje)
- kulturně-historické (architektonické památky, lidové tradice a umění)
- sociálně-ekonomické (celková úroveň ekonomiky státu, vyjadřovaná vyšší HDP)
- materiálně-technické (úroveň ubytovacích, stravovacích, dopravních, atd. zařízení)
- politické (stabilita a nestabilita země)
- ekologické (příznivé přírodní prostředí)
- personální (profesionalita pracovníků v oblasti cestovního ruchu)
- administrativní (zahraniční cestovní ruch, výjezdové a vstupní formality)
- demografické (vše, co se týká obyvatelstva – mentalita, zvyky, věk, atd.)

3.4.1. Druhy cestovního ruchu

Zelenka (2012) cestovní ruch třídí podle jednotlivých druhů následujícím způsobem:

Lacina a kol. (2007) dále rozlišuje tyto nejdůležitější formy aktivit v cestovním ruchu:

- rekreační cestovní ruch (kromě pasivního odpočinku a obnovování fyzických a duševních sil lze bývají jeho aktivity spojeny s aktivním pobytem v přírodě, sportem a s pěstováním individuálních zálib – víkendové pobyty, dovolená na chatách, chalupách, kempech, penzionech)
- kulturně-poznávací cestovní ruch (účastníci této stále se rozšiřující formy jsou v první řadě motivováni zájmem poznávat kulturní dědictví, zvyky a tradice jimi navštěvovaných zemí a jejich regionů, včetně jejich obyvatel, plní významnou výchovně vzdělávací funkci a přispívá k rozšíření rozhledu obyvatelstva)
- kongresový cestovní ruch (zahrnuje soubor činností zaměřených hlavně na výměnu zkušeností a dalších odborných poznatků, je spojena s cestováním a pobytem v domě, umělců, podnikatelů a dalších účastníků kongresové turistiky v místech, v nichž se kongresy konají, její součástí je i nabídka doprovodných aktivit uskutečňovaných v průběhu jednání)
- incentivní cestovní ruch (termín „incentiva“ je zpravidla vykládán jako „nástroj použitý s cílem pozitivně motivovat subjekty podílející se na hospodářském prospěchu organizace“, aktivity mají vždy jasně stanovený obchodní, motivační nebo propagační cíl, Drobná a Morávková (2004) doplňují, že především manažeři velkých podniků využívají incentivní turistiku k motivaci svých zaměstnanců a k jejich stimulaci k podávání vyššího pracovního výkonu)
- zdravotně orientovaný cestovní ruch (zaměřen na zdravotní péči nebo na rekonvalescenci, pobyty v lázních nebo v jiných léčebných zařízeních)
- sportovní zaměřený cestovní ruch (horská turistika, cykloturistika, vodní a přírodní turistika, horská letní a zimní turistika)
- hipoturistika (turistika spojená s koňmi)
- golfová turistika (Česká republika je jednou z předních golfových destinací ve střední Evropě)
- náboženský cestovní ruch (cílem je návštěva posvátných míst, církevních památek a různých náboženských událostí)

3.4.2. Subjekt cestovního ruchu

Podle Heskové (2006) je z ekonomického hlediska subjektem cestovního ruchu každý, kdo uspokojuje své potřeby spotřebou statků cestovního ruchu v době cestování a pobytu mimo místo trvalého bydliště a obvykle ve svém volném čase. Tzn., že je nositelem poptávky a spotřebitelem produktu cestovního ruchu.

Z hlediska statistického hodnocení je účastníkem cestovního ruchu cestující označený jako návštěvník, turista i výletník. Avšak na základě závěrů mezinárodní konference o statistice cestovního ruchu z roku 1991 má ve struktuře cestujících své místo i stálý obyvatel, jako potenciální účastník domácího nebo zahraničního cestovního ruchu (Ptáček, 2011).

Zelenka (1996) navíc rozlišuje účastníky cestovního ruchu podle preferovaného typu cestovního ruchu a chování, kdy se na které uvedené typy mohou kombinovat v chování jedince během jedné cesty, na:

- objevitel (cestovatel) – vyhledává nové poznatky, zážitky, pohledy, snaží se komunikovat s místní komunitou, jeho cesta trvá několik týdnů, odmítá dopravní prostředky, z nichž nemůže pozorovat okolí, vyráží nejčastěji sám nebo v malých skupinkách. Před cestou zjistí pouze nezbytné skutečnosti, nejdůležitější je pro něj vlastní zkušenost.
- elitní návštěvník – ochoten k delšímu pobytu než masový návštěvník, návštěvu je nejznámější místa, vyhledává komfort poskytovaných služeb, vyžaduje kvalitní informace stejně jako informace v průběhu cesty.
- návštěvník, hledající nevšední zážitky – vyhýbá se centru cestovního ruchu, dobře se adapтуje na místní podmínky, nevyžaduje vysoký standard služeb, preferuje individuální cestovní ruch, nevyhledává informace předem a na místě se ptá místních obyvatel (do této kategorie patří spíše mladší generace)
- neobvyklý návštěvník – zajímá se o „primitivní“ kultury, ale využívá všech výhod civilizace (například ekoagroturismus), dává kladnou informaci předem
- individuální návštěvník – cestuje individuálně nebo v malých skupinkách, jejich počet roste, podskupiny – jedni vyžadují vysoký standard služeb a všechny výhody civilizace (a jsou ochotni za to zaplatit, střední generace), a druhí naopak – nevyžadují vysoký standard služeb a vymožeností civilizace (mladší generace), všichni ale potřebují kvalitní a komplexní informační podporu před i v průběhu cesty

- masový návštěvník – vrstva o středních příjmech a hodnotách, konzumenti (pasivní příjemci informací)
- návštěvník (obchodník) – k cestování donucen okolnostmi, minimální zájem o kulturu a lidi země příjezdu, krátkodobý pobyt (zvláštní důvod k cestování – například služební cesta), vyžaduje pouze specifické informace

Moss (2000) uvádí, že „turisté nadále představují významnou hnací sílu změny mající dalekosáhlý dopad na místa, která je přitahují, a v rámci globální politicko-ekonomické, finanční a sociální sítě vytvářejí podporňý systém těchto míst a samotného cestovního ruchu. S postupem přechodu naší společnosti na postindustriální způsob života pojetí cestovního ruchu coby integrální součásti jeho ekosystémového kontextu představuje strategii výrazného snížení jeho negativních dopadů na místní kulturu a symbiotické prostředí. Pokud cestovní ruch nebude takto chápán, pokračující degradace se všemi pravděpodobnostmi vyústí v podstatné oslabení cestovního ruchu per se, ne-li až v jeho úplnou likvidaci tam, kde je primárně odkázán na aspekty místní kultury a environmentální atributy. K tomu může dojít především zničením těchto atributů nebo omezením přístupu k nim... Takovýmto dopadem se lze vyhnout avšak nebezpečně v úvdomění, postoji a chování, ne-li bez zásadního posunu směrem od dominujícího karteziánského vesdeckého a společenského paradigmatu...“

3.4.3. Objekt cestovního ruchu

Všechno, co se může stát cílem změny místa pobytu účastníka cestovního ruchu. Jde o přírodu, kulturu, hospodářství, atd. Objekt cestovního ruchu je tak nositelem nabídky. Je tvořen cílovým místem (středisko cestovního ruchu), podniky a institucemi cestovního ruchu. Subjekt cestovního ruchu cestuje do cílového místa jen tehdy, když existuje vhodný ekvivalent na uspokojování jeho potřeb. Součástí objektu cestovního ruchu jsou služby a zboží vyráběné podniky a institucemi cestovního ruchu v cílovém místě (Anon., 2010).

3.4.4. Rajonizace české republiky z hlediska cestovního ruchu

Rajonizace cestovního ruchu oceňuje území podle předpokladů pro rekreaci a rozvoj turismu a navrhuje strukturu, formu a intenzitu jejich využívání. Rajonizace rozleňuje území na tato srovnáním přírodních podmínek vhodných pro rekreaci a cestovní ruch a na tato srovnáním vlastností pro cestovní ruch spíše nevhodných. Jednotlivé oblasti se vyznačují relativně rovnocennými přírodními předpoklady a podobností realizačních podmínek. Oblasti

se mezi sebou liší svým významem, vhodností pro cestovní ruch a časovou využitelností (Ryglová, 2007).

3.4.4.1. členění České republiky na turistické regiony a turistické oblasti

Petříková a kol. (2012) uvádí, že členění České republiky na turistické regiony se uplatňuje tzv. marketingový přístup, který vychází z pragmatické potřeby co nejúčelnější propagace turistické nabídky území. Tento přístup byl také uplatněn při rajonizaci turistického potenciálu území České republiky, které bylo v letech 1998 – 1999 iniciováno českou centrální cestovní kancelář – Czech Tourism. Vznikly tak turistické regiony a jako dílčí celky turistické oblasti.

Turistický region

Podle Nejdla (2010) se jedná o pirozený územní celek, který má stejnorodé geografické a geomorfologické území, které je odlišné od sousedního, kulturně-historického dědictví, historický a kulturní vývoj, životní styl, zvyky populace a prvky návazné vybavenosti místa. Je to specifické území vzniklé dlouhodobým pirozeným vývojem, proto jeho hranice nejsou pevné a jednoznačně vymezené a často vznikají spontánně.

Naopak Vystoupil a Šauer (2011) turistický region vidí jako jeden z typů regionů, který může být vymezen jako homogenní (území relativně homogenní z hlediska předpokladů pro realizaci cestovního ruchu) i heterogenní (atraktivita cestovního ruchu a její infrastrukturální zázemí) a odlišným pojetím turistické regionalizace i členění na marketingové regiony, kde hlavním kritériem spoívá v organizaci ekonomických vazbách a v ochotě komunikace a spolupráce obcí a mikroregionů daného regionu.

Petříková a kol. (2010) dodává, že návštěvnost turistického regionu se odvíjí od množství, kvality, rozmanitosti a atraktivity celkové nabídky cestovního ruchu, kdy potenciál území vytváří vhodné předpoklady pro realizaci konkurenceschopné nabídky produktů cestovního ruchu sdílených na píjezdový cestovní ruch. Turistický region je základní jednotkou národní propagace a marketingu turistického ruchu České republiky.

První členění patnácti turistických regionů České republiky bylo v letech 1998 – 1999. Od roku 2010 je Česká republika členěna do souasných sedmnácti turistických regionů (Petříková a kol., 2010).

Turistické regiony České republiky

Obrázek . 1 – Mapa turistických region
Zdroj: <http://www.czechtourism.cz> (upraveno autorem)

Turistická oblast

Pet í ková a kol. (2010) charakterizuje turistickou oblast jako územní celek, kde se rozvoj cestovního ruchu a rekreace odvíjí od specifických, potenciálem p evážn stejných p írodních i kulturn -historických podmínek a vlastností, kdy vhodné p edpoklady pro realizaci konkurenceschopné nabídky cestovního ruchu, se zam ením p edevším na domácí cestovní ruch, vytvá í potenciál daného území.

Turistické oblasti vznikají d lením turistických region na menší území, které slouží p evážn pro rozvoj domácího cestovního ruchu. V eské republice je v sou asnosti len no ty icet turistických oblastí.

Turistické oblasti České republiky

Obrázek . 2 – Mapa turistických oblastí
Zdroj: <http://www.czechtourism.cz> (upraveno autorem)

3.4.4.2. členění České republiky podle Evropské unie

V roce 1988 byla zavedena statistická monitorování, analýzy ekonomické a sociální situace v regionech a pro zajištění jednotlivých regionů do působnosti některého ze tří cílů strukturální politiky EU zavedena jednotná nomenklatura územních statistických jednotek (NUTS). Tzn. že dle počtu obyvatel jsou definovány tři hlavní úrovně regionálního členění území – NUTS I, NUTS II, NUTS III (Interel EPA a CC, 2006).

Kvůli vstupu do Evropské unie³ musela Česká republika kromě stávajícího tradičního členění na kraje odpovídající NUTS II, zavést mezi stát a kraje další stupeň členění odpovídající úrovni NUTS II – regiony soudržnosti, skládající se z jednoho či více krajů (zavedení efektivního získávání finančních prostředků z evropských fondů).

Obrázek .3 – Skladba 14 krajů (NUTS III) a 8 regionů soudržnosti (NUTS II)
Zdroj: <http://strukturalni-fondy.cz> (upraveno autorem)

Tato úroveň NUTS dále doplují ještě dvě nižší úrovně územní správního statistického členění, a to místní administrativní jednotky (LAU), které v současnosti nahradily a plně odpovídají dříve používaným NUTS IV a NUTS V.

NUTS I = stát

NUTS II = regiony soudržnosti

NUTS III = kraje

LAU I = okresy

LAU II = obce

³ Česká republika vstoupila do Evropské unie spolu s dalšími devíti státy 1. května 2004.

3.5. Financování projektů turistických tras

Možností, jak získat finance na vznik jakýchkoli nových turistických tras, případně záležitostí spojených s cestovním ruchem, je několik. Velké množství těchto projektů vzniklo po vstupu České republiky do Evropské Unie v roce 2004, kdy bylo České republice umožněno žádat dotace z fondů Evropské unie na základě politiky regionálního rozvoje a zvyšování konkurenceschopnosti jednotlivých regionů v oblasti cestovního ruchu, další projekty vznikly za finančního příspěvku Státního fondu dopravní infrastruktury. Dále se na financování podílejí města a obce, v jejichž zájmu samotný projekt je a v neposlední řadě také finanční prostředky ze sponzorských darů.

3.5.1. Fondy Evropské unie

Chvojková a Kvatoň (2007) uvádí, že evropská regionální politika, resp. politika soudržnosti, je projevem udržitelné solidarity na úrovni Evropské unie a má nezanedbatelný význam při posilování společné identity.

Důvodů regionální politiky:

- rozpor mezi závažností regionálních problémů a schopnostmi států tyto problémy řešit
- požadavek některých členských zemí na kompenzaci regionálních dopadů ostatních „neregionálních“ politik EU
- poskytování dotací pro myšlenému odvětví v boji proti zahraniční konkurenci na základě povolené výjimky v rámci regionální politiky
- politika pro lidi (pomáhá jim nalézt práci a lépe žít ve vlastní zemi)

Náplní politiky regionálního rozvoje je ekonomická a sociální koheze, což především znamená snižovat disparity v úrovni rozvinutosti různých regionů a omezovat zaostalost nejméně příznivých oblastí, v etnicky oblastí venkovských.

Dostupné finanční prostředky

Výdaje určené na regionální rozvoj v letech 2007-2013 představovaly více než jednu desetinu rozpočtu EU, a to přibližně 347 miliard eur, z toho pro ČR 26,7 miliard eur (Národní strategický rámec ČR, 2006).

Regionální politika Evropské unie, nazývána též jako politika hospodářské a sociální soudržnosti (HSS) či kohezní politika, je naplňována prostřednictvím dvou strukturálních

fond (jsou určeny pro chudší nebo jinak znevýhodněné regiony, peníze ze SF jsou čerpány v rámci několikaletých cyklů, tzv. programových období (současně období 2007-2013), na základě definování jasných cílů a priorit) a Fondu soudržnosti:

- Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF) – objemem financí je největší ze strukturálních fondů, zaměřuje se na modernizaci a posilování hospodářství, investiční (infrastrukturní) projekty – rozvoj a obnova sportovních areálů, rekonstrukce kulturních památek, výsadba regenerační zeleně.
- Evropský sociální fond (ESF) – podporuje aktivity v oblastech zaměstnanosti a rozvoje lidských zdrojů, podporuje neinvestiční (neinfrastrukturní) projekty – rekvalifikace nezaměstnaných, speciální programy pro osoby se zdravotním postižením, děti, mládež a další znevýhodněné skupiny obyvatel.
- Fond soudržnosti (FS) = kohezní fond - nepatří do strukturálních fondů, je určený na podporu rozvoje chudších států, nikoli regionů. Podporuje investiční (infrastrukturní) projekty se zaměřením na dopravní infrastrukturu v širším rozsahu a ochranu životního prostředí, nově i na oblast energetické účinnosti a obnovitelných zdrojů energie. Slovenský stát může čerpat prostředky z FS pokud jeho hrubý národní důchod na obyvatele nepřekročí 90 % průměru EU a má sestavený tzv. konvergenční program (program ke splnění podmínek hospodářského sblížení) (Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006).

Pro samotnou oblast financování cestovního ruchu jsou nejdůležitější dva z těchto cílů regionální politiky v programovém období 2007 – 2013 a to:

❖ cíl Konvergence

Podpora růstu a tvorby pracovních míst v nejméně rozvinutých členských zemích a oblastech. V ČR zaštiťuje všechny regiony soudržnosti s výjimkou hlavního města Prahy. Je realizovaný prostřednictvím sedmi regionálních operačních programů a osmi tematických operačních programů. Na cíl Konvergence připadá v ČR 25,89 miliard eur, písemný rozdělení je následující:

- sedm regionálních operačních programů (ROP) pro regiony soudržnosti (NUTS II) s celkovou přidělenou částkou 4,66 miliard eur:

- ROP NUTS II Severozápad
- ROP NUTS II Moravskoslezsko
- ROP NUTS II Jihovýchod
- ROP NUTS II Severovýchod
- ROP NUTS II Střední Morava
- ROP NUTS II Jihozápad
- ROP NUTS II Střední Čechy

- osm tematických operačních programů s celkovou přidělenou částkou 21,23 miliard eur:

- OP Doprava
- OP Životní prostředí
- OP Podnikání a inovace
- OP Výzkum a vývoj pro inovace
- OP Lidské zdroje a zaměstnanost
- OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
- Integrovaný operační program
- OP Technická pomoc

❖ cíl Evropské územní spolupráce

Programy přeshraniční spolupráce – jsou platné pro příslušné přeshraniční regiony a podporují spolupráci s příslušným přeshraničním regionem.

Na cíl Evropské územní spolupráce připadá v ČR 0,39 miliard eur. Prostředky lze čerpat z devíti operačních programů :

- OP Přeshraniční spolupráce ČR – Bavorsko
- OP Přeshraniční spolupráce ČR – Polsko
- OP Přeshraniční spolupráce ČR – Rakousko
- OP Přeshraniční spolupráce ČR – Sasko
- OP Přeshraniční spolupráce ČR – Slovensko
- OP Mezinárodní spolupráce (všechny státy EU, Norsko a Švýcarsko)
- OP Nadnárodní spolupráce (ČR, Rakousko, Polsko, část Německa, Maarsko, Slovinsko, Slovensko, část Itálie a z nečlenských zemí část Ukrajiny)

- Sí ový opera ní program ESPON 2013 (všechny lenské státy, Norsko, Švýcarsko, Lichtenštejnsko, Island, kandidátské státy EU)
- Sí ový opera ní program INTERACT II (všechny lenské státy) (Chvojková a Kv to , 2007).

Z t chto uvedených program je pro konkrétní oblast pardubického kraje nejd ležit jší **Regionální opera ní program NUTS II Severovýchod**, který je ur en ješt pro další oblasti Libereckého a Královéhradeckého kraje. Je prost edkem k realizaci politiky hospodá ské a sociální soudržnosti. Region NUTS II Severovýchod spadá pod cíl 1 – Konvergence.

Regionální opera ní program je spolufinancován z Evropského fondu pro regionální rozvoj, kdy celková alokace na program v období 2007 – 2013 je 483,2 mil. eur, což p edstavuje 14,09 % z celkové alokace pro všechny regionální opera ní programy.

ídícím orgánem je Regionální rada regionu soudržnosti.

Globálním cílem programu je zkvalitn ní prost edí regionu s cílem zatraktivnit region pro investory, podnikatele a obyvatelstvo. Specifickými cíli je zvýšení a zefektivn ní dopravní dostupnosti regionu s ohledem na ochranu životního prost edí, zlepšení životního prost edí a ve ejných služeb pro obyvatelstvo, zefektivn ní využívání p írodního a kulturního potenciálu regionu a zvýšení výkonnosti a konkurenceschopnosti místních firem.

ROP Severovýchod obsahuje 5 prioritních os rozd lujících opera ní program na logické celky, a ty jsou dále konkretizovány prost ednictvím tzv. oblastí podpory, které vymezují jaké typy projekt mohou být v rámci p íslušné prioritní osy podpo eny.

Prioritní osy jsou tyto:

- Rozvoj dopravní infrastruktury
- Rozvoj m stských a venkovských oblastí
- **Cestovní ruch** (výstavba a rekonstrukce turistických cest v etn doprovodné infrastruktury a zna ení, rekonstrukce, modernizace a rozvoj ubytovacích kapacit, rozvoj a obnova sportovních areál využitelných primárn pro cestovní ruch, marketingové kampan s nadregionálním dopadem, informa ní a komunika ní technologie v oblasti ízení a propagace cestovního ruchu, ...)
- Rozvoj podnikatelského prost edí
- Technická pomoc (Chvojková a Kv to , 2007).

3.5.2. Státní fond dopravní infrastruktury

Na základě zákona 104/2000 ze dne 4. dubna 2000 byl s účinností k 1. 7. 2000 zřízen Státní fond dopravní infrastruktury (SFDI), jehož účelem je výstavba, rozvoj, údržba a modernizace silnic, dálnic, železničních dopravních cest a vnitrozemských vodních cest. Navíc lze z Fondu čerpat peníze na průzkumné a projektové práce, studijní a expertní činnosti zaměřené na dopravní infrastrukturu a hlavně z pohledu turistických tras – na výstavbu cyklostezek. Finanční prostředky ale nesmí být použity na rozvoj venkovských regionů i turistických tras, ale na zvýšení bezpečnosti ústřední silničního provozu, tj. cyklistů a in-line bruslařů.

Jelikož se jedná o státní fond, který poskytuje dotace ze státního rozpočtu, jsou jeho příjmy tvořeny převodným výnosem ze silničního daně, převodným podílem z výnosu spotřební daně z uhlovodíkových paliv a maziv a převodným výnosem z poplatků za použití vybraných druhů dálnic. Tzn., že výnosy, které se dopravou vyprodukují, se alespoň částečně do dopravy vrací. Organizační strukturou Fondu je devítičlenný Výbor vedený ministrem a ostatními členy jmenovanými vládou na funkční období čtyř let (Zákon č. 104/2000 Sb.).

3.5.3. Financování ze strany měst a obcí

Dotace měst a obce, v jejichž zájmu výstavba či rekonstrukce dané turistické trasy je, se na financování podílejí podílem stanoveným podílem. Dotace čerpané z jakéhokoli fondu jsou stanoveného procentuálním rozpětím, které do plné výše konečné částky doplácí právě již zmíněná města i obce. Na některých významných projektech se také často podílejí sponzorské firmy, které si tímto krokem zajišťují mediální propagaci.

3.6. Turistické trasy

Turistické trasy Zelenka (2012) charakterizuje jako stezky určené pro širší turisty, případně i cykloturisty. Většinou zejména evropských zemí včetně České republiky jsou turistické stezky zakresleny různými barvami (červená, modrá, zelená, žlutá) v turistických mapách a stejnou barvou jsou pomocí pásového značení vyznačeny v terénu, nejčastěji na stromech.

3.6.1. Cyklotrasy

Zelenka (2012) vymezuje cyklotrasu jako zna enou komunikaci pro cykloturistiku, využívající stávajících místních a ú elových komunikací v etn polních a lesních cest, silnic III. a II. t ídy s malou frekvencí provozu. Ke zna ení se používají základní cyklozna ky – náv st p ed k ižovatkou, sm rová tabule, sm rová tabulka.

íslování cyklotras je koordinováno a vedeno, z pov ení ministerstev dopravy a vnitra, Klubem eských turist . V roce 2003 bylo v eské republice evidováno 19 024 km vyzna ených tras, z nichž 16 232 km bylo ozna eno dopravními zna kami a 2 792 pásovými zna kami. Za cílový stav se všeobecn považuje sí v délce cca 40 000 km. V roce 2005 bylo evidováno již tém 26 000 km cyklotras (Svítil, 2009).

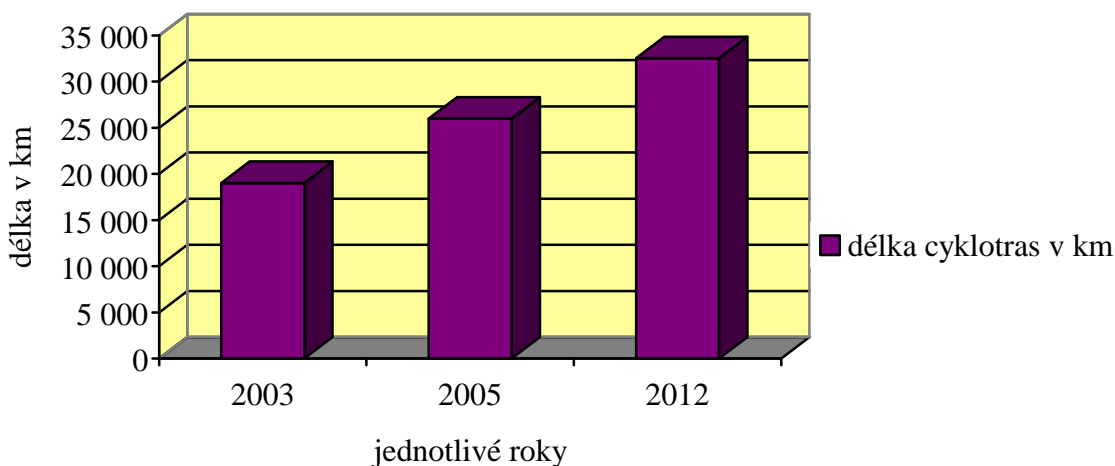
V roce 2012 dosáhla celková délka cyklotras v R 32 516 km (Zelenka, 2012).

Tabulka . 1 – Délka cyklotras v eské republice v km v jednotlivých letech

	2003	2005	2012
Délka cyklotras v km	19 024	26 000	32 516

Zdroj: vlastní zpracování

Graf . 1 - Délka cyklotras v eské republice v km v jednotlivých letech

Zdroj: vlastní zpracování

Podle Vackové (2010) se mohou cyklotrasy dělit na cyklotrasy:

- I. třídy – označeny jednocifernými čísly, jedná se o trasy mezinárodního nebo meziregionálního charakteru
- II. třídy – označeny dvojcifernými čísly, jedná se o trasy meziregionálního a vnitroregionálního charakteru
- III. třídy – označeny trojcifernými čísly, jedná se o trasy vnitroregionálního a mezimístského charakteru
- IV. třídy – označeny čtyřcifernými čísly, jedná se o trasy místního významu

3.6.2. Cyklostezky

Kovářková a Jon (2010) definují cyklostezku jako pozemní komunikaci nebo její jízdní pás (nikoli jen jízdní pruh) určený výhradně cyklistům, tj. s vyloučením motorizované dopravy. Jde tedy o účelovou komunikaci se zpevněným povrchem a s výjimkou křižování se silnicemi oddělenou od frekventované silniční dopravy.

Vedení cyklotras i cyklostezek vychází z SN 73 6110 Navrhování místních komunikací, a technických podmínek TP 179 Navrhování komunikací pro cyklisty (příměstské spojení, ucelenost a srozumitelnost sítě, atraktivita a bezpečnost). Cyklostezky se umísťují stejně jako dopravní značky před každou křižovatkou nebo odbočkou cyklostezky (Bartoš, 2006).

3.6.3. Naučné stezky

Drábek (2007) popisuje naučnou stezku jako vybranou trasu, která je doplněna panely s informacemi o tom, co můžeme v jejím okolí vidět. Jít po naučné stezce znamená dozvídat se o přírodě a historii bez úsilí. Zavede nás na místa, která bychom často ani jinak nenašli. Problémem může být samotné nalezení těchto stezek. Někdy je to jednoduché, stačí se podívat na turistickou mapu, o jiných najdeme informace na internetových stránkách a někdy na ně narazíme pouhou náhodou. Naučné stezky vybuďovala řada organizací, v České republice se jich nachází kolem 400. Od perfektně udržovaných po více či méně poškozené. Stezka může být zničena během pár chvil a naopak některé poškozené stezky jsou přiblíženě opravovány a aktualizovány.

Problematikou vandalizmu a neudržování po řádku se zabývá, mj., Lynn (2003) ve své studii, kde porovnává vztah mezi těmito různými rekreačními zážitky a dopady rekreačního

využití. Uvádí, že dopady rekreačního využití mají negativní vliv na turistické zážitky v přírodních oblastech, vandalismus obecně má největší vliv na ukazatele zkušeností návštěvníků turistických stezek, délka stezky popř. vodní eroze mají mírný vliv, a nepříznivé přírodní podmínky (bahňatý terén) mají minimální vliv na zkušenosti. Dále studie upozorňuje na vhodné plánování, projektování a řízení přírodních oblastí pro zachování ekologické integrity a poskytnutí poznání formou zkušeností.

Sun a Walsh (1998) ve své studii provedené v Austrálii dodávají, že špatně řízená rekreační a turistická aktivita může velmi nepříznivě ovlivňovat hodnoty přírodních a polopřírodních zdrojů, jako jsou vodní zdroje a vegetace.

Naučné stezky jsou určeny pro pěší, cyklisty, výjimečně pro běžkaře nebo vodáky.

3.6.4. Vodní trasy

Vodní stezky jak je známe dnes, pocházejí z rekreačního využití kolem druhé poloviny 20. století. Voroplavba jako taková se u nás rozvíjela sice již ve středověku, v té době ale byla záležitostí elementární, k dopravě lidí a zboží. Rekreační sjízdnost představuje určitou formu úniku do přírody. V současné době je stejná jako v dalších rekreačních sportovních odvětvích i z vody důležitá ekonomická záležitost. K dispozici je mnoho přírodních, nových tábořišť zvláště na atraktivních úsecích, dostupné je špičkové vodácké vybavení. Vodní turistika je u nás hlavně v letních měsících velmi oblíbená. Neatraktivnější vodní toky, jako je Vltava, Lužnice a Berounka mnohdy tak ka „praskají ve švech“. Přestože je u nás spousta menších toků, jejichž meandry si nezadají s úseky našich nejoblíbenějších řek. Patří mezi ně Orlice, Cidlina, Chrudimka, Svratka, Svitava, Metuje a mnoho dalších (Janář, 2004).

3.6.5. Zvláštní formy tras

- jezdecké (koňské) stezky

Podle Andrlové (2008) se organizovaná turistika na koni v České republice začala rozvíjet po roce 2003, kdy v Jihozápadním území vzniklo díky projektem pod názvem Turistika na koni základní know – how pro organizátory systém jezdeckých stanic a stezek, které následně využily i další kraje.

V naší republice je tak již několik tisíc kilometrů značených jezdeckých stezek a funguje zde síť stovek stanic pro penobcování koní a jezdců. Na celostátní úrovni aktivity a metodiku

v oblasti turistiky na koni koordinuje Sekce turistiky na koni Klubu českých turistů - v roce 2005 vznikl specializovaný odbor Klubu českých turistů – Turistika na koni (Andrlová, 2008).

Výběr trasy pro stezku je především omezen platnou legislativou, zásadním kritériem je takové vedení trasy, při kterém nebude docházet k porušování zákonů upravujících pohyb koní, a budou respektovány požadavky na ochranu životního prostředí. Při výběru trasy máme z hlediska bezpečnosti označit jako riziková místa silně frekventovaných velkých komunikací, dálnic, železničních tratí, brodů v tších nebo hlubokých vodních tocích, přechod hlubokých koryt, sídla, ohrazené pastviny. Dále jsou nevhodná místa neprostupná vzhledem k zájmům ochrany přírody, zemědělsky využívané plochy, místa souhu s cyklistickými i pěšími stezkami. Ideálním povrchem pro jezdeckou stezku je dostatečně pevná, ale přitom pružná cesta – v našich podmínkách toto nejlépe splňují polní a lesní cesty, cesty na hrázích rybníků, vhodné je i vedení koní po stědních travnatých páslech cest. Stezka může být vedena, pokud nelze jinak, i po dostatečně široké krajnici méně frekventované komunikace – vyhovují především silnicím 3. třídy nebo místní a obslužné komunikace. Je třeba, aby v okolí stezek bylo dostatek stanic pro přeměňování jezdců a koní. Na trase je třeba najít dostatek míst vhodných k odpočinku, možnost občerstvení, napojení koní. Stezka by měla vést zajímavým prostředí (historické památky, přírodní zajímavosti, voda, romantický terén) (Kolektiv autorů, 2010).

Jako pravidla pohybu po jezdeckých stezkách uvádí Andrlová (2008) následující:

- vzhledem k životnímu prostředí a k provozu na stezce jsou nejlepší skupinky počet až osmi jezdcích
- jezdci by neměli vjíždět do luk, polí nebo lesních porostů a rušit zvířata
- naopak by měli být ohleduplní k ostatním uživatelům stezek, upozornit na předjíždění, chodce míjet zásadně v kroku a předjíždět zásadně zleva
- jezdit v zástupu na rozbahněné nebo frekventované stezce
- cválat pouze v bezpečných a přehledných úsecích, úzké ohyby projíždět krokem, překážky raději překročit i obejít

- pivní stezky

Pivní stezky a cyklostezky mohou být definovány jako tématické stezky, pro které je charakteristické propojení jednotlivých pivovarů a jejich produktů (Pásková a Zelenka, 2002).

Lepková (2012) uvádí, že první pevně vyznačené pivní stezky začaly vznikat v roce 1995, kdy prokopnuty mezi pivovary, které se do budování pivních stezek zapojily, byly Svijany, Nová Paka, Primátor Náchod, Měšťanský pivovar v Poličce, pivovar Perná Hora a další.

- vinařské stezky

Tyto stezky se budují na jižní Moravě od roku 1998. Hlavním koordinátorem projektu je nadace Partnerství, která zajišťuje technickou pomoc, odbornou asistenci a podporu při získávání finančních prostředků. Na vybudování Moravských vinařských stezek bylo zatím vynaloženo téměř 16 mil. Kč. V současné době je vybudováno téměř 1000 km tras, které vedou deseti vinařskými oblastmi, a všechny jsou společně propojeny Moravskou vinnou stezkou v délce 245 km (Kudová, 2004).

3.7. Turistické značení

V českých zemích vznikla první síť značených turistických cest v Beskydech v roce 1884, kdy Pohorská jednota vybudovala kolem Radhoště menší síť cest značených tvarovými značkami. Nynější pásové značení, pocházející z Rakouska a Švýcarska od poloviny 19. století, které se stalo základem dnešní značené sítě turistických cest, začal Klub českých turistů v roce 1889, kdy vyznačil pásovým značením nejstarší cestu v těchto částech z Berouna na Karlštejn, nazvaná jako Náprstkova cesta podle prvního předsedy KČT Vojtěcha Náprstka (Ludvík a kol., 1986).

Až mnohem později, v roce 1997, přibylo značení také pro lyžaře a cyklisty, opět pod záštitou KČT. Republiková síť značených hlavních turistických tras patří svojí kvalitou a hustotou k nejlepším v Evropě. Veškeré značené turistické trasy jsou také zakresleny v mapách vydávaných Klubem českých turistů. Od roku 1997 jsou náklady na značení hrazeny z rozpočtu odboru Cestovního ruchu Ministerstva pro místní rozvoj.

„Dne 9. listopadu 2007 byl Klubu českých turistů udělen úřadem pro harmonizaci ve vnitřním trhu EU v Alicante certifikát pro správný vzor turistického značení. Všechny prvky turistického značení podléhají ochraně na území všech států EU“ (Rada značení, 2008).

Obrázek 4 – Typizace značení
Zdroj: <http://www.kct.cz> (upraveno autorem)

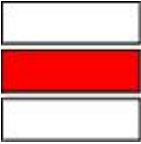

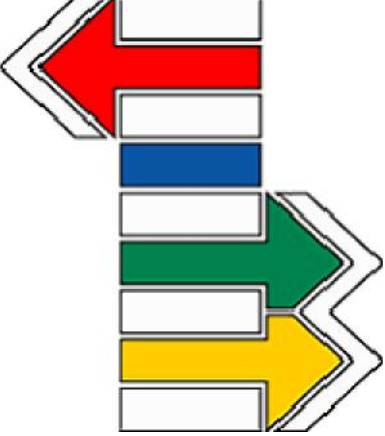

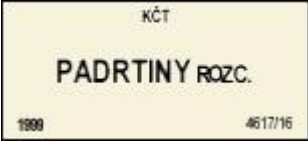
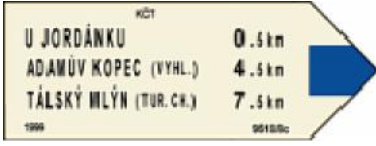
3.7.1. Značení turistických tras

Značení cest má pvod od pradávna. Vycházelo ze zásek na stromech, rzného kladení kamen, dřev, vtví a později i oznaování soumarských stezek. Značení turistických cest odpovídající souasně podob vzniklo v Nmecku na počátku minulého století. Turistické značení podléhá od roku 1958 zákonné ochran, poškozování turistických znaek i orientace je trestné.

Turistické trasy jsou znaeny pásovými znakami o rozměru 10 x 10 cm, mezi dvěma bílými pruhy je červený, modrý, zelený nebo žlutý pruh. Barva středního pruhu má vztah k významu a důležitosti cesty: červená značí dálkové cesty, modrá oznauje významnou cestu v kraji, zelená významnou cestu v okrese a žlutá je v tšinou spojnicí červené, modré a zelené trasy. Zvlášt jsou oznaeny odbočky ke studánkám, na vyhlídku, na zíceninu hradu a k ostatním turisticky zajímavým místm. Na odbokách a křižovatkách je pásová značka doplněna šipkami pro udání směru. Na východištích znaených turistických tras (náměstí, křižovatky turistických cest, železniční i autobusová nádraží) jsou navíc směrovky, udávající obvykle v obou směrech vzdálenost postupných, případně konečných cílů znaené cesty v kilometrech, název místa, popř. nadmořskou výšku.

Bílozelená psaníčka jsou určena pro vyznačení tras naučných stezek, umísťují se na stromy, sloupy, patníky, skály, ploty, apod. Změna směru je vyznačena šipkami, v lenitém a nepřehledném terénu je znaení jasší, v přehledném terénu idší.

Znaené trasy poznávají a obnovují školení turisté – značkáři (Moser a kol., 1981).

 <p>Pásová značka</p>	 <p>Šipka</p>	 <p>Vícebarevná značka</p>
 <p>Místní značka</p>	 <p>Koncová značka</p>	 <p>Odbočka k vrcholu i vyhlídce</p>
 <p>Odbočka ke zícenině hradu i jiného objektu</p>	 <p>Odbočka ke studánce nebo pramenu</p>	 <p>Odbočka k jinému zajímavému objektu</p>
 <p>Značení naučné stezky</p>	 <p>Turistická tabulka</p>	 <p>Turistická směrůvka</p>

Obrázek 5 - Grafické znázornění turistického značení
Zdroj: <http://www.kct.cz> (upraveno autorem)

3.7.2. Značení cyklostezek

Značky jsou děleny na svislé a vodorovné, které jsou vyznačeny na povrchu komunikace. Na začátku cyklostezky je umístěna značka, která udává komu je stezka určena. Může se tak jednat o značku C8a Stezka pro cyklisty, C9a Stezka pro chodce a cyklisty i C10a Stezka pro chodce a cyklisty, případně značka C10a upozoruje na oddělené pruhy určené zvlášť pro chodce a cyklisty a jejich situování. Na konci cyklostezky jsou obdobné značky, které

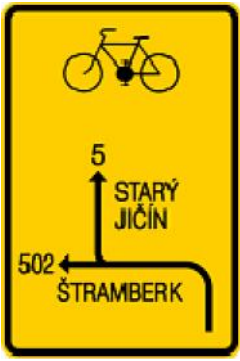

oznaují konec stezky a od typu určených za účelem se liší pouze nahrazením písmena „a“ za písmeno „b“ (Votruba, 1992).

Obrázek . 6 - Dopravní značení cyklostezek
Zdroj: <http://www.doznac.cz> (upraveno autorem)

3.7.3. Značení cyklotras

Základní pátevní síť cyklistických tras prochází celým územím České republiky a navazuje na mezinárodní trasy vedoucí celým kontinentem. Tato síť se skládá z dálkových tras a je propojena a rozšiřována regionálními trasami. Podstatná většina těchto tras je vedena turisticky atraktivními oblastmi po vedlejších silnicích místních a lesních komunikacích. Používají se tři základní cykloznačky: návěstí před křižovatkou, smírová tabule a smírová tabulka (viz. obrázek . 7). V terénu jsou vyznačeny žlutými smírovými tabulemi s číslem trasy, symbolem kola a kilometrovými vzdálenostmi k dalším cílům na trase (SHOCart, 2002).

 <p>IS 20 Náv st p ed k ižovatkou</p>		
 <p>IS 21a Sm rová tabulka p ímo</p>	 <p>IS 21b Sm rová tabulka vlevo</p>	 <p>IS 21c Sm rová tabulka vpravo</p>

Obrázek . 7 - Grafické znázorn ní zna ení cyklotras
Zdroj: <http://www.kct.cz> (upraveno autorem)

Úseky vedoucí po ú elových komunikacích (lesní celky a horské oblasti) a ada lokálních tras, ozna ená jako cykloturistické trasy, je vyzna ena barevnými „pásovými“ zna kami o rozm ru 14x14 cm pro lepší viditelnost cyklist m. (SHOCart, 2002).

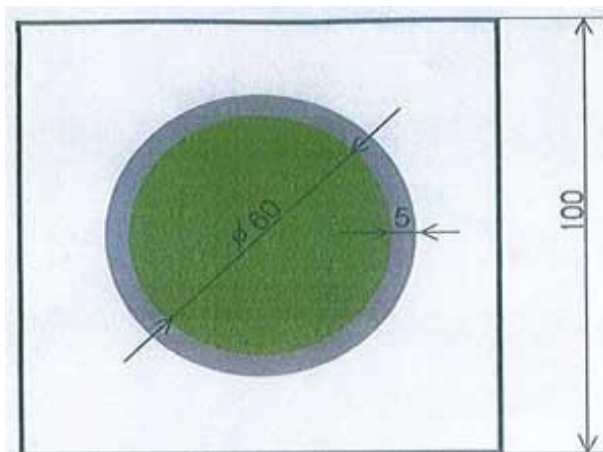
Mají žluté krajní pásy a ervený, modrý, zelený i žlutý prost ední pás. Na odbo kách mohou být ozna eny šipkou udávající sm r. Op t mohou být dopln ny sm rovkami se žlutým podkladem a z dvodu lepší itelnosti pouze dv ma ádky textu. Celá sm rovka je v záhlaví ozna ena jako „Cyklotrasa K T . . .“ (Rada zna ení, 2008).

 <p>Cykloturistická zna ka a šipka</p>	 <p>Cykloturistická sm rovka</p>
---	--

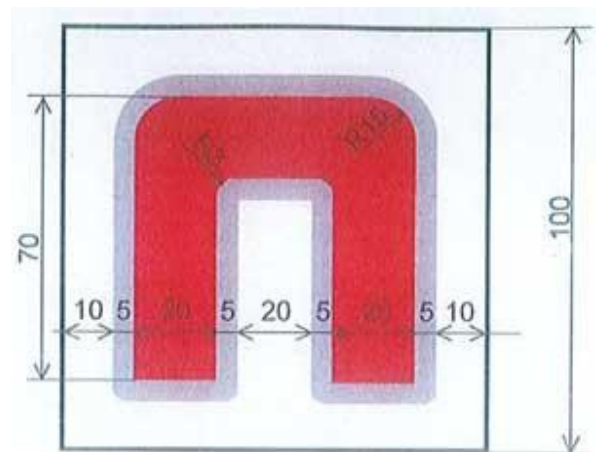
Obrázek . 8 - Grafické znázorn ní zna ení cykloturistických tras
Zdroj: <http://www.kct.cz> (upraveno autorem)

3.7.4. Zna ení jezdeckých stezek

Pro zna ení stezek je využita metodika zna ení turistických tras používané Klubem českých turistů (KČT). Vyzna ení jezdecké stecky se provádí zna kami malovanými nejlépe písmomalí skými barvami na kmeny stromů, telegrafní sloupy a jiná vhodná místa. Zna ka je tvercová, bílá, má rozměr 10 x 10 cm, v jejím středu je barevný terčík o průměru 6 cm v jedné ze čtyř barev (červená a modrá pro hlavní trasy, zelená pro trasy vedlejší, žlutá pro místní spojky, odbočky). Stezky vyzna ené stejnou barvou se smí rozdělovat nebo křížit jen ve zcela výjimečných případech. Na důležitých místech (křižovatky, odbočky) jsou značky doplněny o směrůvky – rozcestníky (plechové tabulky obdobného typu jako u pěšího zna ení). Kalkulace nákladů na vyzna ení stezky se skládá jak z nákladů na vyhledání a odsouhlasení trasy, tak z nákladů na samotné vyzna ení (Kolektiv autorů, 2010).

Obrázek . 9 - Jezdecká stezka okružní
Zdroj: <http://www.konskestezky.cz>

Obrázek . 10 - Jezdecká stezka přebízná
Zdroj: <http://www.konskestezky.cz>

4. Zhodnocení podkladových údaj

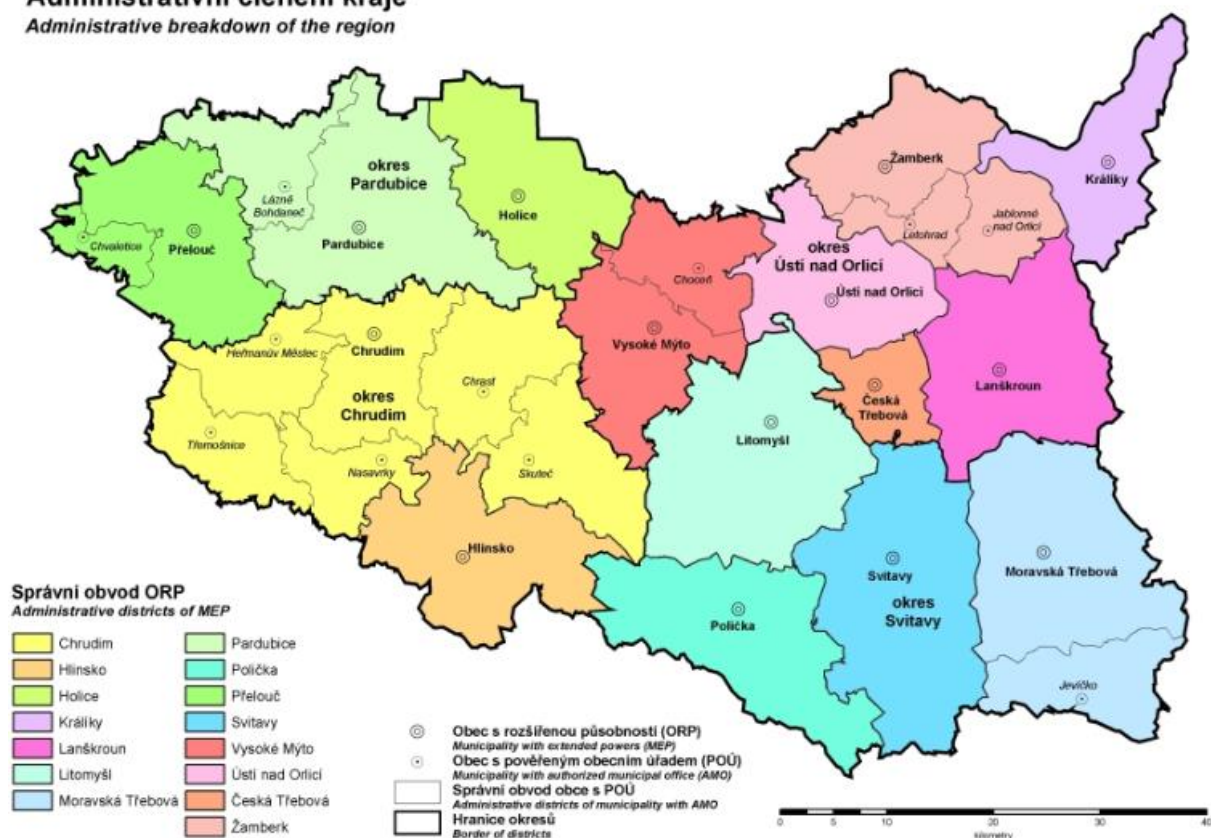
4.1. Analýza širších vztah

4.1.1. Pardubický kraj

David a kol. (2011) uvádí, že Pardubický kraj je jedním ze 14 samosprávných vyšších územních celků České republiky. Vznikl v roce 2000 z části bývalého Východočeského kraje. Zahrnuje především východní části, ale i západní část historického území Moravy. Krajským městem jsou Pardubice, s 90 700 obyvateli 10. nejvíce město v republice. Kraj má rozlohu 4519 km² (5,73 % z území ČR), což jej řadí na 10. místo. Ve 451 obcích žije 520 400 obyvatel (k říjnu 2010). Hustota osídlení dosahuje 112 obyvatel na 1 km². Území se dělí na čtyři okresy – Chrudim, Pardubice, Svitavy a Ústí nad Orlicí, funkci zaniklých okresních úřadů nahradilo 15 obcí s rozšířenou působností. Sousedí s kraji Královéhradeckým, Olomouckým, Jihomoravským, Vysočinou a Středočeským, na severovýchod také s polským Dolnoslezským vojvodstvím. Horopisně je součástí českého masivu, v těsně území tvoří pahorkatiny a vrchoviny, které směrem k severu a západu přecházejí do nížin kolem Labe a Orlice. Nejvyšším bodem je Králický Sněžník (1 424 m n.m.), který je tímto nejvyšším místem v republice, nejnižší bod se nachází při západní hranici kraje na hladině Labe u Kojic (202 m n.m.). Turisticky vyhledávaným územím je CHKO Železné hory, stále v těsné blízkosti objevuje krásy skalního města zvaného Touloucovy Maštale, přehled lidové architektury ve skanzenu Vysočina, vznešenost koní v hřebínkách Kladruby nad Labem a Slatiany i romantiku úzkokolejné železnice v Mladjově. Pardubicko, to jsou i historická města Pardubice, Chrudim, Litomyšl, Vysoké Mýto i Polička, ale i hrady a zámky, jako Kunětická Hora, Svojanov, Nové Hrady, Litomyšl, Litice i Slatiany. Zvláštností jsou pevnosti z 30. let 20. století na Králicku, z nichž deset je přístupných veřejnosti.

Administrativní členění kraje

Administrative breakdown of the region

Obrázek . 11 – Administrativní členění pardubického kraje
Zdroj: <http://www.czso.cz> (upraveno autorem)

4.1.2. Choce

Tomášová a kol. (2004) charakterizuje Choce jako msto ležící p ibližn na padesátém stupni severní zem pisné ší ky a šestnáctém stupni východní délky. Její zakladatelé ji situovali na rozhraní hlubokého a místy skalnatého údolí a široké í ní nivy Tiché Orlice. Cenným krajinným prvkem je p írodní rezervace Peliny. P írozený sklaní útvar vznikl zv trávaním pís ítého slínovce – opuky. Slunná poloha a vápníkem bohatá p da vyhovuje ad vzácných rostlin. Nep ehlédnutelné jsou žluté trsy ta ice, nezam nitelné jsou kv ty lilie zlatohlavé. Odborníka pot ší vzácní m kkyši, laika harmonie skla, vody a zelen . Pohlázení oku a duši nabízejí i choce ské parky. Roste v nich zhruba sto druh d evin. Rozsáhlý lesní komplex se táhne od Chocn až do Hradce Králové. Lesy v okolí Chocn jsou p edevším listnaté (duby), v malé mí e jehli naté (borovice, smrky). Roste v nich hojn v esu a bor vek. etné okolní rybníky hostí adu vodního a bahenního ptactva. Jejich neju tší zástupci, labut , pak oživují eku uvnit m sta po celou zimu.

Známé d jiny Chocn za ínají první písemnou zmínkou v roce 1227. Archeologické nálezy v B stovicích, Darebnicích, Hradníkách a na Hemžích však hovo í o mnohem starším

osídlení. Mezi první a druhou světovou válkou a po ní patřila Choceň k prosperujícím městům se strojírenským (výroba letadel a chladírenských vozů) a textilním průmyslem.

S výstavbou železničních tratí Praha – Olomouc (1845), Choceň – Broumov (1875) a Choceň – Litomyšl (1881) se Choceň stala významnou železniční křižovatkou, což mělo za následek velký hospodářský rozvoj.

4.1.3. Vysoké Mýto

Klimeš (2003) popisuje Vysoké Mýto jako město ležící na vyvýšenině nad řekou Loučnou, které bylo založeno králem Přemyslem Otakarem II. a osazeno německými osadníky jako jedno z obchodních středisek na hlavní spojnici ústí s Moravou, na tzv. Trstnické stezce. Stalo se tak nedlouho před rokem 1265 kdy je o město první písemná zmínka. Pravidelný půdorys města umožněný plánovitým založením na volném prostranství je jedním z vrcholných projevů vyspělého urbanismu druhé poloviny 13. století. Centrem hospodářského života se stalo tvercové náměstí, na něj navázala pravidelná síť ulic, vyměněn byl prostor pro farní kostel a minoritský klášter. Tvar terénu umožnil zachování tvercové pravidelnosti i v půdorysu celého města, které postupně obklopilo souvislé opevnění prolomené třemi branami, které se sástečnými znaky opevnění dochovaly dodnes.

Z přírodního hlediska charakterizuje Klíma (2004) Vysoké Mýto jako město ležící v široké sníženině Vysokomýtské kotliny v nadmořské výšce 289 m n.m., kdy příhodná poloha a příznivé klimatické podmínky měly zásadní vliv na osídlení i podobu krajiny. Celé území města je zemědělsky intenzivně obhospodáváno, takže převážnou část tvoří pole. Louky se rozprostírají v šířině v okolí vodních toků na svažitéch pozemcích. Malou rozlohu zaujímají lesní pozemky. Půdy jsou tu erozně zemní až hnědozemní, převážně hlinité, často jílovitohlinité, hluboké až středně hluboké, v terénu rovinném až středně vlnitým. Okolí Vysokého Mýta patří k nejlépe botanicky probádaným územím České republiky, kdy v této kulturní krajině protkané mnoha komunikacemi bylo během posledních 200 let nalezeno více než 1500 druhů rostlin, na jejichž velkém druhovém bohatství se podílí velké množství vápníku v půdě na opukovém podkladu.

Dnes je Vysoké Mýto známé hlavně výrobou autobusů značky Karosa, konáním motoristických soutěží, hudební předehlídkou dýchacích dechových kapel Čermákovo Vysoké Mýto i jako město s nejvyšším tvercovým náměstím v České republice. Návštěvníkům ovšem nabízí i další zajímavosti, jež vybízejí k příjemným i pouhým procházkám, jako jsou parky, sady, naučné stezky, turistické trasy i cyklostezky.

4.1.4. Klimatické podmínky

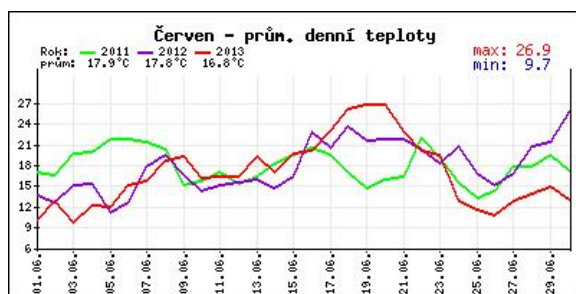
Na základ údaj soukromé meteorologické stanice Hrušová se Vysoké Mýto a Choce nachází v mírn teplé klimatické oblasti, klimatický okresek ozna en B3 – mírn teplý, mírn vlhký s mírnou zimou, pahorkatinný.

Tabulka . 2 – Statistické údaje v jednotlivých letech

	Pr m rná teplota	Maximální teplota	Minimální teplota	Srážkový úhrn	Slune ní svit
2011	9.5°C	34.3°C	-14.8°C	570.4mm	2097.02h
2012	9.4°C	36.3°C	-20.3°C	665.0mm	1928.17h
2013	8.9°C	36.9°C	-17.8°C	730.3mm	1614.25h

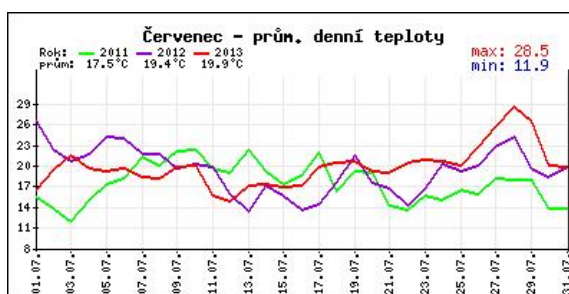
Zdroj: <http://www.pocasi-hrusova.cz> (upraveno autorem)

Graf . 2 – Pr m rné denní teploty červen

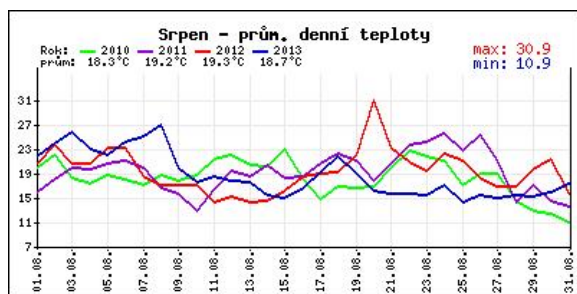

Zdroj: <http://www.pocasi-hrusova.cz> (upraveno autorem)

Graf . 3 – Pr m rné denní teploty červenec

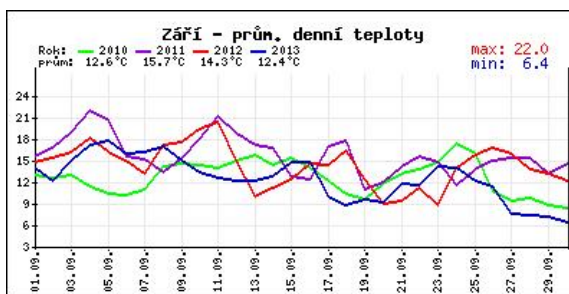

Graf . 4 – Pr m rné denní teploty srpen

Zdroj: <http://www.pocasi-hrusova.cz> (upraveno autorem)

Graf . 5 – Pr m rné denní teploty zá ří

Tabulka . 3 – Klimatické charakteristiky zadaného území v jednotlivých letech

Klimatická charakteristika	2011	2012	2013
Arktické dny ($T_{\max} < -10^{\circ}\text{C}$)	0	0	0
Ledové dny ($T_{\max} < 0^{\circ}\text{C}$)	19	26	30
Mrazové dny ($T_{\min} < 0^{\circ}\text{C}$)	107	87	104
S p ízemním mrazem (T_{\min} v 5 cm < 0°C)	137	119	130
Chladné dny ($T_{\max} < 10^{\circ}\text{C}$)	125	143	146
Letní dny ($T_{\max} \geq 25^{\circ}\text{C}$)	58	66	58
Tropické dny ($T_{\max} \geq 30^{\circ}\text{C}$)	9	15	18
Tropické noci ($T_{\min} \geq 20^{\circ}\text{C}$ 12:00-11:59)	1	2	3
Deštivé dny ($R_{\text{sum}} > 0$ mm)	140	167	176
Deštivé dny ($R_{\text{sum}} \geq 1$ mm)	87	103	108
Deštivé dny ($R_{\text{sum}} \geq 20$ mm)	2	4	5

Zdroj: <http://www.pocasi-hrusova.cz> (upraveno autorem)

4.1.5. Dopravní vzdálenost

Ob m sta jsou velmi dob e dopravn dostupná. Vysokým Mýtem prochází hlavní silni ní tah E442 spojující severní echy (Liberec) se slovenskými hranicemi, takže je zde možnost jak automobilové tak autobusové dopravy. Vysoké Mýto dále leží na jednokolejné železni ní trati Choce – Litomyšl. Chocní prochází hlavní železni ní koridor spojující echy (Praha) s Moravou (Olomouc, Brno).

Tabulka . 4 – Dopravní vzdálenost

	Praha	Brno	Ostrava	Pardubice	Hradec Králové	Plze	eské Bud jovice	Cheb	Ústí nad Labem
Choce	139 km	105 km	190 km	37 km	42 km	231 km	195 km	308 km	200 km
Vysoké Mýto	136 km	103 km	191 km	34 km	40 km	228 km	187 km	305 km	198 km

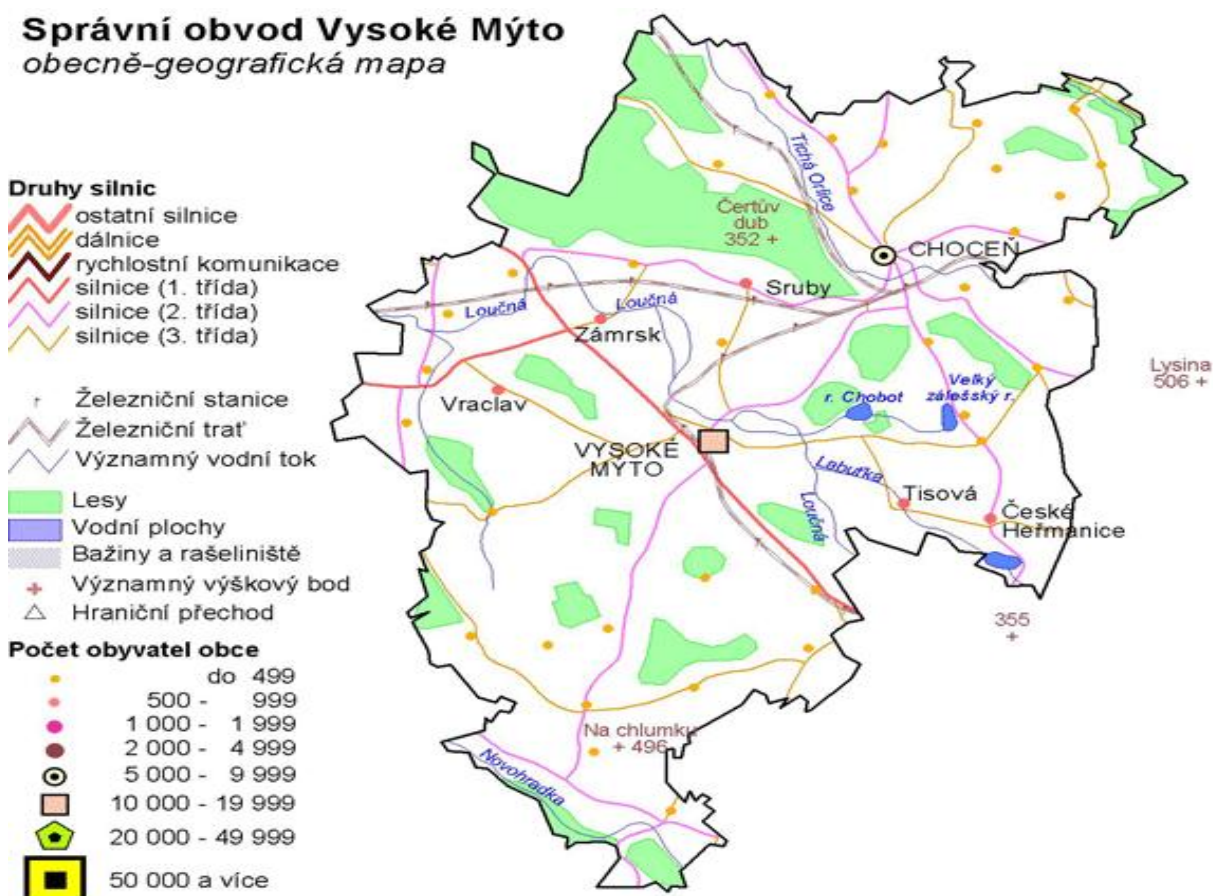
Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka . 5 – Orienta ní délka cesty (hod, min) železni ní dopravou (rychlík)

	Praha	Brno	Ostrava	Pardubice	Olomouc	Plze	eské Bud jovice	Cheb	Ústí nad Labem
Choce	1,30	1,30	2,20	0,20	1,30	3,30	4,30	5,00	3,15

Zdroj: <http://www.idos.cz>, vlastní zpracování

Správní obvod Vysoké Mýto obecně-geografická mapa

Obrázek . 12 - Infrastrukturní len ní území

Zdroj: <http://www.czso.cz> (upraveno autorem)

4.1.6. Hodnocení turistického potenciálu zadaného území

4.1.6.1. Choce

Potenciál pro turistiku je díky výborným p írodním podmínkám vysoký. M sto z velké ásti obklopuje lesní pás táhnoucí se až k Hradci Králové s velkým množstvím zpevn ných lesních cest, v blízkosti centra je m stský park a p írodní rezervace Peliny. Ob lokality obyvateli m sta hojn využíváné k procházkám, k b hu i turistice. Z geografického hlediska je p evážn rovinnatý terén, p evaha mén frekventovaných komunikací, lesních a polních cest

výhodou pro turistiku rodin s dětmi. Již zmiňovaná dobrá poloha a dopravní dostupnost také podpoří město jako východisko pro pěší, cykloturistické i vodácké výlety. Choceň se může pochlubit také značnými možnostmi sportovního využití a už na krytých i venkovních sportovištích. Za zmínku stojí stadion baseballu a softballu, koupaliště, tenisový, volejbalový a fotbalový areál, atletická dráha s umělým povrchem, kurty na nohejbal, krytý zimní stadion i víceúčelová hala s moderní horolezeckou stěnou. Z přírodních památek město obklopují pozstatky středověkých hradisek, Bošínská obora s památným stromem – staletou doubravou, lipové aleje lemující cestu na Chlum a k poutnímu kostelu na Hemžích i přírodní park Orlice. Z technických památek je to hlavně nejvyšší šikmý most v ČR, překlenující skalní zářez nad železniční tratí. Návštěvníkům poskytne veškeré informace dobře vybavené informační centrum v centru města, jehož jedinou nevýhodou je, že je o víkendech zavazené. Město je ale dobře vybavené informačními tabulemi i turistickými rozcestníky. Dostupné jsou i informace na internetových stránkách města.

4.1.6.2. Vysoké Mýto

Na tomto území převažuje spíše historický potenciál královského venkovního města. Přestože jsou ve městě dva větší a jeden menší park, zelení konkurovat Chocní nemůže. Za vyložen lesním územím si musí obyvatelé i turisté minimálně 5 km dojet a dojít. Využití k tomu mohou polní cesty i méně frekventované komunikace. Jako turisticky rušivý element město přebíhá velmi frekventovaná rychlostní komunikace E 442, která má ovšem ale značný vliv na dobrou automobilovou a autobusovou dostupnost. Z historických a kulturních zajímavostí je neopomenutelné nejvčetnější tvrčové náměstí Přemysla Otakara II., kostel sv. Vavřince a sv. Trojice, přehledná renesanční zvonice, Pražská a Litomyšlská brána, divadlo A. V. Šembery, Tyršovo náměstí, muzeum i Choceňská věž. Sportovní využití ve městě je díky množství sportovních areálů také značné. A už díky krytému plaveckému bazénu, sportovní hale, sokolovně i orlovně, sportovnímu centru s bowlingem, squashem, ricochetem i kuleníkem, kuželkárnu, tenisové hale, sportovnímu stadionu s umělou břežkou dráhou, tenisovým, volejbalovým a nohejbalovým kurtům, autodromu s dráhou pro školu smyku a příjezdovou motokárou, letišti i veřejné Tyršově plavárně. Ve městě je velký počet památných stromů. Reliéf už není tak rovinný jako v okolí Chocně, příznivci in-line bruslení proto vyrážejí přímo směrem k Chocni. Příznivci lenivějšího a rozmanitějšího terénu pro turistiku si v okolí Vysokého Mýta přijdou na své. Ve městě je návštěvníkům k dispozici jedno turistické a informační centrum, opět ale o víkendech zavazené. Turisté si musí vystačit s množstvím informačních tabulí, mapovými podklady i internetovými stránkami města.

5. Vlastní analýza

5.1. Seznam vstupních podklad

Sbír dat a podklad pro diplomovou práci byl proveden v období od června 2013 do března 2014 převážně na základě terénního šetření. Velké množství informací pochází z osobní komunikace s pracovníky Městského úřadu ve Vysokém Mýtu a Chocni, se zaměstnanci informačních center obou měst, Lesnické republiky, pracovišť v Chocni, leny sdružení Ochránců přírody ve Vysokém Mýtu, s recepčními jednotlivých ubytovacích zařízení, správce historických památek i z informačních brožur dostupných v jednotlivých zařízeních i informačních center a z projektových dokumentací. Dále byly při zpracování práce využity historické a monografické metody, sekundární a obsahová analýza, analýza dokumentů, pozorování a využití vlastních znalostí a prožitků z praxe.

5.2. Analýza turistických tras v zadaném území

5.2.1. Analýza cyklistických stezek

5.2.1.1. Choceň – Vysoké Mýto

Cyklistická stezka byla realizována v rozmezí let 2000 – 2002, rozdělena do čtyř úseků o celkové délce 4650 m a celkových nákladech 18 348 327,- Kč a procházející dvěma katastrálními územími – Choceň a Vysokého Mýta. Záměr vybudování stezky vycházel ze značného dopravního zatížení a velkého provozu cyklistů dosavadně využívané silnice II. třídy č. 357. Cyklisté, i přes normovou kategorií šířky zpevněné části krajnice 0,25 m zavedením proužkem, v obou směrech používali jízdní pruhy a zpomalovali tak dopravu. Výstavbou stezky se dosáhlo odvedení cyklistické a náhodné příčné dopravy ze silnice a tím i ke zvýšení plynulosti a bezpečnosti silničního provozu, ke snížení exhalací výfukových plynů a hlavně k samotnému zvýšení bezpečnosti cyklistů a značnému rozvoji cyklistické dopravy mezi těmito městy, a už zvedlo dopravu do zaměstnání i cyklistických vyjížděk. Automobilová doprava je ze stezky úplně vyloučena.

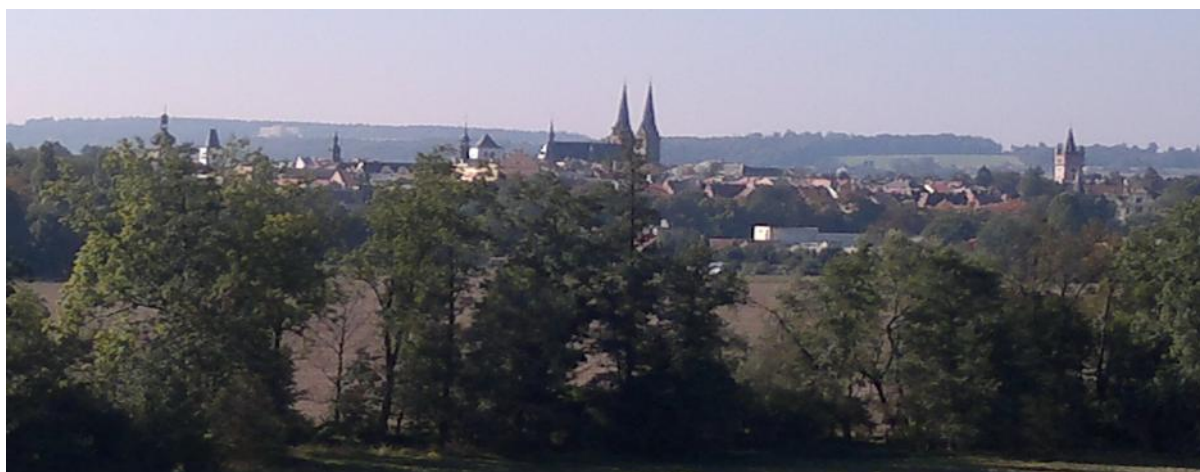
Stavební a investiční byla stavba cyklostezky rozdělena na dva úseky, jejichž společnou hranici tvoří hranice katastru nemovitostí Vysoké Mýto a Choceň. Prvním realizovaným úsekem byl úsek Choceň – Dvořisko (úsek A) o délce 1326 m, investorem bylo město

Choce , stavební náklady tvořily 4 699 917,- Kč , druhým realizovaným úsekem byl úsek Dvořisko – Vysoké Mýto (úsek B) o celkové délce 3054 m a nákladech 13 648 410,- Kč , které financovalo město Vysoké Mýto. Úsek přes vesnici Dvořisko v délce 270 m byl kvůli složitějšímu poměru a záboru pozemků řešen samostatně a dodatečně. Prozatím byl využit chodník podél komunikace. Píleň uspořádání cyklostezky ve volné trati je 2 x 1,25 m cyklistického pruhu a 2 x 0,25 m zpevněné krajnice, v zastavbě je to 2 x 1,50 m cyklistického pruhu a 2 x 0 m zpevněné krajnice. Jak již bylo zmíněno využívají ji především cyklisté a užší turisté pro příležitostné vycházky a v neposlední řadě in-line turisté, přestože po kilometrové jízdě od Vysokého Mýta je na následujícím 200 m úseku převýšení 8 % – značné stoupání, přijíždě od Chocně značné klesání. Za místa se zvýšenou opatrností lze považovat na trase celkem šest úseků, kdy dochází ke křížení cyklostezky s vjezdy na pole, do firem a přejezdy komunikace. Podél trasy nejsou žádná odpočívadla, přestože na několika místech se turistům nabízí výhled na velmi pěkné panorama města Vysokého Mýta s dominantou chrámu Svatého Vavřince a přilehlé vesnice. Možnost občerstvení nabízí pouze jeden sezónní stánek přímo u cyklostezky v obci Dvořisko. V jeho blízkosti je také nové dřevěné hřiště, které by ale mohlo být z cyklostezky označeno šipkou i směrůvkou, protože ne každý o něm ví. Stezka mezi Chocní a Dvořiskem je vybavená ve stejném osvětlením.

Největší nepříjemností, hlavně pro in-line turisty, je blízkost stromů a keřů podél stezky a „lesní“ úsek mezi Dvořiskem a Chocní, kde je cyklostezka velmi často pokryta spadnými v listí a menšími úlomky v tvrdé, zvyšující riziko pádu a na podzim listí, které při souvislé vrstvě vytváří kluzký a relativně nebezpečný povrch. Na druhou stranu, hlavně v letních měsících, ale stromy a keře poskytují příjemný stín. Od čtvrtého kilometru směrem k Chocni je povrch stezky navíc porušen vyvstáním kořenového systému stromů lemujiících stezku. Jako řešení se nabízí lepší údržba stezky zametacími stroji hlavně v rizikových obdobích jako je začátek jara, konec léta a začátek podzimu a po zhoršených povětrnostních podmínkách (po silném větru, po bouřkách). Problém zhoršené kvality povrchu by měly eliminovat informační tabule s upozorněním na tyto nedostatky.

Obrázek . 13 – Problém pokryvu stezky listy a zhoršené kvality povrchu
Zdroj: vlastní foto, dne 2. října 2013

Obrázek . 14 – Výhled z trasy cyklostezky na Vysoké Mýto
Zdroj: vlastní foto, dne 2. října 2013

Obrázek . 15 – Výhled z trasy cyklostezky na město
Zdroj: vlastní foto, dne 2. října 2013

Obrázek . 16 – Návrh možného mobiliá e cyklostezky
Zdroj: <http://www.urbania.cz> (upraveno autorem)

5.2.1.2. Choce – Zá ecká Lhota

Nejkratší cyklostezka v okolí Chocn , spojující pouze m sto s první vesnicí na trase ve směru na Ústí nad Orlicí. Její opodstatnění vzniku bylo sporné a mezi obyvateli m sta zna n diskutované. Nejedná se o tolik frekventovaný úsek silnice II. třídy . 315, podle které vede, a pro svoji délku je vhodná p evážn pro ob any dojížd jící ze Zá ecké Lhoty do m sta do zam stání na kole nebo na vycházky. Její realizace byla rozd lená do dvou úsek o celkové délce 708 metr , kdy úsek A o délce 393 m byl realizován v rozmezí srpna až listopadu roku 2008, se stavebními náklady ve výši 1 345 016,- K , na financování se 65 % podílel Státní fond dopravní infrastruktury, zbytek byl hrazen z rozpo tu m sta. Od 30. října do 30. listopadu 2008 prob hla výstavba i druhého úseku B o délce 315 m a nákladech 1 276 077,- K , kdy se ze 60 % na financování podílel op t Státního fond dopravní infrastruktury a zbývající část hradilo ze svého rozpo tu m sto Choce . Ze směru od Zá ecké Lhoty stezka nabízí výhled na m sto Choce a část p írodní rezervace Peliny. Kv li své délce nenabízí žádnou možnost ob erstvení, posezení je možné na odpo ívadle pouze u p ílehlého rybníku p ed Zá eckou Lhotou. Kv li ú elu využití stezky – dojíž ka do zam stání a procházková trasa, by se nabízela možnost umíst ní alespo t ech lavi ek po okrajích stezky, které by plnily funkci pro odpo ínek a výhled do krajiny.

Obrázek . 17 – Fotografie ásti cyklostezky a vzor možné lavi ky k umíst ní na okrajích
Zdroj: vlastní fotografie, dne 1. října 2013, <http://www.urbania.cz> (upraveno autorem)

5.2.1.3. Choce – Brandýs nad Orlicí – Ústí nad Orlicí

Cyklostezka byla budována v letech 2007 až 2009, vyzna uje se kvalitní konstrukcí povrchu o ší ce 2,5 – 3 metry o celkové délce trasy 15 kilometr , vyzna ená jako cyklotrasa T4061. Stezka je vhodná pro chodce, cyklisty a in-line. Motorová vozidla, krom dopravní obsluhy, jsou z provozu na stezce vylou ena. Za átek stezky je v nadmo ské výšce 300 m, konec 317 m, minimum v 299 m, maximum v 319 m. Turisté na celé trase nastoupají 316 m a sestoupají 318 m. Stezka vede malebným údolím eky Tiché Orlice podél železni ní trat . Na n kolika místech dochází k p ejezdu železnice, z osady Perná do Brandýsa nad Orlicí je trasa v délce 900 m vedena po silnici III. t ídy, proto je nutné dbát zvýšené opatrnosti a bezpe nosti. Na trase jsou dva krátké úseky nebezpe ného klesání (10%) a dva úseky nebezpe ného stoupání (10%). Protože se jedná o velmi frekventovanou stezku, je trasa dob e vybavena informa ními tabulemi, možnostmi odpo ínutí i ob erstvení. Informa ních tabulí je podél trasy rozmíst no celkem osm ve vzdálenosti zhruba dvou kilometr od sebe. Odpo ívadla jsou turist m k dispozici dv a to v Kerharticích u Retexu (zast ešené odpo ívadlo s doprovodným vybavením – altán, st l s lavicemi, odpadkový koš, stojan na kola) a na rozcestí v Klopotech (odpo ívadlo ur ené p evážn rodinám s d tmi, vybavené d tskými proléza kami, altánem s lavicemi, stojanem na kola a odpadkovým košem). Ob erstvení p ímo u stezky nabízí pizzerie Taverno v Chocni, penzion Mítkov, hotel Ji i ka v Brandýse nad Orlicí, sezónní ob erstvení spojené s vodáckým tábo íšt m a d tským h íšt m v Brandýse nad Orlicí, turisty vyhledávaná cukrárna Na výsluní také v Brandýse nad Orlicí, restaurace Klopoty, Ran na Tiché Orlici a pivnice v Kerharticích. Zajímavými místy na trase jsou samotný P írodní park Orlice, P írodní rezervace Peliny a Hemže – Mítkov, Orlické p írodov dné a historické muzeum v Chocni, p írodní labyrint, pomník J. A. Komenského a z ícenina gotického hradu v Brandýse nad Orlicí, za zmínku stojí okrasná zahrada lé ebného

za řízení v Brandýse nad Orlicí, Poutníková cesta v Klopotech, Luh – pomník a hájovna rodiny popravené za 2. světové války, Rán na Tiché Orlici s možností jízdy na koni a samozřejmě samotná město Choce, Brandýs nad Orlicí a Ústí nad Orlicí. Protože je stezka lemována také stromy a křovinami a lesními úseky, vyvstává zde opět problém spadajících větví a listů. Navíc v úsecích hlavně kolem Brandýsa nad Orlicí, kde určitá část cyklostezky slouží zároveň jako příjezdová cesta k polnostem, je stezka v těchto místech často znečištěná zeminou, kterou zemědělské stroje vyvezou na kolech. To je opět problém hlavně pro in-line turisty, kterým se tímto zvyšuje riziko pádu. Jako řešení by se přitom nabízelo okamžité ošetření stezky ze strany zemědělců po provedených pracích.

Obrázek . 18 – Pohled na stezku pokrytou vrstvou zaschlé zeminy
Zdroj: vlastní foto, dne 2. října 2013

5.2.1.4. Navazující cyklostezky

Na tuto cyklostezku navazují v Ústí nad Orlicí hned dvě další cyklostezky a to:

- **cyklostezka Ústí nad Orlicí – eská Těbová**

Vznikla v letech 2007 – 2008, o celkové délce trasy 10 km vedoucí údolím řeky Těbovky převážně po nefrekventovaných místních komunikacích s běžným dopravním provozem s nízkou kvalitou povrchu. Kvůli možnosti výskytu dopravní obsluhy je na některých místech nutnost zvýšené opatrnosti turistů. Jako nebezpečný úsek lze označit místo přechodu přes frekventovanou silnici I/14 v eské Těbově. V této části stezky je vhodná spíše pro cyklisty, pro in-line bruslení je vhodný úsek v délce necelých třech kilometrů bez úasti motorových vozidel (vjezd umožněn pouze dopravní obsluze) zhruba uprostřed stezky, vedoucí z Dlouhé Těbové na okraj eské Těbové. Stezka je využívána jako spojnice města Ústí nad Orlicí a eské Těbové pro lidi dojíždějící za prací, jako výletní i vycházková trasa. Vzhledem k její vysoké frekventovanosti jsou po celé délce rozmístěny přibližně po dvou kilometrech tyto informační tabule, turistické odpovídadla, z toho dvě označená jako rodinná, v Dlouhé Těbově a eské Těbově – Lhotce, vybavená dřevěnými prolézačkami, altánkem s posezením,

odpadkovým košem a stojanem na kola), vypovídající o oblíbenosti stezky rodinami s dětmi. Objezd podél trasy nabízí restaurace Mendryk a Dlouhý dům v Ústí nad Orlicí, vinotéka a kiosek U Palírny, hostinec u Tří mostů v Hylvátech, hostinec a cukrárna Májka v Dlouhé Těbově, sezónní objezd TJ Sokol Lhotka a restaurace Lhotka, restaurant Bohemia a kiosek u tenisových kurtů v České Těbově. Z turisticky atraktivních míst poblíž stezky stojí za zmínku rozhledna (559 m n.m.) a chata Hvězda na Andrlově Chlumu, aquapark v Ústí nad Orlicí, Chata Maxe Švabinského nad Českou Těbovou, rozhledna na Kozlovském kopci (601 m n. m.), poutní místo na Horách u České Těbově s výletní restaurací, jedinou dochovanou románskou rotundou ve východních Čechách, rotundou sv. Kateřiny a lanový park v Areálu aktivní turistiky Peklák v České Těbově.

- **cyklostezka Ústí nad Orlicí – Letohrad**

Tato 15 km stezka, označená jako cyklotrasa T 4048, byla realizována v roce 2007 jako navazující na cyklostezku Ústí nad Orlicí – Choceň, kterou nazývá i její podobný název „Údolím Tiché Orlice“, opět kopíruje vodoteč Tiché Orlice. Vyznačuje se novou a širokou konstrukcí šířkou 2,5 – 3 m s kvalitním povrchem, po celém úseku najdete informační tabule (celkem šest po celé délce trasy) a odpočívadla (celkem devět, z toho jedno označené jako rodinné, s dětskými prolézačkami a altánem s posezením). Začíná v nadmořské výšce 325 m a končí v 353 m n. m., v celé délce turisté nastoupají 67 m a sestoupají 24 m. Díky tomu se vyznačuje lehkým terénem vhodným pro rodiny s malými dětmi a obzvláště vyhledávaná je in-line bruslaři. Ze stezky je vyloučena motorová doprava. Proto je nutné věnovat pozornost místům, kde dochází ke křížení stezky se železnicí, silnicí či přejezdem mostky Tiché Orlice, které mají jiný, výrazně hrubší, povrch. Možností objezdů v blízkosti cyklostezky je také velké množství, a už jde o restaurace v Ústí nad Orlicí jako je Sportcentrum, Sauna nebo U Malin, bufet Raketa u tenisových kurtů, restaurace U Džbánu v Libchavách, velmi často navštěvované vodácké tábořiště s bufetem Cakle, které je díky své nabídce volnočasového vyžití vyhledáváno nejen rodinami s dětmi, sezónní objezd formou kiosku přímo u stezky v Oldichovicích a pod Lanšperkem, hostinec u Suchomelů v Červené, restaurace Nový Dvůr a hotel Na zámku v Letohradě. Podél stezky je k vidění i několik zajímavých míst, která stojí za návštěvu, a to již zmiňované Areál aktivní turistiky Cakle, zícenina gotického hradu Lanšperk s vyhlídkovou plošinou, tréninkové golfové hřiště s objezdem v Hnátnici, zícenina hradu Žampach, Domov pod hradem Žampach a arboretum, vyhledávané muzeum emesel v Letohradě a samotný přírodní park Orlice.

Tabulka . 6 – Analýza cyklostezek v zadaném území

	Délka trasy	Ob erstvení	Odpo ívadla	Vhodnost pro d tí	Náro nost terénu	Parkování na po átku a na konci stezky	Okružní stezka	P j ovny vybavení
Choce – Vysoké Mýto	4,6 km	ano – pouze sezónní	ne	ano	st ední	ano – Choce / Vysoké Mýto	ne	ne
Choce – Zá ecká Lhotka	1,1 km	ne	ne	ano	lehká	Ne	ne	ne
Choce – Ústí n. Orl.	15 km	ano	ano - 2 x	ano	lehká	ano – Choce – Ústí n. Orl.	ne	ne
Ústí n. Orl. – eská T ebová	10 km	ano	ano – 3 x	ano	lehká	ano – Ústí n. Orl. / eská T ebová	ne	ne
Ústí n. Orl. - Letohrad	15 km	ano	ano - 9 x	ano	lehká	ano – Ústí n. Orli. / Letohrad	ne	ano - Cakle

Zdroj: vlastní zpracování

5.2.2. Analýza cyklistických tras

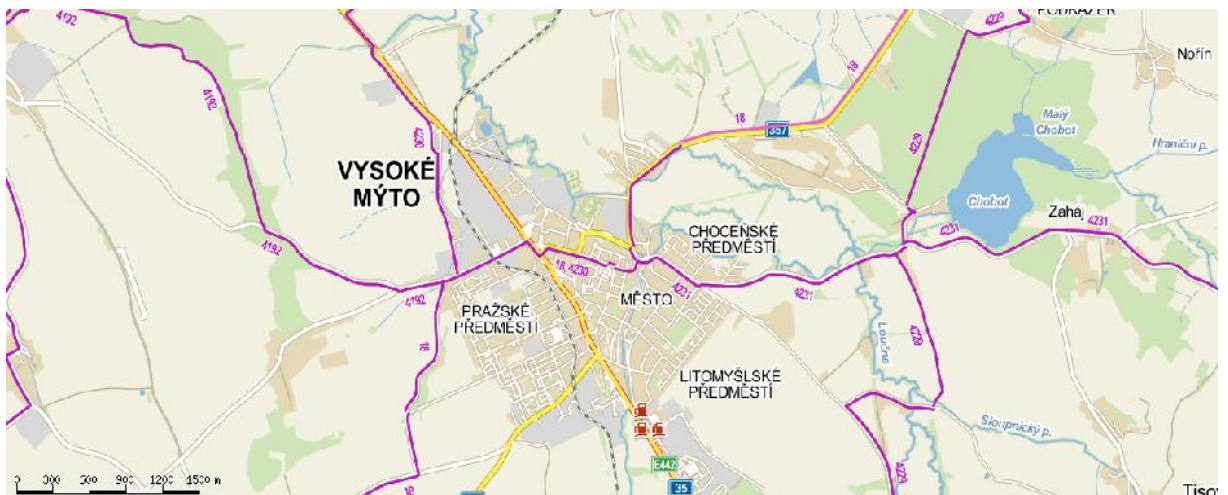
Chocecko i Vysokomýtsko je hustě protkáno turistickými trasami různých zaměření i obtížností a už značenými a číslovanými Klubem českých turistů nebo popsány a uceleny do různých okruhů zanesených do cykloprůvodců i cykloturistických map. Detailně mapuje tuto oblast například Leschinger (2006), který Chocecko bere jako výchozí místo pro šest okruhů v délce od šestnácti do sedmdesáti dvou kilometrů lehké až velmi těžké obtížnosti a Vysoké Mýto jako základní okruh v délce od třinácti do šedesáti jednoho kilometrů v těžké obtížnosti. U jednotlivých okruhů zároveň udává pro jaký typ kola je cesta vhodná, profil trasy a zajímavá místa, která je možné na trase vidět nebo navštívit. Na mnoha místech lze navíc na tyto okruhy navázat a už značenými cyklotrasami nebo samotnými cyklostezkami.

Nejvýznamnější značené cyklotrasy procházející Choceň jsou dvě a to: česká – moravská trasa II. třídy s číslem 18 spojující Hlinsko – Skuteč – Vysoké Mýto – Choceň – Žamberk – české Petrovice o celkové délce trasy 98 km, a cyklotrasa III. třídy, v mapě též označená jako Hradec Králové – Bělá, 181 severně spojující Choceň – Újezd u Chocně – Horní Jelení – Vysoké Chvojno – U dvou šraek v délce trasy 38 km a jižním směrem Choceň – Sloupnice – Litomyšl – Opatovec – Moravská Těbová v délce 54 km po cyklotrase označené . 182. Dále trasy . 4268 (Horní Rožná – Lodrant – Čert v dub – Choceň), . 4061 (česká Těbová – Dlouhá Těbová – Ústí nad Orlicí – Kerhartice – Choceň) a . 4230 (Choceň – Sudslava).

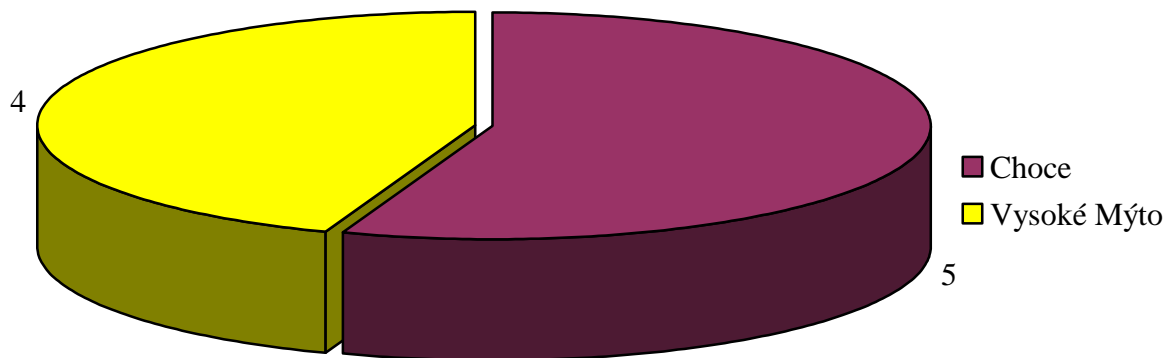
Obrázek . 19 – Značené cyklotrasy procházející Choceň
Zdroj: <http://www.mapy.cz> (upraveno autorem)

Vysokým Mýtem, stejně jako Choceň, prochází hlavní české – moravská cyklotrasa II. trasy s číslem 18 spojující Hlinsko – Skuteč – Vysoké Mýto – Choceň – Žamberk – České Petrovice v délce 98 km, dále č. 4192 (Vysoké Mýto – Stradouň – Opouchov – Platenice – Dašice – Sezemice) a 4230 (Vysoké Mýto – Slatina – Sruby), resp. 4231 (Vysoké Mýto – České Heřmanice – Sloupnice).

Obrázek . 20 – Značené cyklotrasy procházející Vysokým Mýtem
Zdroj: <http://www.mapy.cz>, vlastní zpracování

Graf . 6 – Znárodnění podílu cyklotras v zadaném území

Zdroj: vlastní zpracování

5.2.3. Turistické trasy

5.2.3.1. Choce a okolí

Chocní prochází i ti značené trasy Klubem českých turistů, využívající přilehlý lesní pás táhnoucí se až k Hradci Králové, nabízející množství zpevněných lesních cest, které jsou mezi turisty velmi oblíbené. V letních měsících nabízejí příjemný stín, nejsou náročné na obtížnost a hlavně s minimální účástí motorové dopravy.

Msto Choce leží, mj., na nejvíce frekventované a z hlediska značení na hlavní, červené, trase, spojující z východní strany Choce s podhřím Orlických hor přes Brandýs nad Orlicí, Ústí nad Orlicí, Letohrad, Žampach, Vrbici a Kostelec nad Orlicí o celkové délce 72,5 km značené červené trasy vedoucí částečně i po cyklostezkách, méně frekventovaných komunikacích, polních a lesních cestách i naučných stezkách. Na straně severní Choce s Novým Hradcem Králové, kdy trasa v délce 43 km vede převážně po lesních cestách a nízkě frekventovaných komunikacích přes choce ská hradiště, Plchůvky, Čermnou nad Orlicí, Borohrádek, Týniště nad Orlicí a Albrechtice. Oblast směrem k Hradci Králové je díky pokračujícímu pásu lesů a písničkám také velmi dobře značená a nabízí množství navazujících značených turistických i cykloturistických tras různé náročnosti, na které se dá z této červené trasy navázat a pokračovat dále.

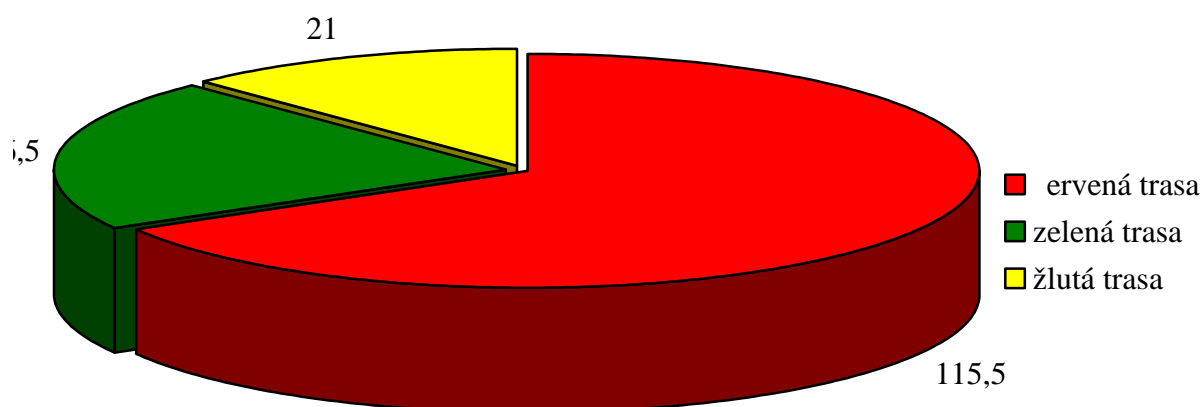
Zelená stezka v délce 12,5 km je značená severozápadně z Chocně opět po klidných lesních cestách přes srt v dub a rybník Pčinohu na Horní Jelení, kde se vtví do dalších úsech směrem, a to směrem na Častolovice a Kostelec nad Orlicí, další úsek je přes Veliny a Hodšovice na Nový Hradec Králové, a poslední úsek je okolo rybníku Lodrant na Uhersko. Na východ vede zelená trasa v délce 24 km směrem přes Peliny, Oucmanice, Brandýs nad Orlicí, Rozsochu, Skrovnici a Polom až na Potštejn.

Poslední značená trasa procházející Chocní je žlutá, kdy severovýchodně vede v délce 11,5 km přes Hemže, Nasavrky, Koldín a Sudslavu do Hájku, kde se napojuje na zelenou trasu. Z Chocně kopíruje trasu naučné stezky Mezi Orlicemi. Pokud se po žluté trase vydají turisté jižním směrem, po 9,5 km dorazí přes Bor a kolem rybníku Chobot do Vysokého Mýta.

Obrázek . 21 – Zna ené turistické trasy v okolí Chocní
 Zdroj: <http://www.mapy.cz> (upraveno autorem)

Graf . 7 – Znázorn ní délky v km jednotlivých zna ených turistických tras procházejících Chocní

Zdroj: vlastní zpracování

5.2.3.2. Vysoké Mýto a okolí

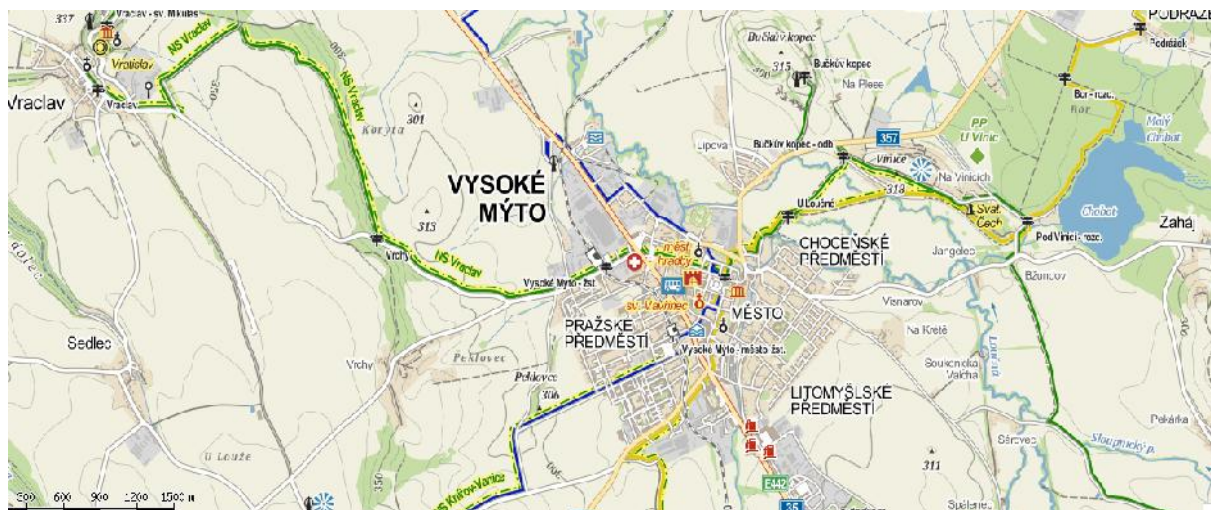
Z hlediska zna ení a využívání turistických tras není Vysoké Mýto na srovnatelné úrovni s Chocní. Turistické trasy v okolí z v tší ásti kopírují nau né stezky, krom zelené trasy vedoucí sm rem na Vraclav nemají možnost využívat lesních cest jako choce ské trasy, p evažuje proto vedení po klidn jších, mén frekventovaných komunikacích nižších t íd a polních cestách.

Podle systému turistického zna ení je nejvýznamn jší trasou procházející p es Vysoké Mýto modrá trasa, která jihozápadn vede v délce 14,5 km p es Vanice, Brte , epníky a

Stěmošice do Bílého Koně, kde navazuje na množství značených turistických i cykloturistických tras kolem Luže, Nových Hradů a Toulavcových Maštálí. Tato trasa už je však profilem náročnější, z Vysokého Mýta stoupá směrem k Železným horám a eskomoravské Vysočině, nabízí však velké množství panoramatických výhledů do krajiny. Severně z Vysokého Mýta je modrá trasa značená v délce 10 km přes Zámrsko a Dobříkov nad Hlubokou, kde se napojuje na zelenou trasu spojující Choceň s Horním Jelením.

Zelená trasa, značená v délce 20 km, vede z Vysokého Mýta východním směrem přes Bělou kopec a Tisovou do Němčic, kde se napojuje na trasy v okolí Litomyšle. Profilem není tak náročná jako modrá stezka, vede převážně po polních cestách. Západním směrem je značených 11,5 km trasy vedoucí souběžně s naučnou stezkou na Vraclav a dále samostatně do Zámrska k železniční stanici, kde je možné napojit se na modrou trasu a pokračovat dále směrem na Horní Jelení.

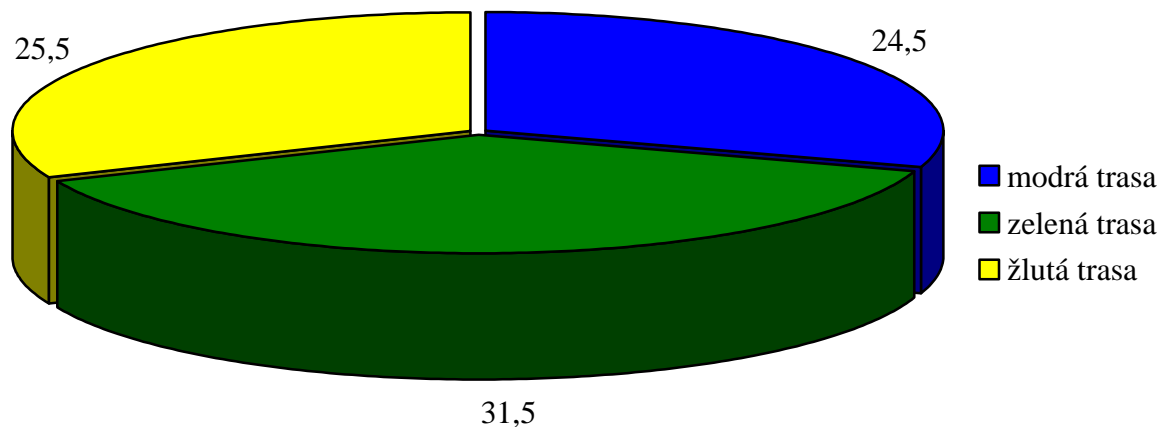
Žlutá trasa vedoucí z Vysokého Mýta jižním směrem v délce 16 km přes Kníov a Javorník do Nových Hradů je opět profilem náročnější. Na Kníov vede souběžně s naučnou stezkou, dále pokračuje po polních cestách a méně frekventovaných komunikacích. Při překročení poasí nabízí turistům množství panoramatických pohledů do krajiny. Trasa prochází spoustou malebných vesniček a v Nových Hradech navazuje na značené turistické trasy a cyklotrasy vedoucí do turisticky vyhledávané oblasti Toulavcových Maštálí. Východním směrem z Vysokého Mýta je značená kolem rybníku Chobot do Chocně v celkové délce 9,5 km trasy.

Obrázek . 22 – Značené turistické trasy procházející Vysokým Mýtem

Zdroj: <http://www.mapy.cz> (upraveno autorem)

Graf . 8 – Znázornění délky v km jednotlivých značených turistických tras procházejících Vysokým Mýtem

Zdroj: vlastní zpracování

5.2.4. Naučné stezky

5.2.4.1. Choceňská naučná stezka Dívičí doly

Myšlenka na vznik této stezky vzešla v roce 2010 z organizace Státního podniku Lesy České republiky, konkrétně od Ing. Aleše Erbera, v návaznosti na školení lesní pedagogiky a získání nových poznatků v oblasti mimoprodukční funkce lesů se zaměřením na osvětovou širokou veřejnost právě formou lesních stezek, rozhleden apod. Samotná realizace stezky trvala dva roky. V první fázi bylo záměrem vytvořit projekt spolupráce Lesů ČR, s.p., Lesní správy Choceňských Městských lesů Choceň a Měststem Choceň. Tento projekt byl ale neúspěšný a měl konečný dopad i na umístění stezky, která se tak mohla rozkládat pouze na lesních pozemcích ve vlastnictví státu, které spravují Lesy ČR, s.p. Lesní správa Choceň v revíru Choceň. Jako nejlepší místo byla tedy vybrána zajímavá lokalita Dívičí doly, následovala fáze vypracování projektu, tzn. detailní umístění smyček, odpočívadel, informačních tabulí a dále veškerá povolení s dotčenými orgány státní správy. Teprve po této fázi následovala samotná příprava návrhu informační tabule. Konečná podoba stezky má devět zastavení s lesnicko-pedagogickou tematikou a s dalšími zajímavostmi v etnografické místní historii na celkové délce pět kilometrů, symbolem stezky je dívka Zdislava, která je svázána pověstí s danou lokalitou, a proto návštěvníky provází na všech zastaveních. Stezka je koncipována tak, aby zajímavostí již bylo samotné řešení, zaměřené jak na lesnickou problematiku, tak i na

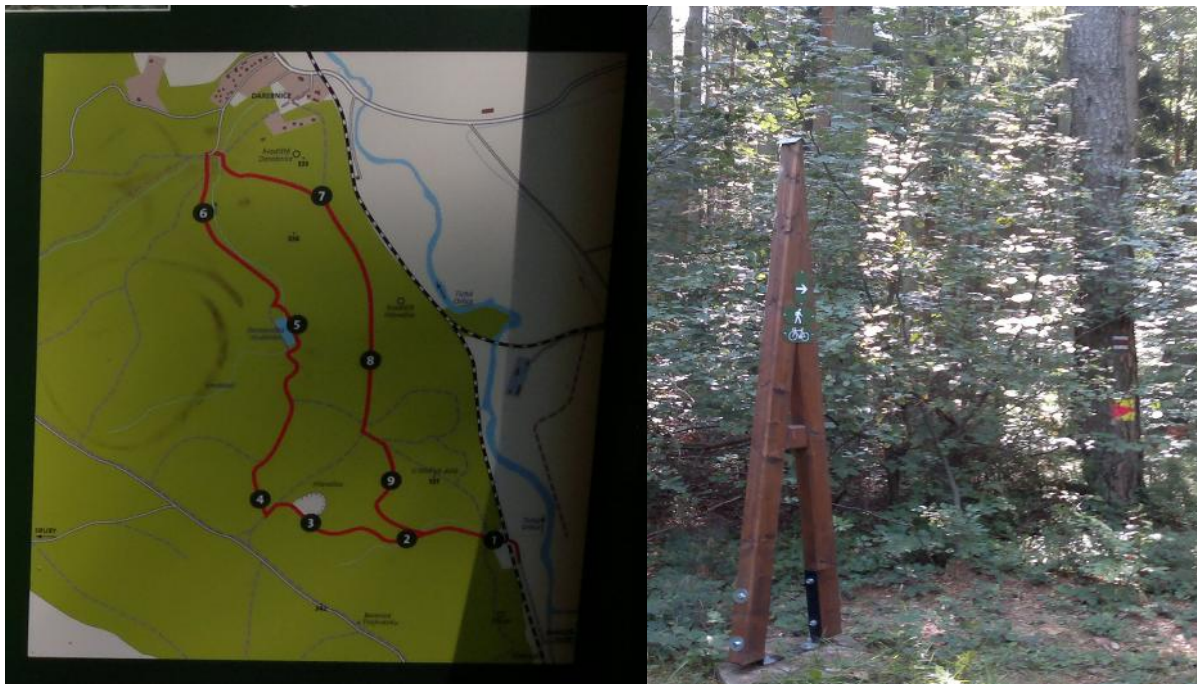
environmentální výchovu celého v kového spektra návštěvníků s návazností na možnost plnění různých úkolů převážně formou her. Z hlediska přírodnin je nejzajímavějším místem písnička „Trojhránek“, u které je tabule s popisem jednotlivých vrstev a z kulturního pohledu je stezka vedena místy, o kterých se vypráví různé pověsti, tudíž ji lze hodnotit jako velmi využitou. Slavnostní otevření stezky spojené s prezentací celkové odvedené práce Lesní správy bylo pouze pro zvané hosty 15. května 2013. Veřejnost mohla stezku využívat prakticky průběžně, v kompletním provedení od počátku května 2013. Propagace projektu probíhala přes Informační centrum Choceň, místní školy byly o projektu taktéž informovány. Náklady na výstavbu stezky přesáhly 400 tisíc korun, Lesní správa je hradila prostřednictvím speciálního podnikového Programu 2020, kterým celostátně podporují veřejně prospěšné funkce lesů. Stezka byla veřejnosti přijata kladně, jedná se o zatím jediný takovýto ucelený projekt v Chocni, Lesní správa do současnosti nezaznamenala žádné negativní ohlasy. Přiznávají však, že z jejich strany došlo k jistému podcenění komunikace s Místním úřadem v Chocni. Problém vidí v poškozování stezky vandaly, kteří ničí odpadní nádoby a jednotlivá zastavení a neukázněné návštěvníky, kteří nedodržují základní pravidla chůze v lese. Jako ale největší problém shledávají motorkáře, kteří taktéž vyhledávají tuto lokalitu kvůli rozmanitému terénu. I přes urgenci Policie České republiky je tato situace zatím bezvýsledná. Proto Lesní správa Choceň zvažuje nákup fotopastí a doufá alespoň v dočasné vyřešení problému. Z hlediska životnosti Lesní správa Choceň doufá, že jde o trvalou věc, přestože si je v domě nutnosti případných fyzických oprav, nejděležitějším pohledem je však nehmotný přínos projektu návštěvníkům ve formě zájmu o nové zajímavé poznatky a v domoví a celkový dojem, který stezka v návštěvníků zanechá (Erber, 2013, pers. comm.).

Stezka je vhodná jak pro přírodní turisty, cykloturisty, tak i pro rodiny s dětmi i kočárky. Terén je mírný, vedený po lesních cestách a příštinách, bezpečný. Značení přehledné, viditelné, v krátkých vzdálenostech. Nástupní místo stezky se nachází přibližně 700 metrů severozápadním směrem od města Choceň, po úpatí od místního hokejového stadionu v místě zvaném „U Tunýlku“. Poloha GPS je 50°0'13.305"N, 16°11'58.301"E.

Zaměření informačních tabulí:

- Stanoviště . 1 a 2: Dívenky (úvod k naučné stezce)
- Stanoviště . 3: Písnička Trojhránek
- Stanoviště . 4: Hlavní dřeviny choceňských lesů
- Stanoviště . 5a: Voda kolem nás
- Stanoviště . 5b: Těžíme odpad

- Stanovišt . 6: D evo kolem nás
- Stanovišt . 7: Rekordy naší p írody (zajímavé stromy)
- Stanovišt . 8: Lese, prost í nám (houby, lesní plody)
- Stanovišt . 9: Funkce našich les

Obrázek . 23 – Mapa nau né stezky a soub h zna ení nau né stezky, turistické trasy a trasy cyklistického závodu, zna ené červenou šipkou ve žlutém tverci
Zdroj: vlastní foto, dne 6. zá í 2013

Obrázek . 24 – P íklad zastavení nau né stezky s informa ní tabulí a odpo ívadlem
Zdroj: vlastní foto, dne 6. zá í 2013

5.2.4.2. Choce ská nau ná stezka

Choce ská stezka je vedena jako okružní. Celá má délku 35 km a je rozdělena na dva okruhy 16 a 19 km a v jejich spojnici v Kosteleckých Horkách je malý p ší okruh 3 km. Je vhodná pro p ší i cyklisty na malý i n kolikadenní výlet. Stezka vede od nádraží eských drah Choce p es Hemže a Koldín, dále na Homol a Kostelecké Horky, kde je místní okruh a zkratka p es Bošín do Chocn . Hlavní trasa dále pokračuje k ermné nad Orlicí a p es Plech vky a Újezd u Chocn se vrací do Chocn . Stezka je pr b žn zna ena a osazena 19ti barevnými panely. Cílem nau né stezky je ukázat hodnoty venkova a regionu a otev ít další možnosti spolupráce místních obcí, obyvatel i návšt vník . Stezka využívá mén frekventované silnice a již existujících polních cest s kvalitním povrchem vhodných pro trekinková a samoz ejm i horská kola.

První trasa delšího, 19ti km, okruhu byla otev ena v sobotu 6. íjna 2001 u východu z choce ského vlakového nádraží. V této fázi bylo po trase rozmíst no dvanáct informa ních tabulí s texty vztahujícími se k venkovské krajin , k místní faun a fló e, stejn jako ke kultu e a historii jednotlivých míst Choce ska a lidové architektu e. Zbylých sedm zastavení (v etn úvodní informa ní tabule) bylo osazeno v následujících p tí m sících tak, aby v b eznu 2002 mohla být otev ena celá stezka v kone né podob . Návšt vník m p ibyly informace o krajových pov stech svázaných se zajímavými místy na trase jako je například poutní místo Homol, „zpropadený zámek“ T šnov nebo památná alej na Hemži. Specifickou sou ástí stezky je malý p ší okruh v obci Kostelecké Horky, jehož ty i panely jsou v novány školním výpravám v souvislosti s venkovským centrem – domem z modrého kamene práv v Kosteleckých Horkách. Propaga ními materiály ke stezce jsou velkoformátový pohled a pr vodcovský leták dostupné na Informa ním centru v Chocni a ve Venkovském centru v Kosteleckých Horkách. Informace o stezce, trasa a texty jednotlivých zastavení jsou zve ejn é také na internetu. Nositelem projektu Choce ské nau né stezky je Sdružení dobrovolných aktivit INEX, za podpory Ministerstva životního prost edí R, partnery jsou m sto Choce , obce Kostelecké Horky, Bošín, ermná n.O., Plchovice, Borovnice, Koldín, B stovice, Újezd u Chocn , Klub eských turist , Agentura ochrany p írody Pardubice, Okresní ú ad Ústí nad Orlicí, Okresní ú ad Rychnov nad Kn žnou, Orlické muzeum v Chocni, Villa Nova Uh ínov a sponzo í.

Obsah panel ů nau né stezky:

1. Choce – o stezce a m st
2. Peliny – rezervace, vývoj krajiny
3. Hemže – poutní místo, památné stromy

4. Tatarák – údržba krajiny, rezervace
5. Závřší – osídlení kraje, Homol
6. Borovnice – obec, školství
7. Rájecký rybník – rezervace, smírčí kříž
8. Kostelecké Horky – obec, ekovýchova
9. U mlýna – lov kapra v přírodě
10. Pod lípou – lidová architektura
11. Plichovice – obec, technické památky
12. Podhůra – harmonická krajina
13. Bošín – obec, rezervace
14. Těšnov – tvrz, královské lesy
15. Velký Karlov – rybníky, ekologická stabilita
16. Plichůvky – obec, lidové zvyky, čápi
17. Újezd u Chocně – výhled do kraje, lišejníky
18. Tichá Orlice – přírodní park
19. Hlavačov – bučiny, hradiště

Obrázek . 25 – Mapa naučné stezky a příklad informační tabule
Zdroj: vlastní foto, dne 2. října 2013

5.2.4.3. Vysokomýtské naučné stezky

Ve Vysokém Mýtě a nejbližším okolí jsou návštěvníkům k dispozici čtyři tematicky orientované naučné stezky. Vznikaly postupně od roku 2000 pod záštitou českého svazu ochránců přírody v ústřední spolupráci s místním Vysokým Mýtem a Pardubickým krajem. Výběr trasy, texty na informačních tabulích, návrh tištěných brožurek, shánění finančních prostředků, označení stezek a umístění informačních tabulí zajišťoval vysokomýtský

svaz ochránců přírody, který je v současné době i kontroluje, udržuje, případně předává k opravě technickým službám ve Vysokém Mýtu. Spolupráce se správou stezek například se skautingem nebo s Klubem českých turistů ve Vysokém Mýtu nefunguje. Finanční podpora a dotace na údržbu stezky je realizována na základě fotografické dokumentace poničených nebo chybějících zastavení a následné žádosti směřované na Pardubický kraj. S pomocí zpracování žádostí o dotace je nápomocen odbor životního prostředí Městského úřadu, který se naposledy v roce 2010 podílel na zprostedkování dotace ve výši 33 tisíc korun na údržbu stezek. Bez údržby je předpokládána životnost informačních tabulí a značení 3-4 roky, a to především vlivem vandalizmu neukáznivých, většinou mladistvých, obyvatel. Nejastěji poškozovaná stezka je okružní stezka městem, konkrétně zastavení „U koruny“, které bylo v roce 2012 dvakrát zničené, vytržené a zahozené oproti. V současné chvíli opět na svém místě nestojí. Dalším problémem je neaktuálnost některých zastavení, kdy byl třeba pokácen strom vyobrazený na informační tabuli, či chybí pasoucí se stádo ovcí přímo stezce na Knínově. Aktualizace zastavení a případný dotisk opravených brožur je však z finančního hlediska nemyslitelný. Kvůli stále klesajícímu početům členů místního sdružení ochránců přírody (aktuálně sdružení má pět členů) je do budoucna předpoklad jeho zániku, a tudíž je velmi pravděpodobné, že stezky budou převedeny do majetku a správy města Vysokého Mýta. Udržovat a opravovat by je pak měli výhradně zaměstnanci technických služeb, kteří nyní mají k této záležitosti značně laxní přístup (některá zastavení čekají na opravu i rok), případně by stezky musel mít na starosti konkrétní zaměstnanec Městského úřadu ve Vysokém Mýtu. Z tohoto důvodu se ani do budoucna neuvažuje o vzniku dalších takovýchto stezek. Propagaci stezkám zajišťují informační brožury, vytištěné až v průběhu roku 2006, které jsou dostupné na informačním centru Městského úřadu, upoutávky ve Vysokomýtském zpravodaji, na internetových stránkách města a na informačních tabulích na autobusovém a vlakovém nádraží a v centru města. Využití informací dostupných z informačních tabulí jednotlivých stezek využívají tak organizátoři Dne země v městě. Pomocí motivačního programu docílí, aby návštěvníci stezky obešli a získané informace uplatnili při řešení jednotlivých úkolů. Stezek využívají i místní školy při výuce, často je obcházejí, ve školách mají k dispozici tištěné náhledy jednotlivých zastavení, podle kterých hledají jednotlivé stromy, rostliny či zvířata. S velmi pozitivním ohlasem a velkým počtem účastníků se setkala i vzdělávací akce pro seniory, která spočívala v obejití jednotlivých stezek a následného vyhodnocení informací z daných zastavení přes počítačový program. Na základě správných výsledků se senioři mohli zúčastnit poznávacího výletu. Z tohoto vyplývá, že existence stezek je v podstatě v těsnosti obyvatel města i přilehlého okolí, přesto, že mýtská turistika už tyto stezky

k návštěvám vám moc nevyužívají – mají je projduté, a raději vyjíždí do vzdálenějších lokalit (Nováková, 2013, pers. comm.).

- **Naučná stezka mstem**

Okružní stezka otevřená v roce 2001, mapující místa hradebního opevnění, městské památkové zóny a městských sad a parků. Návštěvníci se na šesti zastaveních seznámí se zajímavými stromy, s historií parků a některých významných budov. Velká pozornost je věnována stromům, nebo právě stromy jsou důležitou součástí města Vysokého Mýta. Stezka je určena k procházkám, odpočinku i poučení, je dostupná pro všechny turisty, cyklisty, rodiny s dětmi i kočárky.

Jednotlivá zastavení (viz. obr. 26):

- Zastavení 1. – Park a náměstí Otmarova
- Zastavení 2. – Havlíkovy sady
- Zastavení 3. – Masarykovy sady (dříve Rudolfovy)
- Zastavení 4. – botanická zahrada (Arboretum)
- Zastavení 5. – Jungmannovy sady
- Zastavení 6. – Park „U Koruny“

- **Naučná stezka Vysoké Mýto - Knínov – Vanice – Vysoké Mýto**

Okružní stezka byla vyznačena v roce 2003 a její trasa vede po stopách dávné minulosti blízkého okolí Vysokého Mýta. Na pěti zastaveních se návštěvníci seznámí s pěstovanými historickými zajímavostmi této oblasti, za příznivého počasí mohou z mnoha míst obdivovat panoramatický výhled do kraje. Stezka je celoročně dostupná nejen pro všechny turisty, cyklisty a lyžaře, ale také pro rodiny s dětmi, kočárky i pro vozíčkáře.

Jednotlivá zastavení (viz. obr. 27):

- Zastavení 1. – Litomyšlské náměstí (zaátek „Knínovské poutní cesty“)
- Zastavení 2. – Knínov
- Zastavení 3. – Servácov
- Zastavení 4. – Vanice
- Zastavení 5. – Peklovce

- **Naučná stezka Vinice**

Návštěvníkům je tato okružní stezka k dispozici od roku 2002. Vede klidnou přírodní lokalitou, která je označována jako výletní místo „Kujebák“, a na pěti zastaveních přiblíží návštěvníkům přírodu, historii, a významné osobnosti, které zde žily nebo tato místa navštívily kvůli svým zálibám. Stezka je celoročně dostupná nejen pro větší turisty, cyklisty a lyžaře, ale také pro rodiny s dětmi, kočárky. Je ideálním a často navštěvovaným vycházkovým místem. Z hlediska vyloučení dopravního ruchu po celé stezce ji lze hodnotit jako nejbezpečnější.

Jednotlivá zastavení (viz. obr. 28):

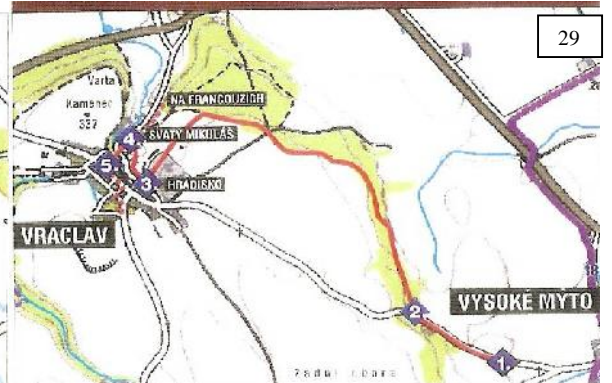
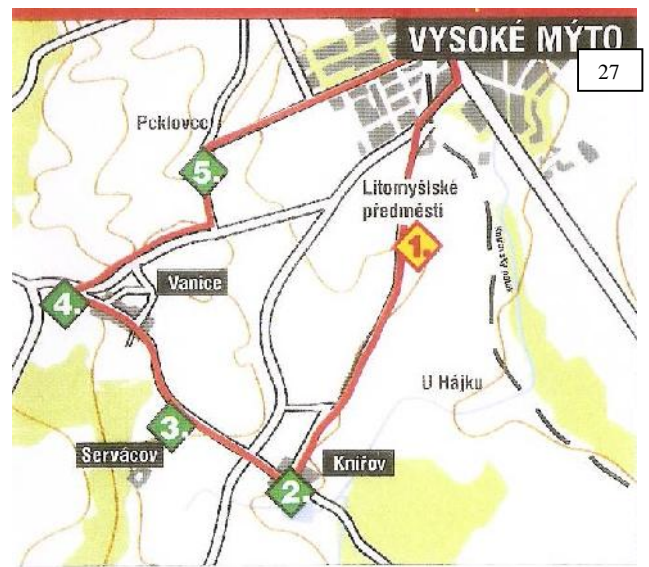
- Zastavení 1. – Odlehlovací potok uky Loučné
- Zastavení 2. – Chodník
- Zastavení 3. – Vila „Samokov“
- Zastavení 4. – Vinice
- Zastavení 5. – hřeben Vinic

- **Naučná stezka Vraclav**

Jedná se o nejmladší vysokomýtskou stezku osazenou v roce 2003, která není okružní. Vede lenitou krajinou pouze z Vysokého Mýta na Vraclav. Zpět do Vysokého Mýta je dostupná buď po stejné trase, po místní komunikaci nebo autobusovou dopravou. Díky tomu je méně vhodná pro rodiny s malými dětmi, pro rodiny s kočárky sjízdná pouze za sucha. Na pěti zastaveních se návštěvníci seznámí s historií, s typickými rostlinami a živočichy, kteří se zde vyskytují, uvidí si důležitou funkci lesa. Trasa je dlouhá přibližně šest kilometrů, lze ji absolvovat pěšky (lesem) nebo na kole (po silnici). Zapekného poasí, zvláště k večeru, je možný výhled na Krkonoše i s nejvyšší horou Sněžkou. V obci Vraclav jsou místní děti i zastavení pravidelně navštěvována tamní školou pro zpestření výuky.

Jednotlivá zastavení (viz. obr. 29):

- Zastavení 1. – Smírčí kříž
- Zastavení 2. – Koryta
- Zastavení 3. – Hradisko
- Zastavení 4. – Sv. Mikuláš a lokalita „Na Francouzích“
- Zastavení 5. – Náves – Varta – V dolích

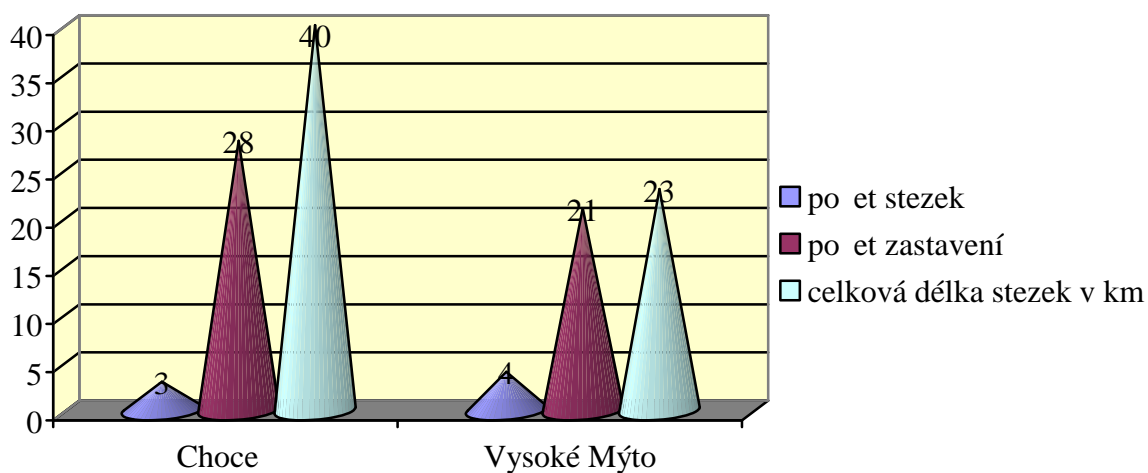
Obr. . 26 – Mapa naučné stezky m. stem, zdroj: Klíma a kol. (2004), str. 27 (upraveno autorem). Obr. . 27 – Mapa naučné stezky Vysoké Mýto - Vanice, zdroj: Klíma a kol. (2004), str. 28 (upraveno autorem). Obr. . 28 – Mapa naučné stezky Vysoké Mýto - Vinice, zdroj: Klíma a kol. (2004), str. 27 (upraveno autorem). Obr. . 29 – Mapa naučné stezky m. stem, zdroj: Klíma a kol. (2004), str. 27 (upraveno autorem).

Tabulka . 7 – Analýza nau ných stezek v zadaném území

	Délka v km	Po et zastavení	Dostupnost	Obtížnost	Ur ení	Okružní stezka	Vhodnost pro ko árky, invalidy
Dív í doly	5	9	za sucha	st ední	p ší / cyklo	ano	ko árky
Choce ská NS I.	19	12	celoro ní	st ední	spíše cyklo	pouze spole n s NS II.	pouze áste n
Choce ská NS II.	16	7	celoro ní	st ední	spíše cyklo	pouze spole n s NS I.	pouze áste n
Vysokomýtská stezka m stem	4	6	celoro ní	lehká	spíše p ší	ano	ano
Vysoké Mýto – Vinice	6	5	celoro ní	lehká	p ší / cyklo	ano	ano
Vysoké Mýto – Vanice	7	5	celoro ní	lehká	p ší / cyklo	ano	ano
Vysoké Mýto – Vraclav	6	5	za sucha	st ední	p ší / cyklo	ne	ko árky

Zdroj: vlastní zpracování

Graf . 9 – Znázorn ní analýzy nau ných stezek

Zdroj: vlastní zpracování

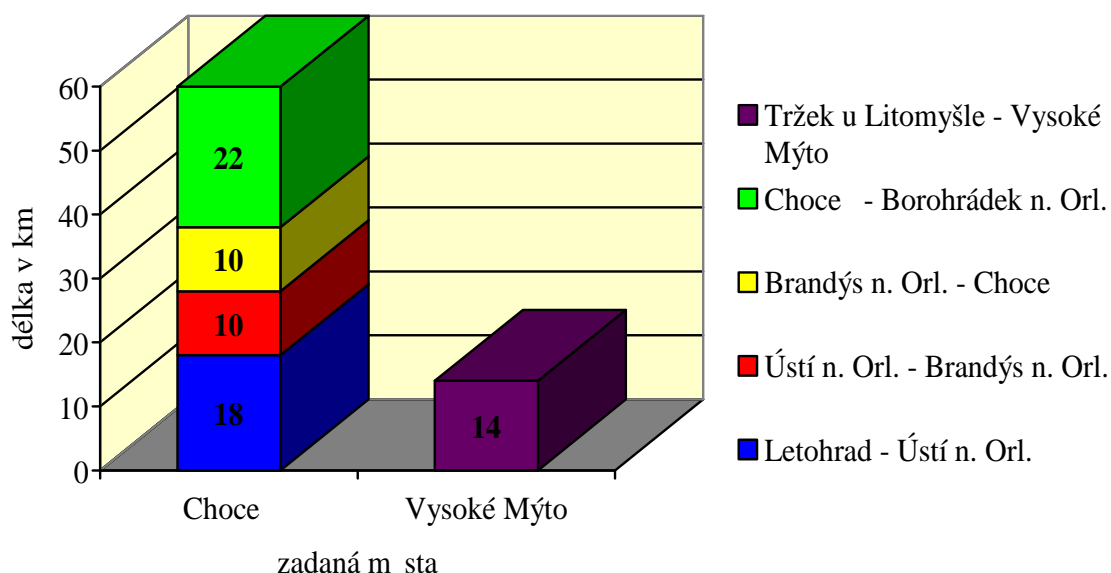
5.2.5. Vodní trasy

Tichá Orlice protékající Chocní odpovídá svému názvu, koryto je převážně písčité a hlinité, s téměř celoroční splavností se jedná o turistickou řeku, od Chocně typicky nížinnou, avšak s množstvím nesjízdných vodních jezů, které vypovídají o hojném využívání řeky jako levného zdroje energie. Pro rekreační vodáky řeka zařazená do kategorie II je vhodným nástupním místem řeky od Letohradu, pokračovat mohou přes Ústí nad Orlicí až do Chocně, případně až do Borohrádku. Tam je možnost napojení na delší, mohutnější a dravější sestru Tiché Orlice, Divokou Orlici a pokračovat po ní až do Hradce Králové. Trasami vhodnými na jeden den jsou dvacetikilometrová plavba z Ústí nad Orlicí do Chocně, která se dá případně zkrátit nastoupením až v Brandýse nad Orlicí nebo dvaadvacetikilometrová plavba z Chocně do Borohrádku, případně zkrácená ukončením plavby kdekoliv na trase. Vícedenní plavbou může být osmatcetikilometrová trasa z Letohradu (splavná za mírně zvýšeného vodního stavu) do Chocně, dvacetikilometrová trasa z Ústí nad Orlicí přes Choceň do Borohrádku nebo šedesátikilometrová trasa téměř v celém úseku Tiché Orlice z Letohradu do Borohrádku. Nástupní místa řeky jsou dostupná auty i vlakem, vodácká tábořiště jsou po celé trase pouze dvě, a to v Cakli u Ústí nad Orlicí (vybaveno jako rekreační zařízení se zázemím pro rodiny s dětmi, ubytování možné v turistické ubytovně, ve stanech i karavanech, stravování zajištěno také, turisté mohou využít volejbalové hřiště, ohniště, horolezeckou stěnu, dřevěnou Tarzanovu hřiště, stělu z luk, lasování, práskání bičem, chůzi na chodcích, půjčování kol, lodí, vodáckého vybavení, turistických a horolezeckých potřeb, přeprava lodí, případně instruktorské služby jsou možné po předchozí domluvě) a v Brandýse nad Orlicí (ubytování možné pouze ve vlastních stanech případně karavanech, k dispozici je sociální zařízení, bufet a dřevěná prolézačka). Obtížnost plavby je základní, za nebezpečná místa lze považovat pouze již zmíněné jezy, vyskytující se po řece. Vhodným doplněním by byla možnost rozšíření Vodáckého klubu Choceň o nabídku zapůjčení vodáckého vybavení. Buď samostatně nebo formou spolupráce s půjčovnou v Cakli a ve vzdálenějším Týništi nad Orlicí. To by znamenalo, že by se v Chocně dalo vybavení jak zapůjčit, vydat se na plavbu a vrátit popřípadě v Týništi nad Orlicí, tak vrátit zapůjčené vybavení po plavbě z Cakle.

Vysoké Mýto leží nad řekou Loučnou, která z hlediska vodních tras není tak významná jako Tichá Orlice, své příznivce však má. Jako splavný úsek lze označit zhruba třináctikilometrovou trasu z Tržku u Litomyšle do Vysokého Mýta. Je vhodná především pro jednodenní plavby a rekreační turisty, v bezprostřední blízkosti řeky je úplná absence kempů, tábořiště a možností občerstvení. Na splutí řeky obtížná není, klidné a pomalé úseky narušuje

pouze nesjízdný jez u Cerekvice nad Lounou a obecně k ovinnatější úseky. Možnosti zapůjčení vodáckého vybavení na trase možné taktéž nejsou. Nabízí se pouze možnost bu vlastního vybavení nebo dovezení vybavení z p j oven z v tších vzdáleností jako je Litomyšl, Pardubice i Hradec Králové.

Graf . 10 - Délka splavných úseků v km v okolí zadaných míst

Zdroj: vlastní zpracování

5.3. Analýza ubytovacích a stravovacích zařízení v zadaném území

5.3.1. Oblast Chocn

Zařízení ve městě a v okolí lze rozdělit podle toho, zda se v nich dá pouze ubytovat nebo je možné zároveň i stravování, a na zařízení typu ubytoven, kempů i tábořišť. Velmi oblíbené jsou také místní cukrárny s možností vnitřního a venkovního posezení, které jsou za příznivého počasí vyhledávaným místem právě turistů i cyklistů.

Ubytovací zařízení se stravováním:

- **Hotel Peliny** (hotel situovaný přímo na náměstí disponuje ubytovací kapacitou 79 lůžek ve třiceti dvoulůžkových, třech třílůžkových, jednom dvoulůžkovém pokoji s whirlpoolem, dvou rozlehlých a jednom rodinném apartmánu, samozřejmě je vlastní sociální zařízení u každého pokoje, televize, satelit a bezdrátové připojení k internetu, možnost doobjednání snídaní – 90,- Kč, ostatní stravování ve vlastní restauraci,

sou částí objektu je letní terasa, detský koutek, vinotéka a uzavreté parkovište, p recepci je možné zajištní sportovních aktivit v místních sportovištích, solárním centru i donáška kvetin, cena ubytování od 275,- K /noc)

- **Hotel Marylin** (nov zrekonštruovaný objekt nacházející se v tsné blízkosti železniční stanice Choce s celkovou kapacitou 25 lžek – dva dvoulžkové pokoje (1150,- K /noc), jeden s vlastní víivkou (1350,- K /noc), ti prostorné tílžkové pokoje (1450,-K /noc), ty lžkový pokoj s odd lenými ložnicemi (1800,- K /noc) a osmilžkový pokoj, každý pokoj má své sociální za ízení, televizi a bezdrátové p ipojení k internetu, v cen pokoje je zahrnuta servírovaná snídan , samoz ejmostí je vlastní restaurace, letní zahrádka, parkovište a detský koutek, od hotelu je dobre dostupným stský park s detským h íštem, centrum m sta i autobusové nádraží)
- **Penzion u Zvon** (v roce 2004 byla p vodní restaurace zrekonštruována a rozší ena o penzion s kapacitou 18 lžek – ti pokoje dvoulžkové a ti pokoje ty lžkové, každý s vlastním sociálním za ízením a televizí (cena za 400,- K /osoba/noc, možnost doobjednání snídan za 50,- K) se strategickou polohou v centru m sta, s vlastní letní zahrádkou a neku áckou vinárnou, penzion nabízí mj. i možnost konání r zných společenských akcí, jako jsou svatby, oslavy, školení a jiné společenské i firemní akce)
- **Penzion Mítkov** (vznikl rekonstrukcí p vodního mlýna v letech 2001 – 2003 obklopen z jedné strany ekou Tichou Orlicí a z druhé cyklostezkou Choce – Ústí nad Orlicí, jedná se o rekrea ní, školící a ubytovací za ízení nacházející se p ibližn ti kilometry od Chocn , s kapacitou 31 lžek v jednolžkových - 700,- K /noc, i dvoulžkových pokojích - 1200,- K /noc, sou částí je i dvoulžkový pokoj s bezbariérovou úpravou, a s nabízenými službami v rámci ceny ubytování jako je ví ivána, vnit ní bazén s protiproudem, sauna, posilovna, ti tenisové a jeden volejbalový kurt, vlastní restaurace, letní zahrádka, detský koutek a parkovište, penzion je ideálním výchozím místem pro cyklistiku, turistiku, in-line i vodáckou turistiku)

Ubytovací za ízení:

- **hotel Garni Michael** (ubytovací za ízení s možností zajištní stravování formou snídan , se nachází v klidné ásti m sta s dobrou dostupností do centra, ubytovací za ízení se skládá ze dvou budov, historické a nové, celkem disponuje 38 lžky v jedno a dvoulžkových pokojích a apartmánech s možností p istýlky, sou částí

pokoj je sociální zařízení, televize, satelit, telefon, minibar a kuchyňský kout, u apartmánů navíc sauna a whirlpool, objekt je řešen jako bezbariérový s vlastním parkovištěm a sklepní vinárnou, cena ubytování od 400,- Kč /osoba/noc)

- **Ubytování Pod Vinicí** (možnost celoročního ubytování v klidné vilkové části nedaleko centra města s kapacitou 10 lůžek – jeden jednolůžkový a tři lůžkové pokoje, tři dvoulůžkové pokoje s vlastním sociálním zařízením, televizí a společnou vybavenou kuchyní, stravování zařízením poskytováno není, parkování možno uvnitř objektu, cena 300,- Kč /noc)
- **Ubytování v soukromí** (zařízení se nachází v klidném prostředí na okraji města s kapacitou 15 lůžek ve dvou až čtyřlůžkových pokojích s vlastním sociálním zařízením, televizí, satelitem a společnou vybavenou kuchyní, parkování s možností garážování v objektu, cena od 150,- Kč /noc)

Ubytovny:

- **Ubytovna Peliny** (levné ubytování spíše dlouhodobého charakteru s kapacitou 28 lůžek, společné sociální zařízení i vybavená kuchyně, cena od 100,- Kč /osoba/noc, vhodné pro nenáročné turisty, neúplně vhodné pro rodiny s dětmi, nacházející se v odlehlejší části města poblíž železničního koridoru, cyklostezky, školy a parku Peliny)
- **Ubytovna** (levné ubytování nedaleko centra spíše dlouhodobého charakteru s kapacitou 25 lůžek, společné sociální zařízení i vybavená kuchyně, cena od 100,- Kč /osoba/noc, vhodné pro nenáročné turisty, neúplně vhodné pro rodiny s dětmi)

Tabulka . 8 – Analýza ubytovacích a stravovacích zařízení v Chocni

	sociální zařízení	počet žáků	stravování	poloha	dostupný koutek	parkování	cena noc/ osoba	whirpool/ sauna
Hotel Peliny	vlastní	79	snídan / restaurace	v centru	ano	ano	od 275,-	whirp ool
Hotel Marylin	vlastní	25	snídan / restaurace	u železni ní stanice	ano	ano	od 575,-	whirp ool
penzion U Zvonu	vlastní	18	snídan / restaurace	v centru	ne	ano	400,-	ne
Penzion Mítkov	vlastní	31	snídan / restaurace	mimo m sto/ u cyklostezky	ano	ano	od 600,-	whirp ool/ sauna/ bazén
Hotel Garni Michael	vlastní	38	snídan / kuchy ský kout	nedaleko centra	ne	ano	od 400,-	whirp ool/ sauna
Penzion pod Vinicí	vlastní	10	bez stravování	nedaleko centra	ne	ano	od 300,-	ne
Ubytování v soukromí	vlastní	15	spole ná kuchy ka	okraj m sta	ne	ano	od 150,-	ne
Ubytovna Peliny	spole né	28	spole ná kuchy ka	mimo m sto/ u cyklostezky	ne	ano	od 100,-	ne
Ubytovna	spole né	25	spole ná kuchy ka	nedaleko centra	ne	ano	od 100,-	ne

Zdroj: vlastní zpracování

5.3.2. Oblasť Vysokého Mýta

Vysoké Mýto je viac zamerané na kultúrnu, čerpá zo svojej bohatéj historickej minulosti a pamiatok. Tomu tiež odpovedajú ubytovacie zariadenia zamerané skôr na „náročnejší“ klientelu. Nabídka ubytovania je široká, možnosť stravovania a návštevy restaurácií v meste tiež. Navyše tu sú tiež cukrárny a kaviarne s vonkajším posezením, ktoré hlavne v centre mesta dávajú vyniknúť práve historickej stránke mesta.

Ubytovacie zariadenia so stravovaním:

- **hotel Via Ironia** (v blízkosti historického centra sa nachádza hotel s pokojnou atmosférou južných zemí a vysokou kvalitou poskytovaných služieb, ktorý vznikol rekonštrukciou historickej budovy so zachovaním pôvodných materiálov – cihel, kamene, drevá a pieskovce v roku 2005, ponúka celkom 42 lôžok v deväťnástich štýlových izbách od jednotlivých až po priestorové apartmány s vírivkou a vanou umiestnenou práve v izbe, vybavených vlastným sociálnym zariadením, televíziou, satelitom, bezdrôtovým pripojením k internetu, súčasťou ubytovania je snáň forma švédskych stolov, pre celodenné stravovanie možno využiť restauráciu a pizzeriu v štýle italskej ulice, súčasťou ponuky hotela je relaxačné centrum vybavené infračervenou, whirlpoolom, soláriumom a spinningom, parkovisko a krytá stánka pre osobné automobily, hotel je kompletné zariadenie ako bezbariérové, recepcia ponúka zariadenie rzných športových aktivít v miestnych športových zariadeniach, ceny za jednu osobu/noc – 1195,- Kč, dvaja ľudia/osoba/noc – 1455,- Kč, tri ľudia/osoba/noc – 2390,- Kč, štyri ľudia/osoba/noc – 3140,- Kč)
- **penzion Via Ironia** (nové zrekonštruované a v roku 2013 uvedené penzion v prevádzke sa nachádza 200 m od hotela Via Ironia mimo centra a ponúka ubytovanie s celkovou kapacitou 16 lôžok v troch dvojlôžkových izbách – 1180,- Kč/noc, jednom trojlôžkovom apartmáne – 2240,- Kč/noc a jednom dvojlôžkovom byte – 1480,- Kč/noc, izby sú vybavené vlastným moderným sociálnym zariadením, televíziou a bezdrôtovým pripojením k internetu, snáň nie je v cene, ale možno si ju doobjednať za 120,- Kč v hoteli Via Ironia, kde je tiež možné celodenné stravovanie, súčasťou penzionu je kaviarna s vonkajším posezením, detským kútikom a uzamknutým parkoviskom)
- **penzion Tošovský** (príjemné a atraktívne ubytovanie práve v centre mesta s celkovou kapacitou 19 lôžok v jednom jednotlivom – 600,- Kč/noc, siedmi dvojlôžkových izbách s možnosťou prístýlky – 900,- Kč/noc a apartmáne s vírivkou – 1300,- Kč/noc, všetky izby s vlastným sociálnym zariadením, televíziou, satelitom a bezdrôtovým

připojením k internetu, stravování možné ve vlastní restauraci, k dispozici vinný sklípek a letní zahrádka, parkování v objektu zajištěno není)

- **hotel Pod vříškou** (hotel s výhodnou, avšak klidnou polohou v centru města disponuje ubytovací kapacitou 16 lůžek ve čtyřech podkrovních dvoulůžkových pokojích – 1200,- Kč /noc, dvou dvoulůžkových apartmánech – 1300,- Kč /noc a jedním čtyřlůžkovým luxusním hotelovým bytem – 1950,- Kč /noc, pokoje disponují vlastním sociálním zařízením, televizí, satelitem, bezdrátovým připojením k internetu, hydromasážními vanami s vířivkou a parní saunou, v ceně ubytování je snídaní v hotelové restauraci, venkovní zahrádka v objektu a dýškový koutek, součástí nabídky hotelových služeb je kosmetika, modeláž nehtů a využití fit – posilovny, parkování v objektu zajištěno není)
- **penzion U Bakaláře** (v historické budově přímo v centru se nachází příjemné ubytování o celkové kapacitě 13 lůžek v komfortně vybavených dvou – 800,- Kč /noc, tří – 1050,- Kč /noc, a čtyřlůžkových – 1200,- Kč /noc, pokojích s vlastním sociálním zařízením, televizí a bezdrátovým připojením k internetu, součástí objektu je stylová restaurace s pizzerií, která nabízí celodenní stravování formou bufetu, minutek a menu, snídaní možno dokoupit za 70,- Kč, penzion nabízí vlastní parkovací místa a vinárnu)
- **hotel Slávia** (ubytování nižší kategorie, vhodné pro nenáročné klienty, umístěné nedaleko centra přímo u železniční zastávky s celkovou kapacitou 50 lůžek v ceně do 200,- Kč /osoba/noc, společné sociální zařízením pro každé patro, zajištěno celodenního stravování možné ve vlastní restauraci, součástí hotelu je letní zahrádka s dýškovým koutkem, vlastní parkoviště hotel nemá)
- **hotel Kobylka** (ubytování v blízkosti centra s celkovou kapacitou 45 lůžek ve standardních pokojích, apartmánech s kuchyňským koutkem a rodinným čtyřlůžkovým pokojem, vlastní sociální zařízením u každého pokoje je samozřejmostí, bezdrátové připojení na internet možné pouze v restauraci, dokoupení snídaní za 70,- Kč, hotel disponuje uzamčeným parkovištěm v objektu, cena za jednolůžkový pokoj – 550,- Kč /noc, za dvoulůžkový pokoj – 900,- Kč /noc, za třílůžkový pokoj 1200,- Kč /noc, za čtyřlůžkový pokoj 1400,- Kč /noc)
- **penzion Mlýn Jangelec** (ubytování mimo město v klidném prostředí obklopeném lesem a rybníkem vhodnými ke koupání, loukami a množstvím značených cyklotras s využitím i pro in-line bruslení, o celkové kapacitě 18 lůžek v jednom jednolůžkovém

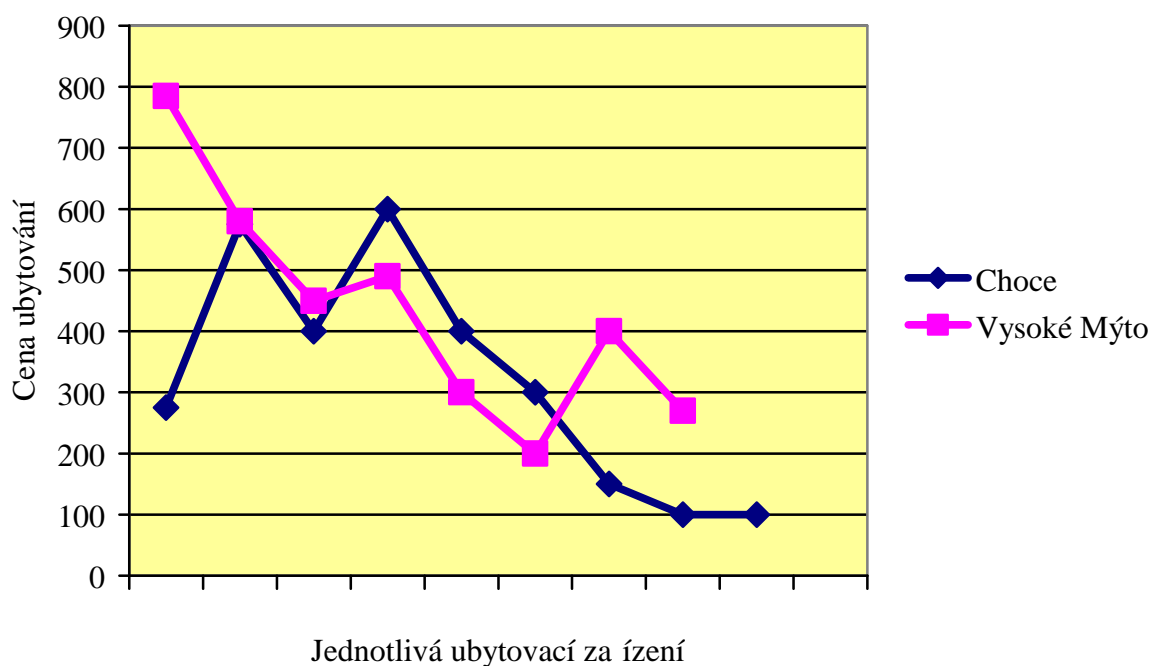
– 490,- K /noc, dvou dvoulůžkových – 690,- K /noc, čtyřlůžkových – 890,- K /noc, a jednom lůžkovém pokoji – 1090,- K /noc, všechny s vlastním sociálním zařízením, televizí se satelitem a bezdrátovým připojením k internetu, celodenní stravování zajištěné ve vlastní restauraci, penzion nabízí uzamykatelné prostory pro úschovu jízdních kol a motorek, parkoviště pro automobily, dětské hřiště, letní zahrádku a vinárnu)

Tabulka 9 – Analýza ubytovacích a stravovacích zařízení ve Vysokém Mýtu

	Sociální zařízení	Počet lůžek	Stravování	Poloha	Dětský koutek	Parkování	Cena noc/osoba	Whirlpool/sauna
Hotel Via Ironia	vlastní	42	snídan / restaurace	nedaleko centra	ne	ano	od 785,-	whirlpool/ infrasauna
Penzion Via Ironia	vlastní	16	snídan / restaurace	mimo centrum	ano	ano	od 580,-	ne
Penzion Tošovský	vlastní	19	restaurace	v centru	ne	ne	od 450,-	vířivka
Hotel Pod vřtí	vlastní	16	snídan / restaurace	v centru	ano	ne	od 490,-	vířivka/ infrasauna
Penzion u Bakaláře	vlastní	13	restaurace	v centru	ne	ano	od 300,-	ne
Hotel Slávia	společné	50	restaurace	nedaleko centra/ u železniční zastávky	ano	ne	do 200,-	ne
Hotel Kobylka	vlastní	45	snídan	nedaleko centra	ne	ano	od 400,-	ne
penzion Mlýn Jangelec	vlastní	18	restaurace	mimo město	ano	ano	od 270,-	ne

Zdroj: vlastní zpracování

Graf . 11 – Znáznorn ní cenové hladiny ubytovacích za ízení v jednotlivých m stech

Zdroj: vlastní zpracování

5.4. Analýza potenciálu turistických a historických cíl

V okolí Chocn a Vysokého Mýta m žeme nalézt tyto zajímavosti:

Hrady a z íceniny

❖ z ícenina hradu v Brandýse nad Orlicí (viz. obr. . 30)

- vzdálená od Chocn cca 7 km, od Vysokého Mýta cca 14 km, tato z ícenina se rozkládá na zalesn ném ostrohu nad soutokem Tiché Orlice a Dolenského potoka, její po átky se datují od poslední tvtiny 13. století v místech tehdejší osady Louko , kdy nejpravd podobn jším zakladatelem byl Jind ich z Brandisa, p vodní p dorys hradu se skládal ze t í ástí: dvou p edhradí - první ve tvaru obdélníku, z kterého se dochovaly zbytky p í né obdélné budovy, z druhého p edhradí stojí za parkánovou hradbou pouze zbytek obloukovité štítovité zdi a samotného hradního jádra s palácem v západní ásti, z kterého se dochovaly t i zaklenuté místnosti se zasypaným vstupem z nádvo í, navzájem odd lených šíjovými p íkopy, p vodní, a do sou asnosti dochovaná, p ístupová cesta vede po jižním svahu p ímo pod hradem

- z ícenina je voln p ístupná na vlastní nebezpe í, zna ená turistickými zna kami z nám stí v Brandýse nad Orlicí, parkování možno ve m st
- ❖ z ícenina hradu Potštejn (viz. obr. . 31)
 - vzdálená od Chocn cca 16 km, od Vysokého Mýta cca 23 km, rozsáhlá z ícenina p vodn gotického hradu se rozkládá na zalesn ném kuželovitém návrší nad st edním tokem Divoké Orlice jihovýchodním sm rem od obce Potštejn, kdy byla vystav na z ejm na konci 13. století P tou z Potštejna z rodu západo eských Drslavic , v p dorysu podkovy, skládající se z vlastního hradu, t í podkovovitých hradeb a z vnit ních obytných prostor, do sou asnosti se dochovaly mohutné z íceniny paláce, obytných a hospodá ských budov, bran, hradeb i v ží, nejlépe dochovaná je tvrtá vstupní brána, která návšt vník m nabízí historickou expozici, s hradem je spojeno n kolik pov stí, mj. o hradním pokladu, který byl zfilmován a literárn zpracován Aloisem Jiráskem v jeho románu Poklad
 - z ícenina je ve správ obce Potštejn, disponuje jedním prohlídkovým okruhem v délce cca 45 minut, prohlídka je možná pouze s pr vodcem p i minimálním po tu p ti osob, otevírací doba je od dubna do íjna v ase od 9:00 do 12:00 a od 13:00 do 17:00 a to v dubnu a íjnu pouze o víkendech a svátcích, v kv tnu – zá í od úterý do ned le, v etn svátek
 - vstupné pro dosp lou osobu iní 60,- K , pro d chodce a ZTP 50,- K , pro d ti do 15ti let 30,- K a d ti do 6ti let mají vstup zdarma, v hradním areálu je možnost zakoupení ob erstvení a suvenýr , parkování v obci
- ❖ hrad Žampach (viz. obr. . 32)
 - vzdálený od Chocn cca 19 km, od Vysokého Mýta cca 26 km, v sou asné podob z ícenina hradu Žampach se nachází nad vesnicí Žampach na strmém kuželovitém kopci, jehož prostor bezezbytku zaujímá, byla založena okolo roku 1300 rodem „ze Žampachu“
 - p vodní podoba hradu zaujímala p edhradí v ele s tverhrannou v ží a s hospodá skými a provozními budovami v etn pivovaru, pozd ji i s p ístav nou kaplí, hradní jádro bylo tvo eno dvoutraktovým palácem a vstupní bránou, sou ástí obrany hradu byl od 2. poloviny 15. století hrádek Chudoba, z n hož se do sou asnosti nedochovalo nic

- souasná podoba zíceniny je dána pouze jednou zaklenutou místností z horního hradu a drobnými částmi hradebního opevnění, provozní objekty se dochovaly pouze ve formě prohlubní patrných v předhradí
- hrad je volně přístupný na vlastní nebezpečí, značený turistickým značením z obce, přístupová cesta je náročnějšího profilu, parkování možné v obci

❖ hrad Lanšperk (viz. obr. 33)

- vzdálený od Chocně cca 23 km, od Vysokého Mýta cca 28 km, v souasně dob již zícenina tyčí se nad vesnicí Lanšperk na kopci zvaném Zemská hora, byla založena pány z Drnholce z pověření krále Přemysla Otakara II. převodně jako hrad s plášťovou zdí ve druhé polovině 13. století, kdy disponoval pevnou a vysokou obvodovou hradbou, která byla na nejbezpečnějších místech spojena s obytnými prostory paláce a ostatních hradebních objektů, což byly východní a západní situované paláce
- v současnosti je nejzachovalejší částí hradební zeď, částí východního paláce a pouze terénní náznaky západního paláce s částmi zcela zasypaných místností
- hrad je volně přístupný na vlastní nebezpečí, parkování a občerstvení možné v obci

❖ hrad Litice nad Orlicí (viz. obr. 34)

- vzdálený od Chocně cca 27 km, od Vysokého Mýta cca 34 km, tento státní hrad se nachází na výrazném vrchu nad tokem Divoké Orlice a vesnicí Litice v podhůří Orlických hor, historie hradu sahá do konce 13. století, kdy byl založen posledními z rodu Přemyslovců
- souasná dvoupalcová podoba hradu s úzkými bočními křídly navazujícími na obvodové zdi, které uzavírají ve svém středu pravoúhlé nádvoří, je dílem přestavby Jiřího z Podbrad z roku 1468, připomínajícím spíše pozdější typ renesančního zámku, z dolního hradu se do současnosti dochovala pouze vstupní brána, z horního hradu opravený dvoupatrový jižní palác s přílehlou šestipatrovou věží se stanovou stěchou na severovýchodním nároží, ze severního paláce je dochována pouze severní zeď, jen z části jsou zachovány boční zdi a příčné zdi uvnitř paláce
- prohlídka hradu je možná s průvodcem v délce 35 minut i samostatně v případě malých skupin návštěvníků, kdy nabízí rozsáhlý hradební areál, dochované vnitřní prostory, expozici dobových pohlednic, rytin okolních

hrad , archeologických nález z 15. – 17. století a p kný výhled z hradní v že, v areálu se také často konají různé kulturní a společenské akce

- hrad je zpístupněn od dubna do října, v dubnu, září a říjnu pouze o víkendech a svátcích v úse od 9:00 do 16:00, v květnu – srpnu od úterý do neděle od 9:00 do 17:00, vstupné: iní pro dospělé osobu 60,- Kč, invalidé, studenti, děti do 15ti let zaplatí 30,- Kč, rodinné vstupné pro 2 dospělé a 2 – 3 děti je za 150,- Kč, děti do 6ti let mají vstup zdarma, v areálu je možnost zakoupení občerstvení a suvenýr

❖ zícenina hradu Košumberk (viz. obr. . 35)

- vzdálený od Vysokého Mýta cca 16 km, od Chocně cca 25 km, dominanta jihovýchodní části města Luže, jejíž historie spadá do 13. století, byla vystavěna na Ojíem z Košumberka na strmém edíovém svahu a obehnána mohutnými hradbami s několika baštami, až později byla přestavěna tverhranná obytná věž se zaobleným nárožím, do současnosti se dochovalo pouze torzo této věže, část zdí, opevnění a vstupní brána, součástí je hradní muzeum v renesanční budově bývalého purkrabství, které je východiskem organizovaných, cca 45 min dlouhých prohlídek
- zícenina je přístupná v dubnu a v říjnu o víkendech a svátcích od 10:00 do 17:00 a od května do zářídenně krom pondělí od 10:00 do 17:00, vstupné: iní 50,- Kč pro dospělé a 25,- Kč pro děti, studenty a děti do 6ti let, parkování možné u objektu, občerstvení k zakoupení na pokladn

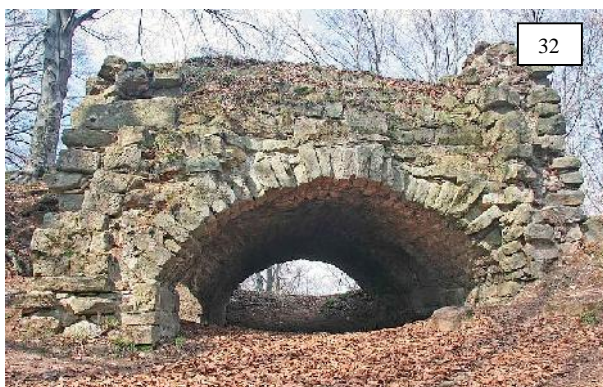
❖ hrad Kunčická hora (viz. obr. . 36)

- vzdálenost od Vysokého Mýta cca 28 km, od Chocně cca 38 km, přestože podle archeologických nález lze stavbu zařadit již do poloviny 14. století, až v roce 1491 za rodu Pernštejn dochází k přestavbě na do současnosti dochovanou podobu dvoužového hradu s mohutným hradebním systémem opevnění
- při prohlídce si lze vybrat ze dvou okruhů, celkový čas prohlídky je cca 1,5 hod. a dle se na samostatnou část hradního paláce bez průvodce a na historický výklad průvodce na nádvoří spojený s prohlídkou kaple, otevírací doba je v dubnu a říjnu o víkendech a svátcích od 10:00 do 16:00, od května do srpna denně krom pondělí v úse od 9:30 do 17:30 a v záříd od úterý do pátku od 10:00 do 16:00 a o víkendech a svátcích od 10:00 do 17:00, vstupné na oba okruhy je 80,- Kč pro dospělé osobu, 60,- Kč pro děti, studenty,

d chodce a ZTP a 220,- Kč rodinné vstupné, parkoviště je cca 500 m pod hradem, základní občerstvení v objektu, stylová restaurace s dřevěným hřebenem a zoo koutkem je cca 1 km pod hradem, v okolí je množství cyklotras, značených turistických tras a cyklostezka z Pardubic

❖ hrad Svojanov (viz. obr. 37)

- vzdálenost od Vysokého Mýta cca 58 km, od Chocně cca 60 km, architektonicky unikátní stavba gotiky s empírem, jediného druhu v ČR a zároveň jeden z nejstarších královských hradů umístěný v lesích nad ekou Křetínkou nechal vystavět Přemysl Otakar II. v polovině 13. století, mohutná a velmi pevná stavba dodnes vyniká válcovou věží (hláskou), hradbami až o osmimetrové síle zdí a současným Novým stavením
- návštěvníci mohou shlédnout expozici co nejvěrnější životu na hradě v minulosti, tzn. sloupovou síň, přijímací salónek, pracovnu, jídelnu, hudební salónek, ložnici, sbírku hodin, dobovou kuchyni, podzemní prostory, rozhlednu i stylovou muštinu, to vše ve všech okruzích doplněných o gotickou zahradu, svého druhu jedinou ve střední Evropě a vyhlídkové ochozy
- součástí hradu je restaurace a možnost ubytování přímo v hradních prostorách, parkování vzdálené cca 100 m od hradu
- otevírací doba je v březnu a listopadu o víkendech a svátcích od 10:00 do 17:00, v dubnu, květnu a říjnu denně kromě pondělí od 9:00 do 17:00, v červnu a září denně od 9:00 do 17:00, v červenci a srpnu denně od 9:00 do 18:00, vstupné pro dospělé je v rozmezí od 100,- Kč do 170,- Kč v závislosti na volbě prohlídkového okruhu a pro děti, studenty a důchodce v rozmezí od 60,- Kč do 95,- Kč

Obr. . 30 – Z ícenina hradu Brandýs nad Orlicí, zdroj: <http://www.castles.cz> (upraveno autorem). Obr. . 31 – Z ícenina hradu Potštejn, zdroj: <http://www.hrad-potstejn.cz> (upraveno autorem). Obr. . 32 – Z ícenina hradu Žampach, zdroj: <http://cs.wikipedia.org>, (upraveno autorem). Obr. . 33 – Z ícenina hradu Lanšperk, zdroj: <http://www.castles.cz>, (upraveno autorem). Obr. . 34 – Pohled na státní hrad Litice, zdroj: <http://www.hrad-litice.cz>, (upraveno autorem). Obr. . 35 – Z ícenina hradu Košumberk, zdroj: <http://www.castles.cz>, (upraveno autorem). Obr. . 36 – Pohled na hrad Kun tická hora, zdroj: <http://www.kudyznudy.cz> (upraveno autorem). Obr. . 37 – Pohled na hrad Svojanov, zdroj: <http://www.svojanov.cz> (upraveno autorem)

Zámky

- ❖ zámek Choce (viz. obr. . 38)
 - nedaleko centra města Choce , z Vysokého Mýta cca 8 km, postaven Zikmundem ze Šelmberka jako jednopatrová budova renesančního objektu v roce 1562
 - v současnosti je zámek v majetku města Choce , sídlí v něm Základní umlecká škola a Orlické muzeum, na nádvoří jsou často pořádány různé kulturní a společenské akce, neslouží k prohlídkám vnitřních prostor
- ❖ zámek Potštejn (viz. obr. . 39)
 - vzdálený od Chocně cca 16 km, od Vysokého Mýta cca 23 km, v letech 1749 – 1755 si zámek nechal postavit hrabě Jan Ludvík Harbuval – Chamaré podle vlastního návrhu jako rodinné sídlo a zároveň budovu plátenické architektury, barokní typikou je jednopatrová stavba s téměř tvercovým nádvořím je situována uprostřed města, v roce 1945 byl zámek zkonfiskován a sloužil jako odborná škola učitelů až do roku 2003, než se po koupi dostal do rukou manželů Novákových zvaných Chátral, od té doby je průběžně rekonstruován , architektonicky upravován a od roku 2006 také přístupný veřejnosti
 - zámek nabízí jeden prohlídkový okruh s výkladem v délce cca 30 min., otevřen je od května do září od úterý do neděle v úseku 9:00 – 17:00, v dubnu a říjnu o víkendech a svátcích od 9:00 – 16:00, vstupné pro dospělé osobu činí 90,- Kč , pro studenty a děti do 14 let 70,- Kč , rodinné vstupné je za 270,- Kč a děti do 6ti let mají vstup zdarma, na pokladně lze zakoupit suvenýry a drobné občerstvení, parkování možné v blízkosti objektu
- ❖ zámek Kostelec nad Orlicí (viz. obr. . 40)
 - vzdálen od Chocně cca 18 km, od Vysokého Mýta cca 30 km, Jan Kinský si zámek v empírovém stylu nechal postavit v letech 1829 – 1833 na základě plánů Jindřicha Koča, od roku 1948 byl zámek ve vlastnictví státu a využíván jako Výzkumný ústav pro chov prasat, od roku 1992 je objekt opět ve vlastnictvím rodiny Kinských, a byl kompletně zrekonstruován, od roku 2012 je také přístupný veřejnosti s expozicí Život v biedermeieru, Zrcadlovým sálem sloužícím také k pořádání různých koncertů i společenských událostí a muzejní expozicí města Kostelec n. Orl., za zmínku stojí přírodní – krajinná ský zámecký park - přírodní rezervace, jako příklad chráněného území v městské zástavbě

- návštěvní doba zámku je v květnu – září od úterý do neděle 9:00 – 17:00, v dubnu a září o víkendech svátcích také od 9:00 do 17:00, cena vstupného za 45 min. prohlídku je 120,- Kč pro dospělého, 80,- Kč pro děti, studenty, seniory a ZTP, rodinné vstupné 300,- Kč, parkování možné u objektu, možnost zakoupení suvenýrů a občerstvení v zámecké kavárně, zámek přístupný i bezbariérově
- ❖ zámek Doudleby nad Orlicí (viz. obr. 41)
 - vzdálený od Chocně cca 19 km, od Vysokého Mýta cca 24 km, historie zámku spadá do roku 1588, kdy si Mikuláš Starší z Bubna nechal postavit toto, původní sídlo později využívané jako lovecký zámek na základě architektonických návrhů italských renesančních umělců, objekt vyniká jedinečnou sgrafitovou výzdobou vnitřních i vnějších průelů, pískovcovým zámeckým parkem i novou oborou, zajímavostí je pořádání farmářských trhů i Babiččin dvorek s domácími zvířátky pro nejmenší
 - zámek je přístupný veřejnosti v dubnu a říjnu o víkendech od 10:00 do 17:00, v květnu a červnu od úterý do neděle 9:00 - 17:00, v červenci a srpnu od úterý do neděle 9:00 - 18:00 a v září od úterý do neděle 9:00 - 17:00, vstupné pro dospělé osobu činí 80,- Kč, děti, důchodci a studenti zaplatí 50,- Kč, rodinné vstupné je 210,- Kč, parkování u objektu, možnost zakoupení suvenýrů na pokladně a občerstvení v zámecké kavárně
- ❖ zámek Hostolice (viz. obr. 42)
 - vzdálenost od Chocně cca 22 km, od Vysokého Mýta cca 28 km, první zmínky o místě jsou z 13. století, kdy zde stála vodní tvrz přestavěná v letech 1588 – 1615 Janem Bedřichem z Oppersdorfu na renesanční zámek, v současné době je zámek soukromým majetkem Diany Phipps Sternbergové, která část obývá a zbytek slouží veřejnosti k prohlídkám, objekt čtvercového půdorysu o stranách 60 x 60 m obklopuje udržované nádvorní s dominantní barokní kašnou se zlatými rybkami z 18. století a Wilsonovými topoly poskytujícími příjemný stín, součástí nádvorní je zámecká kavárna s restaurací, kiosek a voliéry s exotickým ptactvem, okolo zámku se rozprostírá rozsáhlý zámecký park v anglickém stylu s oborou s bílými daky a jeleny Dybowského, dětská minizoo, hřiště, altánek s občerstvením, rybník s ostrvkem s divokými kachnami a na 150 druhů růží, které každoročně přilákají velké množství návštěvníků hlavně v červnu, tedy v době jejich květu

- zámecká expozice je řešena bezbariérově, dokonce nabízí speciální hmatové prohlídky pro nevidomé, prohlídková sezóna zámku začíná 15. dubna, vstupné činí 115,-K pro dospělé, děti a chodci, ZTP, děti a studenti zaplatí 75,- K, parkoviště je v areálu objektu

❖ zámek Litomyšl (viz. obr. 43)

- vzdálenost od Vysokého Mýta cca 16 km, od Chocně cca 18 km, v letech 1568 – 1581 nechal Vratislav z Pernštejna vystavět na místě slovanského hradiště reprezentativní renesanční zámek zdobený psaníkovou a figurální sgrafitou na fasádách od italských mistrů, díky své architektonické a umělecké hodnotě byl v roce 1962 vyhlášen Národní kulturní památkou a v roce 1999 se litomyšlskému zámku dostalo pocty nejvyšší zápisem na Seznam světového dědictví UNESCO, návštěvníci si mohou vybrat ze tří prohlídkových tras, kdy základní trasa, trvající cca 50 min, prochází barokním zámeckým divadlem a reprezentativními sály, velký zámecký okruh o délce prohlídky cca 90 min, nabízí navíc prohlídku obytných a hostinských pokojů a zámecké kaple a poslední trasou je prohlídka expozice historických klavírů a divadelních kulís z konce 18. století, dochovaných z tehdejšího zámeckého divadla, součástí zámku je zámecké nádvoří a francouzská zahrada s možností posezení a odpočinku, areál je přístupný od 9:00 do 21:00
- návštěvní doba je v dubnu a v říjnu o víkendech a svátcích od 10:00 do 16:00, v květnu úterý – neděle od 10:00 do 16:00, v červnu a září úterý – neděle od 10:00 do 17:00 a v červenci a srpnu úterý – neděle od 10:00 do 18:00, poslední prohlídka je vždy hodinu před koncem návštěvní doby, vstupné je podle volby okruhu od 70,- do 190,- K pro dospělé osobu a od 40,- do 110,- K pro děti, studenty a děti chodce, parkování je možné u zámku, občerstvení v areálu nebo na blízkém náměstí

❖ zámek Nové hrady (viz. obr. 44)

- vzdálenost od Vysokého Mýta cca 18 km, od Chocně cca 24 km, Jean – Antoine Harbuval de Chamaré si nechal tento zámek postavit v letech 1774 – 1777, rokokový ornamentální areál kolem zámecké budovy byl dokončen v roce 1791, trojlodní stavba v rokokovém stylu je často přezdíváno „ malé Versailles“, nejvýznamnější částí interiéru je rokokový hlavní sál a zámecká kaple, součástí areálu jsou dvě hospodářské budovy a špýchar, ve kterém je otevřeno první české muzeum velocipedů, francouzská zahrada s kruhovým

altánem a ozdobnou kuchyňskou zahradou i pískovcovou křížovou cestou z roku 1767, chovná farma jelenů a lesních a daňevských a v bývalém ovčíně moderní jezdecká stáj, od roku 1997 je zámek v soukromém vlastnictví manželů Kurových

- otevírací doba je v dubnu a říjnu o víkendech a svátcích od 10:00 do 16:00, od května do září denně v témže čase, vstupné do zámku je 80,- Kč pro dospělé osobu, 50,- Kč pro děti, studenty, důchodce a ZTP, do muzea cyklistiky se vstupné platí zvlášť ve výši 70,- Kč pro dospělého a 40,- Kč pro děti, studenty, důchodce a ZTP, parkování je možné před zámkem, občerstvení v zámecké restauraci i cukrárně, prodej suvenýrů v pokladně

❖ Kolowratský zámek v Rychnově nad Kněžnou (viz. obr. 45)

- vzdálený od Chocně cca 33 km, od Vysokého Mýta cca 41 km, barokní zámek typický křížového tvaru s arkádovým dvorem a dvěma souměrnými nádvořími dal vystavět roku 1676 František Karel I. v blízkosti kostela Nejsvětější Trojice, v současné době je vyhledáván hlavně kvůli ojedinělé Kolowratské sbírce obrazů, která je čtvrtou nejvýznamnější u nás, zámek obhospodařuje Jan Egon Kolowrat Krakovský Liebsteinský společně se Správou Kolowratských lesů a rybářství
- návštěvníkům jsou k dispozici dva prohlídkové okruhy, vstupné pro dospělé osobu na oba okruhy je 150,- Kč, studenti a důchodci zaplatí 120,- Kč, děti 75,- Kč, rodinné vstupné je 360,- Kč, otevírací doba v květnu je od 10:00 do 16:00, v červnu od 10:00 do 17:00, v červenci a srpnu od 9:00 do 17:00, v září od 10:00 do 17:00 vždy od úterý do neděle, v říjnu o víkendech od 10:00 do 16:00, občerstvení možné v zámecké kavárně, parkoviště u objektu, prohlídky nejsou řešeny bezbariérově, exteriéry zámku jsou volně přístupné

Obr. . 38 – Zámek Choceň , zdroj: <http://www.travelguide.cz> (upraveno autorem). Obr. . 39 – Zámek Potštejn, zdroj: <http://www.hrad-potstejn.cz> (upraveno autorem). Obr. . 40 – Zámek v Kostelci nad Orlicí, zdroj: <http://www.castles.cz> (upraveno autorem). Obr. . 41 – Zámek Doudleby nad Orlicí, zdroj: <http://www.zamek-doudleby.cz> (upraveno autorem). Obr. . 42 – Zámek Častolovice nad Orlicí, zdroj: <http://www.zamek-castolovice.cz> (upraveno autorem). Obr. . 43 – Státní zámek Litomyšl, zdroj: <http://www.zameklitomysl.info> (upraveno autorem). Obr. . 44 – Zámek Nové Hrady, zdroj: <http://zameknovehrady.cz> (upraveno autorem). Obr. . 45 – Zámek v Rychnově nad Kněžnou, zdroj: <http://www.kolowrat.com> (upraveno autorem)

Pevnosti

❖ dlostelecká pevnost Hanička

- vzdálená od Chocně cca 38 km, od Vysokého Mýta cca 50 km, leží cca pět kilometrů od Rokytnice v Orlických horách u stejnojmenné osady blízko hranice s Polskem, p vodem spadá do systému p edvále něho hrani ního opevn ní proti nacistickému N mecku z let 1935 – 1938
- v roce 2006 se stala státem uznanou technickou kulturní památkou, umož ůující prohlídku pln vybaveného moderního úkrytu, tvrže a muzea s expozicemi vále né výstroje, techniky a výzbroje (zbran z 2. sv tové války, sbírky munice, uniformy, modely objekt R – S výzbroj eskoslovenské armády atd.), skládá se ze šesti bojových objekt , v podzemí spojených stovkami metr sál a chodeb, správní budovy a podzemní ásti v hloubce 18 – 36 metr , teplota v podzemí je 5 – 8 stup Celsia
- prohlídka trvá cca 80 minut a je možná v každou celou hodinu v ervenci a srpnu denn mimo pond lí od 9:30 do 17:00, v kv tnu – ervnu a zá í – íjnu o sobotách od 9:30 do 15:00 a ned lích 9:30 do 14:00, základní vstupné je 55,- K , d ti od 6ti let a studenti zaplatí 35,- K , rodinné vstupné stojí 150,- K , ZTP zdarma, k pevnosti je vjezd motorových vozidel zakázán, parkování zajišt no na parkovišti Panské pole vzdálené cca 30 minut p ší ch ze od pevnosti, odtud je zna ená ervená turistická zna ka sm rem na Anenský vrch, nutno po ítat s mírným stoupáním, ob erstvení možné v objektu

❖ dlostelecká tvrz Bouda

- vzdálená od Chocně cca 43 km, od Vysokého Mýta cca 50 km, jedná se o objekt eskoslovenského opevn ní, jehož výstavba byla zahájena 2. íjna 1936 a dokon ena za 24 m síc , ve ejnosti zp ístupn ý po átkem 90. let minulého století a v roce 1995 zapsaný Ministerstvem kultury do seznamu kulturních památek R
- dochovaná v tém autentické p vodní podob , skládající se z vchodového objektu, dlostelecké oto né v že, t ech p chotních srub a trojice kabelových komor, v podzemí lze navštívit svážnici, hlavní galerii s odvod ovací štolou, filtrovnou, minovými a kabelovými komorami, p ekladišt , kasárenský areál s kuchyní a další odbo ku pod d lovou v ž a vyrovnávací šachtu, to vše propojené chodbami a sály o celkové délce tém dvou kilometr

- v expozici muzea se mj. nachází pancéřový zvon, p vodní svážnicový vozík, pevnostní kanón, expozice protitankových a protipochotních pekážek a další
- tvrz je veřejnosti přístupná v hlavní turistické sezóně od 1. května do 31. října každý den, kdy prohlídky probíhají pravidelně v 11:00, 13:00 a 15:00, v ostatních měsících pouze po domluvě a i v těchto skupinách, na výběr je ze šesti druhů prohlídek od mini okruhu až po nadstandardní prohlídku, cenové rozmezí vstupného je od 35 do 250,- Kč pro dospělé, pro děti od 40 do 90,- Kč
- ke tvrzí není možný přístup motorovou dopravou, parkování možné na Suchém vrchu, odtud je značená červená turistická trasa v délce cca 45 minut

Obr. 46 – Pevnost Hanička, zdroj: <http://www.pevnosthanicka.cz> (upraveno autorem). Obr. 47 – Tvrz Bouda, zdroj: <http://www.boudamuseum.com> (upraveno autorem).

Hradiska

❖ Darebnice

- vzdálené od Chocně cca 4 km, od Vysokého Mýta cca 12 km, jedná se o prehistorické hradiště, jehož vybudování se na základě místních archeologických nálezů předpokládá lidmi lužických popelnicových polí kolem r. 1000 př. Kr., nacházející se nad osadou Darebnice, situováno na ostrohu, který od severu a východu přírodně padal a vzniklých svahů využíval jako součást opevnění

❖ Zítkov

- vzdálen od Chocně cca 1,5 km, od Vysokého Mýta cca 9,5 km, zbytky středověkého hradu, který byl vybudován na výrazné oválné vyvýšenině obklopené příkopem a valy a tvořen obrannou věží v předhradí a dvěma protilehlými paláci, kdy představoval pozdní typ hradu z poloviny 14. stol.

❖ Vranov – Koutník

- na okraji msta Chocn , z Vysokého Mýta cca 8 km, dochovaly se pouze nepatrné zbytky nevelkého hradu, který stával na vrcholu jedné z opukových skal přímo nad ekou Orlicí a skládal se pravd podobn pouze z jediného v žovitého stavení

❖ Hlava ov

- vzdálen od Chocn cca 1 km, od Vysokého Mýta cca 9 km, p vodní hrad založili Drslavci na za átku 14. století a byl tvo en lichob žníkovým pahorkem obklopeným ze t ech stran 3m vysokým valem a místy až 6 m hlubokým p íkopem, dodnes jsou v severovýchodním rohu znatelné zbytky obytného stavení v severozápadním pak zasuté základní zdi tverhranné v že

❖ Hradníky

- vzdáleny od Chocn cca 1,5 km, od Vysokého Mýta cca 9,5 km, rozsáhlé prehistorické hradišt , zaujímající plochu 8,5 ha, lichob žníkového tvaru, ze 14. – 15. století, do sou asnosti se dochovaly pouze zbytky obvodových hradeb a základových zdí budovy

❖ Chlumek

- vzdálen od Chocn cca 5 km, od Vysokého Mýta cca 13 km, tvrz vznikla nejspíše koncem 13. nebo za átkem 14. století na nevelkém vyvýšeném kruhovém prostranství s mohutnou hranolovou v ží, ke které p iléhalo malé, zdi uzav ené nádvo í, kdy celou tvrz obklopoval p íkop a 3 – 4 m vysoký val, dochovány jsou pouze zbytky základových zdí v ží

❖ Vraclavské hradišt

- vzdálené od Vysokého Mýta cca 6 km, od Chocn cca 15 km, nep íliš rozlehlý, náspem opevn ěný a hradním p íkopem odd lený, p vodn Vratislavický hrad (pozd ji odvozen název obce Vraclav) stál severovýchodn od obce na návrší nad nyn jším údolím svatomikulášským
- do sou asnosti se dochovaly pouze valy, pomník Vršovc a z etelná linie hradního p íkopu, p esto ale toto místo na návště vníky dodnes dýchne dávno tajemnou minulostí

Muzea

❖ Orlické muzeum Choce

- vzdálené od Vysokého Mýta cca 8 km, nachází se v prostorách choce ského zámku a nabízí geologickou, paleontologickou, archeologickou, etnografickou, botanickou, mykologickou i historickou expozici, sou ástí je prohlídka zámecké kaple
- muzeum je otev eno celoro n krom pond lí 9:00 do 12:00 a od 14:00 do 16:00, vstupné je 20,- K pro dosp lou osobu a 10,- K pro dít

❖ regionální muzeum ve Vysokém Mýt

- vzdálenost od Chocn cca 8 km, bylo založeno v roce 1871 jako první eské regionální muzeum, umíst no v dom A. V. Šembery, nabízí stálou expozici archeologických, národopisných, umleckopr myslových, literárních a cechovních sbírek, dopln ných o tématické výstavy, spodní patro muzea je ešeno jako bezbariérové, prohlídky bez pr vodc
- otev eno je od úterý do pátku od 9:00 do 12:00 a od 13:00 do 17:00 o víkendech od 9:00 do 12:00 a od 13:30 do 17:00, vstupné je 30,- K pro dosp lé, d ti do 15ti let 15,- K

❖ muzeum hra ek v Rychnov nad Kn žnou

- vzdálenost od Chocn cca 33 km, od Vysokého Mýta cca 41 km, expozice hra ek z let 1880 - 1980, která je návšt vník m k dispozici od roku 2005, se nachází v budov bývalé radnice na rychnovském nám stí ve t ech místnostech a jejím cílem je nastínit návšt vník m život eských d tí v daném období, vystaveny jsou jak hra ky chlapecké (stavebnice, stolní hry, cínoví vojá ci, vlá ky, atd.), tak hra ky dív í (panenky, pokojí ky, ko árky, hra ky pro nácvik ru ních prací), nechybí ani loutková divadélka i historické školní pom cky, d ti si mohou vyzkoušet r zné kuli kové dráhy a n kolik tehdejších hra ek
- otevírací doba je od 15. 5. do 15. 9. úterý – pátek od 10:00 do 12:00 a od 13:00 do 16:00, a o víkendech od 13:00 do 16:00, vstupné iní 45,- K pro dosp lou osobu, 35,- K pro studenty a d chodce a 25,- K pro d ti a ZTP, délka prohlídky trvá cca 60 min, parkování u objektu, možnost zakoupení suvenýr a ob erstvení v p ilehlé kavárn

❖ muzeum emesel Letohrad

- vzdálenost od Chocn cca 28 km, od Vysokého Mýta cca 33 km, v současné podobě funguje muzeum od roku 2000 jako unikátní v ČR, kdy zahrnuje expozici více než 40 emeslných děl z doby 1889 – 1930 jak tradičních profesí (truhlář, kovář), tak i méně známých (kovotlačitel, šindelář, bednář)
- otevřeno je od dubna do října denně od 9:00 do 17:00, od listopadu do března pondělí až pátek od 9:00 do 16:00, prohlídky od 15ti do 60ti minut s průvodcem i samostatně, výběr z pěti tras, vstupné je od 40,- Kč pro dospělé a děti v závislosti na výběru trasy

❖ barokní areál Vraclav

- vzdálenost od Vysokého Mýta cca 6 km, od Chocn cca 15 km, areál barokního kostela postaveného v letech 1724 - 1730 a bývalých lázní nad léčivým pramenem, nabízí expozici barokních plastik a historie obce
- návštěvníkem je k dispozici v květnu, červnu a září o víkendech od 9:00 do 12:00 a od 13:30 do 17:00, v červenci a srpnu denně mimo pondělí ve stejném čase, vstupné činí 30,- Kč pro dospělé osobu a 15,- Kč pro děti, studenty a důchodce, prohlídka zabere cca 2 hodiny, parkování u areálu, místem prochází značená turistická trasa

❖ regionální muzeum Litomyšl

- vzdálenost od Vysokého Mýta cca 16 km, od Chocn cca 18 km, objekt bývalého piaristického gymnázia, později kláštera na zámeckém návrší, postaven v letech 1714 – 1718, nabízí stálou expozici dějin města a regionu Litomyšle, krátkodobé tematické výstavy a expozici děl tvůrčí v obrazech skladatele Bedřicha Smetany, zde narozeného v roce 1824 v prostranství bývalého pivovaru
- otevírací doba je v dubnu a říjnu od 9:00 do 12:00 a od 13:00 do 17:00 o víkendech, od května do září je muzeum přístupno ve stejném čase od úterý do neděle, vstupné je 40,- Kč pro dospělé a 20,- Kč pro děti, studenty, důchodce a ZTP, parkoviště u areálu, občerstvení možné ve městě, za shlédnutí stojí i místní náměstí s podloubím

❖ památník Dr. Emila Holuba, afrického cestovatele

- vzdálenost od Vysokého Mýta cca 18 km, od Chocn cca 22 km, muzeum v Holicích je rozděleno do tří expozic, kdy v první je cestovatelova pracovna, ve druhé africká příroda (vycpaniny savců a ptactva, trofeje mořských živočichů),

nerosty i zkamenliny) a ve své etnografická část domorodé vesnice i s p vodními obyvateli, muzeum je kompletně bezbariérové

- otevírací doba muzea je od května do srpna denně mimo pondělí od 8:00 do 12:00 a od 12:30 do 17:00, v dubnu, září a říjnu denně mimo pondělí od 8:00 do 12:00 a od 12:30 do 16:00, vstupné je 40,- Kč pro dospělé a 20,- Kč pro děti, studenty, důchodce a ZTP, parkoviště a možnost občerstvení je na náměstí vzdáleném cca 150 m od muzea

❖ muzeum loutkařských kultur Chrudim

- vzdálenost od Vysokého Mýta cca 25 km, od Chocně cca 35 km, v renesančním Mydlářovském domě bylo muzeum zřízeno v roce 1972 s expozicí loutkařských kultur celého světa v etnografického divadla, součástí je didaktický program ukázky výroby loutek, loutkových představení a možnost zhotovení vlastní loutky pod odborným vedením, i tradiční „Loutkářská Chrudim“ - p ehlídka loutkařských soubor
- otevírací doba je denně mimo pondělí od 9:00 do 18:00, základní vstupné je 60,- Kč, snížené vstupné 40,- Kč, rodinné vstupné je 160,- Kč, muzeum je zčásti bezbariérové, součástí je kavárna a obchod se suvenýry, parkování u objektu

❖ Hippologické muzeum, státní zámek Slatiány

- vzdálenost od Vysokého Mýta cca 28 km, od Chocně cca 35 km, objekt je rozdělen do dvou částí, první se stálou expozicí fotografií s koškovou tematikou, sbírkami sedel a postrojů a druhou - hospodářským zázemím zámku se starou zámeckou kuchyní, která byla zrekonstruována dle původní podoby v letech 1999 – 2000, umývárnu a přípravnou nádobí, kotelnou se sklípkem na uhlí a přes sto let starým bidetem, součástí objektu je v parku umístěný herbář se starokladrubskými vraníky, muzeum bylo poprvé veřejnosti přístupno 1. října 1950, v současné době nabízí jednu z nejmladších prohlídkových tras zámecké expozice u nás
- otevírací doba je v dubnu o víkendech a svátcích od 10:00 do 16:00, v květnu a v září úterý – pátek od 10:00 do 15:00 a o víkendech 10:00 – 16:00, v červnu úterý – neděle od 10:00 do 16:00, v červenci a srpnu úterý – neděle 10:00 – 17:00 a v říjnu o víkendech a svátcích od 10:00 do 15:00, vstupné do obou částí je 150,- Kč pro dospělé osobu a 100,- Kč pro děti, studenty, ZTP a

d chodce, parkování možné u objektu, z ásti umožn n bezbariérový p ístup, ob erstvení v areálu

❖ muzeum perníku a pohádek „Perníková chaloupka“

- vzdálenost od Vysokého Mýta cca 30 km, od Chocn cca 38 km, muzeum se nachází v objektu Lov ího záme ku, vystav ného v roce 1882, prohlídka s výkladem je ur ena a p izp sobena hlavn d tem a zahrnuje historií objektu, perníká ského emesla a pardubického perníku, procházku strašidelným lesem, expozici cca 1000 druh perníku z celé eské republiky i výrobu dekorativního vytla ovaného perníku z d ev ných forem, prohlídka kon í návštěvou Medového ráje, Nebe a Pekla, v muzeu je v pr b hu roku po ádáno mnoho tématických akcí jako Probouzení ježibaby, Medobraní i Setkání Jení k a Ma enek
- otevírací doba muzea je od b ezna do ervna a od zá í do prosince (krom 23.12 – 25.12) v úterý – pátek 13:00 – 16:30 a o víkendech a svátcích 9:00 – 16:30, v ervenci a srpnu denn od 9:00 do 17:00, vstupné je 60,- K bez rozdílu v ku, parkování u objektu, bezbariérový p ístup, možnost zakoupení ob erstvení a suvenýr v areálu

Rozhledny

❖ rozhledna Vrbice (viz. obr. . 48)

- vzdálenost od Chocn cca 13 km, od Vysokého Mýta cca 21 km, sou asná d ev ná podoba 29 m vysoké rozhledny s ocelovým to itým schodišt m a dv ma vyhlídkovými plošinami ve výšce 11 a 25 m byla vybudována na míst p vodní d ev né rozhledny na vrbickém Kastelu v nadmo ské výšce 445 m, která zde stála v letech 1937 – 1946, otev ená pro ve ejnost je od 15. dubna 2006
- dostupná ve ejnosti je celoro n , leden – b ezen, listopad a prosinec po telefonické domluv , duben a kv ten o víkendech 10:00 – 17:00, erven o sobotách 10:00 – 22:00, o ned ích 10:00 – 17:00, ervenec a srpen denn 10:00 – 17:00, íjen o víkendech 15:00 – 16:00, ve ve erních hodinách lze pozorovat no ní panoramata spojená se západem slunce, v p ípad nep íznivého po así je rozhledna uzav ena, ob erstvení a upomínkové p edm ty lze zakoupit u pokladny, parkování v blízkosti rozhledny, dostupná též po zna ených turistických trasách

- ❖ rozhledna Andrl v chlumu (viz. obr. . 49)
 - vzdálená od Chocně cca 19 km, od Vysokého Mýta cca 22 km, v podání již této rozhledna na tomto 559 m n. m. vysokém kopci, kdy předchozí dřevěné rozhledny z let 1905 - 1918 a 1943 - 1954 nahradila 19. května 1996 slavnostně otevřená, 50 m vysoká, souasná víceúrovňová celokovová komunikace vzhledem k rozhlednou
 - po zdolání 183 schodů nabízí jednu vyhlídkovou plošinu ve výšce 34,6 m, ze které je za příznivého počasí krásný kruhový výhled od Jeseníků až po Krkonoše
 - přístupná celoročně, od března do října denně kromě pondělí od 9:00 do 17:00, od listopadu do února pouze o víkendech pokud není námraza, vstupné činí 15,- Kč, občerstvení a parkování možné pod rozhlednou v chatě K. T., také dostupná po zelené turistické značce z centra Ústí nad Orlicí, profil náročnější
- ❖ Tyršova rozhledna - Rozálka Žamberk (viz. obr. . 50)
 - vzdálenost od Chocně cca 26 km, od Vysokého Mýta cca 32 km, nepřehlédnutelná kamenná zastřešená stavba rozhledny, připomínající husitskou hlásku, byla slavnostně otevřena 28. října 1932 pod názvem Tyršova rozhledna, nachází se na vrchu nad městem v nadmořské výšce 468 m v blízkosti kaple sv. Rozálie, od které převzala svůj lidový a známější název „Rozálka“
 - rozhledna vysoká dvacet metrů, s dvěmi sadami vyhlídkových oken, prošla v roce 2004 rekonstrukcí, kdy byl vstupní prostor oddělen od schodiště dřevěným stropem, provedena elektrifikace objektu, zpevněno schodiště a vymaněna okna
 - otevírací doba je od května do 14. března a od 16. září do října o víkendech od 10:00 do 17:00 a od 15. března do 15. září denně od 10:00 do 17:00, vstupné činí 15,- Kč pro dospělé a 10,- Kč pro děti, důchodce, ZTP a studenty, parkovat je možné ve městě, k samotné rozhledně, z města vzdálené cca 1 km, vedou městské a turistické značky, na pokladně je možné zakoupit suvenýry a drobné občerstvení, při příznivém počasí lze vidět Orlické hory, Kralický Sněžník, Bukovou horu, Suchý vrch, polskou Ciernou goru i Krkonoše s nejvyšší horou Sněžkou

❖ rozhledna Maxe Švabinského Česká Třebová (viz. obr. . 51)

- vzdálená od Chocně cca 26 km, od Vysokého Mýta cca 28 km, původně rozhledna stávala na 601 m n. m. vysokém Kozlovském kopci v letech 1929 – 1939, po zásahu bleskem však musela být stržena, až v roce 2000 došlo k výstavbě nové víceúrovňové ocelové věže, o výšce 55,5 m, která byla slavnostně otevřena 19. května 2001 a turistům nabízí 174 schodů k vyhlídkové plošině ve výšce 32,8 m, z které je za dobré viditelnosti výhled na Orlické hory, Kralický Sněžník, Krkonoše i Jeseníky
- rozhledna je přístupná v květnu, červnu, září a říjnu víkendy a svátcích od 10:00 do 18:00, v červenci a srpnu denně, vstupné je 20,- Kč, k občerstvení a parkování lze využít chatu Maxe Švabinského, vzdálenou cca 200 m od rozhledny, z České Třebové je rozhledna dostupná po červené a modré turistické značce

Obr. . 48 – Rozhledna Vrbice, zdroj: <http://www.vrbice.info> (upraveno autorem). Obr. . 49 – Rozhledna Andrl v Chlum, zdroj: <http://www.aneris.cz> (upraveno autorem). Obr. . 50 – Rozhledna Rozálka, zdroj: <http://www.zamberk.cz> (upraveno autorem). Obr. . 51 – Rozhledna Maxe Švabinského, zdroj: <http://www.ceska-trebova.cz> (upraveno autorem).

Areály aktivní turistiky

❖ Cakle Ústí nad Orlicí

- vzdálenost od Chocn cca 19 km, od Vysokého Mýta cca 22 km, areál na severním okraji m sta p i ece Tiché Orlici, cca 20 km od Chocn , nabízí 2 x um lou lezeckou st nu pro d ti i dosp lé, lanový park, d tské h išt , h išt pro mí ové sporty, p j ovnu kol, kole kových bruslí, lodí a výstroje na lezeckou st nu, turisté se zde mohou ubytovat i ob erstvit

❖ Peklák eská T ebová

- vzdálenost od Chocn cca 26 km, od Vysokého Mýta cca 28 km, na západním okraji m sta, cca 26 km od Chocn , se nachází areál pro letní i zimní využití nabízející v lét horské káry s cenou jízdy 60,- K , lanový park o t ech okruzích se 33 p ekážkami, s dv ma lanovkami o délce 95 m a 100 m, každou první st edu v m síci od dubna do srpna se koná závod do sjezdovky – Pekelný kilometr, v kv tnu bikemaratón a v ervnu závod družstev o železného kohouta, ob erstvení a parkování v areálu
- provozní doba v letní sezón je v ervnu a zá í o víkendech od 10:00 do 18:00, v ervenci a srpnu od tvrtka do ned le v ase od 10:00 do 19:00, vstupné je 280,- K pro dosp lou osobu na malý nebo velký okruh, d ti do 15ti let zaplatí 220,- K , rodinné vstupné v rozmezí 550 – 700,- K dle po tu d tí,

❖ P ívrat

- vzdálenost od Chocn cca 25 km, od Vysokého Mýta cca 27 km, areál zimního i letního využití nabízí v letní sezón d tský lanový park a h išt , p j ovnu travních lyží, terénních kár i t íkolek pro d ti a dosp lé, celoro ní ob erstvení a parkování
- areál je v letních m sících otev en ve st edu od 15:00 do 19:00 a o víkendech od 13:30 do 19:00, vstupné do pinguin parku je 150,- K , resp. 200,- K v etn bungee trampolín, dosp lý doprovod má vstup za 20,- K , jedna jízda na horských kárách a t íkolkách je za 30,- K , 10 jízd za 250,- K

Ostatní turistické zajímavosti

❖ studánka Brumbárov

- vzdálenost od Chocn cca 12 km, od Vysokého Mýta cca 20 km, nachází se u obce Krchleby v místní ásti Brumbárov, jedná se o p írodní studánku vytékající na okraji lesa, má vynikající kvalitu vody, nejen kv li které je asto

navštěvována, v blízkosti je dříve hřiště se zázemím pro pořádání mnoha společenských a přírodních akcí, tradiční je pálení rodnic, letní slavnost, ukončení cyklistické sezóny a další, místem prochází značená turistická trasa

❖ Vrbická studánka

- vzdálenost od Chocně cca 13 km, od Vysokého Mýta cca 21 km, v blízkosti obce Vrbice a již zmínované rozhledny Vrbice vyvěrá v lese studánka, která původně sloužila k napájení země, díky velké kvalitě vody byla v roce 1998 vyčištěna, prohloubena a obezděna, následně byly umístěny i lavice a vybudováno ohniště, v roce 2000 bylo toto odpočinkové místo na cyklotrase 4321 doplněno i o zastřešený šestihranný altán, tradiční akcí je zde květnové otevírání studánky

❖ poutní kostel Panny Marie Bolestné na Homoli, Homolské schody

- vzdálenost od Chocně cca 10 km, od Vysokého Mýta cca 18 km, vznik areálu raně barokního stylu se datuje k 12. květnu 1692 na popud hraběnky Terezie Eleonory z Ugarte, výslovně hlavního objektu, jednolodní stavby se zdobeným západním štítem a hranolovou věží - kostela Panny Marie Bolestné obklopeného hřbitovem, probíhlo v roce 1696, dále jsou součástí dvě kaple z roku 1703 a kostnice z roku 1778
- homolské kamenné schodiště, vedoucí k poutnímu kostelu, je v rámci střední Evropy ojedinělou uměleckou – historickou a stavební památkou, záměr má 153 schodů a 16 odpočívadel, umožňujících poutníkům pomodlení se celého dne, původní sochařská výzdoba pocházela z 2. poloviny 18. století
- kostel je přístupný pouze při církevních obřadech, místem prochází značená turistická trasa a choceňská naučná stezka, parkování možné pod kostelem

❖ Bošínská obora

- nachází se cca 4 km severně od města Choceň, od Vysokého Mýta cca 12 km jedná se o oblast malého lužního lesa kolem rybníka Postolov s velmi starými vodními duby, jako přírodní rezervace byla vyhlášena 1. května 1995 na území Okresního úřadu v Ústí nad Orlicí, rozkládá se na ploše 36,86 ha v nadmořské výšce přibližně 275 m v Třebchovickém bioregionu, přírodním ochranným územím je bývalá obora a bažantnice, lužní les a parkovně upravené louky,

podle kategorií IUCN⁴ se jedná o řízenou rezervaci, oborou prochází choce ská nau ná stezka a zna ená turistická trasa

❖ Přírodní labyrint Brandýs nad Orlicí (viz. obr. . 52)

- vzdálenost od Chocn cca 6 km, od Vysokého Mýta cca 14 km, ležící v místní části Klopotech, přímo u cyklostezky Choce – Ústí nad Orlicí, na ose pomníku J. A. Komenského⁵, od kterého je vzdáleno cca 100 m v lokalitě chráněného vodárenského pásma (tudíž k ošetření porostu není možné použít chemické prostředky), tvrdcový podorys o rozměrech 35 x 35 m znázorňuje azimutálně pojatou kresbu zeměkoule se stědovým prvkem symbolizujícím „ráj srdce“ na motivy Komenského díla Labyrint světa a ráj srdce, je tvořen geometricky přesně vysazeným habrem obecným v roce 2002 o jednotné šířce stonku 0,8 m a výšce 2 m, které v současné době nejvíce zamezují prohledu, cesty široké 1m, jsou vysypané jemným kamenným štěrkem a jsou řešeny jako bezbariérové
- od sezony 2009 je bludiště zpřístupněno veřejnosti a otevírací doba je květen, červen, září o víkendech od 9:00 do 17:00, v červenci a srpnu denně od 9:00 do 18:00, od 12:00 do 13:00 je bludiště uzavřeno, vstupné je 35,- Kč pro dospělé a 20,- Kč pro děti, mládež a děti chodce, občerstvení možné v cca 100 m vzdáleném vodáckém tábořišti, parkování ve městě vzdáleném cca 500 m

❖ Přírodní park Peliny

- v blízkosti centra Chocn, vzdálenost od Vysokého Mýta cca 8 km, státní přírodní rezervace nad řekou Tichou Orlicí zřízená roku 1948 o rozloze 3,31 ha, jejíž název je odvozen od Pelova mlýna, strmé opukové skály jsou porostlé vápnomilnými květnatými lučinami a pěstovaným listnatým lesem, v jehož bylinném patře roste vzácná květena, představující unikátní botanickou a zoologickou lokalitu, vzniklou jako pozůstatek řídkého močálu, opukové stěny dosahují výšky až 35 m a jsou zvalené do rozmanitých tvarů, park je hojně využíván k rekreaci, procházkám, projížďkám i k rybaření na okraji řeky

⁴ IUCN - International Union for Conservation of Nature - Mezinárodní svaz ochrany přírody

⁵ Jan Amos Komenský, jeden z největších českých spisovatelů a filosofů a poslední biskup Jednoty Bratrské, pobýval v Brandýse n. Orli. v roce 1622 - 1625

❖ Přírodní park Orlice

- v blízkosti centra Chocně, vzdálenost od Vysokého Mýta cca 8 km, území vyhlášené v roce 1996 za účelem ochrany zachované přírodní nivy, spojující přírodních hodnot a rekreační hodnoty v jednotném estetickém krajinném rámci, zahrnující oblast toků řek Divoké a Tiché Orlice v celkové délce téměř 200 km od Orlických hor až po Hradec Králové a celkové rozloze parku 11 462 ha, patří k nejrozsáhlejším chráněným územím této kategorie v ČR, nadmořská výška se pohybuje od 230 m do 500 m, v oblasti Chocně se rozprostírá do polokulturní krajiny s loukami a porosty luk s bažinami a vodními dřevinami jako jsou olše a vrby, parkem prochází jak značené turistické trasy, tak naučné stezky

❖ Ekocentrum Kostecké Horky

- středisko vzdálené cca 8 km od Chocně, od Vysokého Mýta cca 16 km, vzniklo v roce 2002 jako samostatná regionální pobočka INEX – SDA mateřské organizace INEX Praha, s cílem propagace role venkova, podpory trvale udržitelného rozvoje, dobrovolného zapojení obyvatel do života regionu a realizace projektu Dům z modrého kamene (vznikl v roce 2003 jako středisko environmentální výchovy), ve zrekonstruovaném stavení se zachováním přírodních hodnot nabízí zážitkové a vzdělávací programy a tvoří dílny pro děti i dospělé, zaměřené na tradiční venkovské činnosti, součástí je chov domácích zvířat, místní minimuzeum, možnost zakoupení domácích výrobků, občerstvení, ubytování i pouhého odpočinku ve venkovském prostředí malebné vesničky, místo je dobře dostupné po značených turistických trasách, chocešské naučné stezce a speciálním značeným tříkilometrovým přírodním okruhem po vesnici, parkování možné u objektu
- otevírací doba v letní sezóně pondělí, pátek a sobota 10:00 – 13:00, středa 10:00 – 13:00 a 14:00 – 17:00, neděle 15:00 – 18:00, vstupné na dvouhodinové tvoří dílny 120,- dospělé a 80,- děti

❖ Golfový klub Osyina v Dobříčce

- vzdálený od Chocně cca 8 km, od Vysokého Mýta cca 10 km, výstavba znormovaného 9ti jamkového hřiště započala v roce 2007, v květnu 2013 byl do provozu uveden i cedrový penzion s ubytováním, občerstvením, zázemím pro golf a nově i s golfovým simulátorem, hřiště obklopené potoky a mokřady s dominantní skupinou památných dubů disponuje množstvím přírodních i

modelových nástrah, hrací délkou ze žlutých odpališ 3214 m a z červených 2910 m, nabízí prostor jak pro samostatnou hru, tak pro organizované tréninky dětí i dospělých i firemní akce, hřiště je přístupné pondělí – pátek od 14:00 do 17:00 o víkendech téměř nepřetržitě, celodenní vstup pro dospělé osobu činí 350,- Kč v týdnu a 400,- Kč o víkendu, pro děti je to 175,- Kč v týdnu a 200,- Kč o víkendu, samozřejmě je možnost zapůjčení golfového vybavení (hůl 30,- Kč, páteř 150,- Kč, míček 50,- Kč)

❖ děvíný kostelík v Dobrušce (viz. obr. 53)

- vzdálenost od Vysokého Mýta cca 10 km, od Chocně cca 8 km, lidová děvíná stavba pochází z roku 1679 z Ukrajiny, v roce 1930 byl zásluhou tehdejšího senátora Václava Klofáče kostelík převezen právě do Dobrušky a zrekonstruován, tím se zabránilo jeho totálnímu zchátrání, nevelká stavba o délce 15 m, šířce 6 m a výšce vzhledem k větru 18 m je členěna na tři části: zadní část lodi (část pro ženy – tzv. babinec), hlavní loď (část pro muže – tzv. nava) a presbyterium (tzv. oltářní srub), v roce 1963 byla stavba zapsána do seznamu nemovitých kulturních památek a v současnosti je majetkem Církve československé husitské
- památka je přístupná každoročně o Vánocích, mimo tento termín se dá prohlédnout po předchozí domluvě na Obecním úřadu v Dobrušce i na Farním úřadu Církve československé husitské ve Vysokém Mýtu

❖ Stěmošická stráň

- vzdálenost od Vysokého Mýta cca 12 km, od Chocně cca 20 km, přírodní rezervace o rozloze 45,52 ha rozkládající se na opukové stráni nad stejnojmennou obcí, vyhlášená v roce 1990 jako jedna z botanicky nejbohatších lokalit v České republice, nacházejí se zde zvláště chráněné druhy organismů, vzácné druhy orchideí a dalších, na 270 druhů vyšších rostlin

❖ Toulcovy Maštale

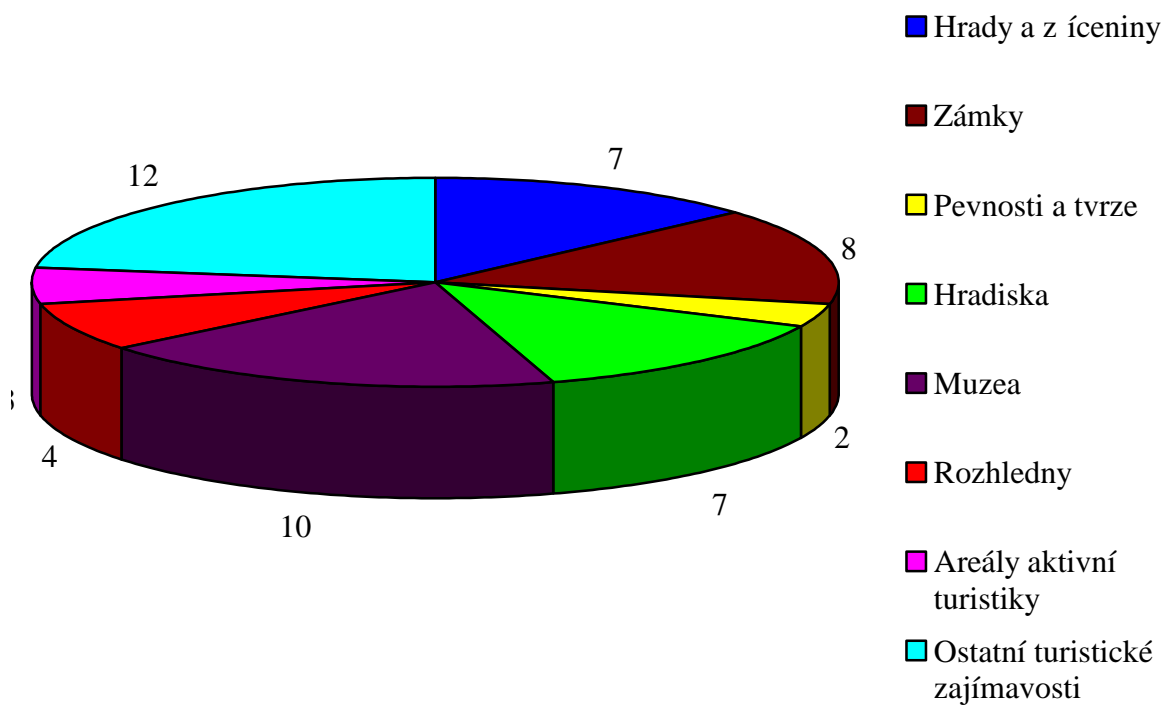
- vzdálenost od Vysokého Mýta cca 20 km, od Chocně cca 29 km, na rozmezí českomoravské vrchoviny a české tabule, v povodí horního toku řeky Novohradský, se rozkládá, v roce 1992 zřízená, unikátní přírodní rezervace Maštale o celkové ploše 1083,6 ha, nejvyšší přírodní zajímavostí jsou pískovcové skalní útvary, tzv. Budislavské skály, v rezervaci se vyskytují vzácné druhy živočichů s rostlin

- lokalita je velmi oblíbená, celoročně volně přístupná, prochází jí značné turistické i cykloturistické trasy

Obr. . 52 – Pírodní labyrint v Brandýse nad Orlicí, zdroj: <http://www.brandysvesvete.cz> (upraveno autorem).
 Obr. . 53 – Dřevěný kostelík v Dobříkově, zdroj: <http://commons.wikimedia.org> (upraveno autorem).

Graf . 12 – Grafické znázornění struktury turistických a historických cíl

Zdroj: vlastní zpracování

6. Diskuse

Provedenou analýzou turistického potenciálu ve zkoumaných místech bylo zjištěno, že obě místa disponují vhodnými možnostmi pro oblastí příhodné cestovnímu ruchu a rekreaci jako takové. **Vysoké Mýto**, díky své bohaté historii, množství památek v blízkosti centra i značnému kulturnímu programu uspokojí návštěvníky, kteří preferují kombinaci „vzdávaného“ cestovního ruchu a příležitostné sportovní využití, ke kterému se nabízí jak místské sportovní areály, tak procházka po typických naučných stezkách v okolí města. **Choceň** je město založené spíše na přírodních hodnotách, přírodně upravené jako „město v zeleni“. To je dáno polohou v těsné blízkosti lesa, rozsáhlého místského parku, přírodní rezervace Peliny, četností výsadby zeleně a městem procházejícím přírodním parkem Tiché Orlice. Velmi příhodné podmínky pro turistiku umocní i značené turistické trasy, tj. cyklostezky s možností volby ze dvou dalších navazujících cyklostezek v Ústí nad Orlicí, dvou naučných stezek a významné cykloturistické trasy. Přestože se dá říci, že všechny turistické trasy na sebe velmi dobře navazují, ve sledovaném území nenajdeme žádnou okružní cyklostezku, která by turisty provedla podél nejvýznamnějších turistických i historických cílů dané oblasti.

Z hlediska bezpečnosti uživatelů tras lze jako nejvíce vhodné označit **cyklostezky**. Riziko střetu s motorovou dopravou je minimální. V rámci zkoumaných stezek v okolí Choceň je nutné dbát zvýšené pozornosti při přejezdech železničních tratí a mostků s odlišným povrchem stezky, kde za nepříznivého počasí hrozí uklouznutí či smyk. Dalším omezením bezpečnosti vyplývajícím z terénního šetření je, jak již bylo zmíněno na str. 51 a 55, znečištění povrchu tras nánosy zeminy zemědělskými stroji na výjezdech z polí, kdy část cyklostezky slouží právě jako příjezdová komunikace k polnostem a samotné omezení provozu zemědělskými stroji. Pokud by tyto úseky byly alespoň dopravně označeny, bezpečnost uživatelů by se výrazně zvýšila, nebo by mohli svůj pohyb na stezce tomuto přizpůsobit. Jako další faktor omezující bezpečnost se jeví nedostatečná údržba ze strany správce tras, kdy stezky nejsou uklizené po zimním období, na podzim při pokryvu listím i v tvrděm nebo při zhoršených povětrnostních podmínkách. Nedostatečné je také označení před poškozeným povrchem cyklostezky Choceň – Vysoké Mýto, zmíněné na straně 51. Z technického hlediska lze ale tyto stezky označit jako vyhovující a splňující dané normy.

Dále by podle bezpečnosti uživatel následovaly naučné stezky, v analyzovaném území vedoucí v tšinou po polních i lesních cestách a po místních komunikacích, turistické trasy a cyklotrasy, kdy uživatelé už musí brát v úvahu riziko střetu s motorovou dopravou.

Jako trasy s nejlepším doprovodným mobiliárem jsou v dané oblasti obecně **naučné stezky**. Z celkového počtu typických stezek v pardubickém kraji jich je ve zkoumané lokalitě 6. Vybaveny jsou odpadky s lavičkami, odpadkovými koši, přehledným značením a informačními tabulemi. **Z cyklostezek** je nejlépe vybavená trasa Choceň – Ústí nad Orlicí, kde nechybí zastřešená odpadky se stojany na kola, odpadkovými koši, informačními tabulemi a dřevěnými prolézačkami. Stejným vybavením disponují navazující cyklostezky Ústí nad Orlicí – Letohrad a Ústí nad Orlicí – Česká Terebová. Naopak úplně bez mobiliáře jsou stezky Choceň – Vysoké Mýto a Choceň – Zámecká Lhota. Podrobné srovnání je uvedeno v tabulce 5.5 na straně 57. Přitom cyklostezka Choceň – Zámecká Lhota, jak již bylo zmíněno na straně 53, je hojně využívána jako vycházková a odpadky, alespoň ve formě laviček, by byla vítána stejně tak, jako odpadkové koše pro udržování pořádku. Stezka Choceň – Vysoké Mýto poskytuje překrásný výhled na město Vysoké Mýto i okolní vesnice, bohužel je bez odpadků, na kterých by bylo možné si tento pohled vychutnat. Přitom podél stezky je několik příhodných míst (ideálně nad stoupáním před Dvořiskem), kde by bylo možné zastřešená odpadky s lavičkami a doprovodným mobiliárem ve formě stojanů na kola i odpadkových košů instalovat. Návrh je zmíněn na obrázku 5.16 na straně 53.

Jako **největší problém stezek**, a už v Chocně i ve Vysokém Mýtu, je boj proti vandalům, kteří ničí jak značené trasy, tak i samotné informační tabule. Jejich dopadení je takřka nemožné. Nabízejícím se řešením by byla lepší a pevnější konstrukce informačních tabulí, všímatost obyvatel města i ostatních turistů, kteří stezky využívají a zdrazní významu a přínosu samotných tras. Autor naučné stezky Dívčí doły, Ing. Erber 20. září 2013 dodává, že Lesy Růžovské uvažují o nákupu fotopastí na neukázněné návštěvníky a motocyklisty, kteří ničí dotčenou lokalitu. Vždy právě les má být z hlediska zásad trvale udržitelného rozvoje vnována značná pozornost, aby mohly sloužit ještě dalším generacím.

Vhodnost území z hlediska délky rekreace můžeme zařadit do kategorie krátkodobé a střednědobé rekreace. Krátkodobou rekreaci využívají samotní obyvatelé města při procházkách, projížďkách i výletech po okolí, střednědobou rekreaci turisté, kteří se v daných místech ubytují a využijí právě nabídky širokého spektra turistických tras a

ostatních sportovních i kulturních možností ve městě. Podmínky pro krátkodobou i střednědobou rekreaci jsou v obou městech dobré, krátkodobá rekreace je zastoupená značně, pro střednědobou rekreaci by se podmínky mohly ještě vylepšit lepší propagací daných území formou nabídky komplexního pobytu s ubytováním a zajištěným programem, která by byla prezentována místním informačním centrem, prostřednictvím webových stránek, v současné době velmi populárních slevových portálů, médií i veletrhů spojených s cestovním ruchem. Také spolupráce obou měst vytvořením mikroregionu Vysokomýtsko a Choceňsko s jednotnými webovými stránkami, poskytujícími veškeré turistické informace, nabídku ubytování a stravování, kulturních a společenských akcí i předností dané oblasti by byla jistě významným podnětem pro zlepšení podmínek pro obě formy rekreace.

Z hlediska **dostupnosti turistických informací** se jako nevyhovující jeví o víkendech zavená infocentra v obou městech. Jako řešení by se nabízela instalace elektronického informačního panelu s nepřetržitě dostupnými informacemi ohledně ubytovacích a stravovacích možností, dostupností historických a turistických cílů i akcí v centru měst.

Obecným problémem, nejenom tohoto zkoumaného území, je neochota spolupráce segmentů stravovacích i ubytovacích služeb a města na komplexní nabídce produktů pro návštěvníky. Nedostatečná je nabídka v oblasti víkendových kulturních a společenských akcí, které by přilákaly širší spektrum návštěvníků, kteří by k tomu využili právě možnost ubytování ve městě a návštěvu některé z turistických tras. Území je díky své geografické poloze vhodné pro rodiny s dětmi, na které by bylo vhodné se zaměřit i plánování již zmíněného kulturního, společenského i sportovního programu. Rezervy jsou i v ubytovacích možnostech, kdy nabídka herních koutků i hřišť není nijak rozsáhlá. Také zde zcela chybí možnost hlídání dětí.

V dané lokalitě je také úplná **absence** jakékoliv **pěšího kola, in-line bruslí** i vodáckého vybavení, která by přilákala ještě více uživatelů stezek, kteří nemají dostatečné vybavení a by si chtěli toto nejprve vyzkoušet. Jako vhodné místo pro pěšího kola v Chocni by bylo již zmíněné místo vodáckého klubu v Pelinách přímo u cyklostezky Choceň – Ústí nad Orlicí a eky Tiché Orlice. Na vzniku by se mohlo podílet město ve spolupráci se soukromým sektorem například v podobě obchodu se sportovními potřebami, který by zajistil sportovní vybavu i její následný servis.

Značně limitující je pro turisty i **absence** možnosti **úschovy kola** jak v dané lokalitě, tak i v blízkosti zmíněných turistických i historických cílů. Lze předpokládat, že v případě

bezpečného zajištění cyklistického vybavení by návštěvnost jednotlivých zařízení mohla stoupnout, protože cyklisté by nemuseli mít obavu z krádeží a poškození jejich jízdních kol.

Porovnáním ubytovacích a stravovacích možností na základě provedené analýzy (viz. tabulka 8 str. 77 a 9 str. 80) bylo zjištěno, že v Chocni i ve Vysokém Mýtu je rozmanitá nabídka různých úrovní zařízení od ubytoven bez stravování až po hotely nižší kategorie s možností celodenního stravování ve vlastní restauraci. Vybrat se dají zařízení s dětským koutkem i s wellness zázemím. Díky klidným lokalitám obou měst je zajištěné nehlučné ubytování i v zařízeních v samotných centrech. Z hlediska polohy přímo u cyklostezky, ceny a komfortu, se jako nejideálnější jeví ubytování v penzionu Mítkov v Chocni. Jediným záparem je nutnost zvýšeného dohledu nad dlemi z důvodu polohy poblíž železničních kolejí a řeky. Ve Vysokém Mýtu by srovnatelné parametry ubytovacího zařízení splňoval penzion Mlýn Jangelec.

V obou městech i jejich blízkosti však **nejsou žádné možnosti ubytování se v kempech i tábořištích**. Nejbližší vodácké tábořiště a zároveň areál aktivní turistiky, Cakle, je vzdáleno od Chocni cca 20 km a od Vysokého Mýta cca 28 km. Přítomný obdobný projekt v kombinaci s již zmíněnou přírodnou turistickým vybavením a dobrou propagací, vhodně zasazený do vhodné lokality, by mohl mít velmi pozitivní vliv na zvýšení turistického potenciálu města, vytvoření nových pracovních příležitostí ve formě personálu zařízení a podporu prostřednictvím dobrou formou rekreace. Území se také potýká s **absencí ubytovacích zařízení vyšší kategorie**, je pouze spekulací, zda je to dáno malou velikostí města, předpokládaným nezájmem návštěvníků o dražší služby i nezájmem samotných investorů v těchto službách podnikat. Určité možnosti pro zlepšení stávajícího stavu by se našly i ve stravovacích zařízeních. Zaměření na místní speciality, zahrnutí nabídky regionálních produktů i tematické kuchyně by se také mohlo podílet na prodloužení širšího spektra návštěvníků. Pokud by navíc tato nabídka byla prezentována na kvalitně provedených webových stránkách daných zařízení (v současnosti provedením značně omezených), oproti doplněných o možnosti sportovního a kulturního programu, turistických možností i přehledu a pozvánek na kulturní a společenské akce.

Provedeným terénním šetřením a následným vyhodnocením analýzy turistických tras je možné stanovení těchto **pozitivních aspektů** :

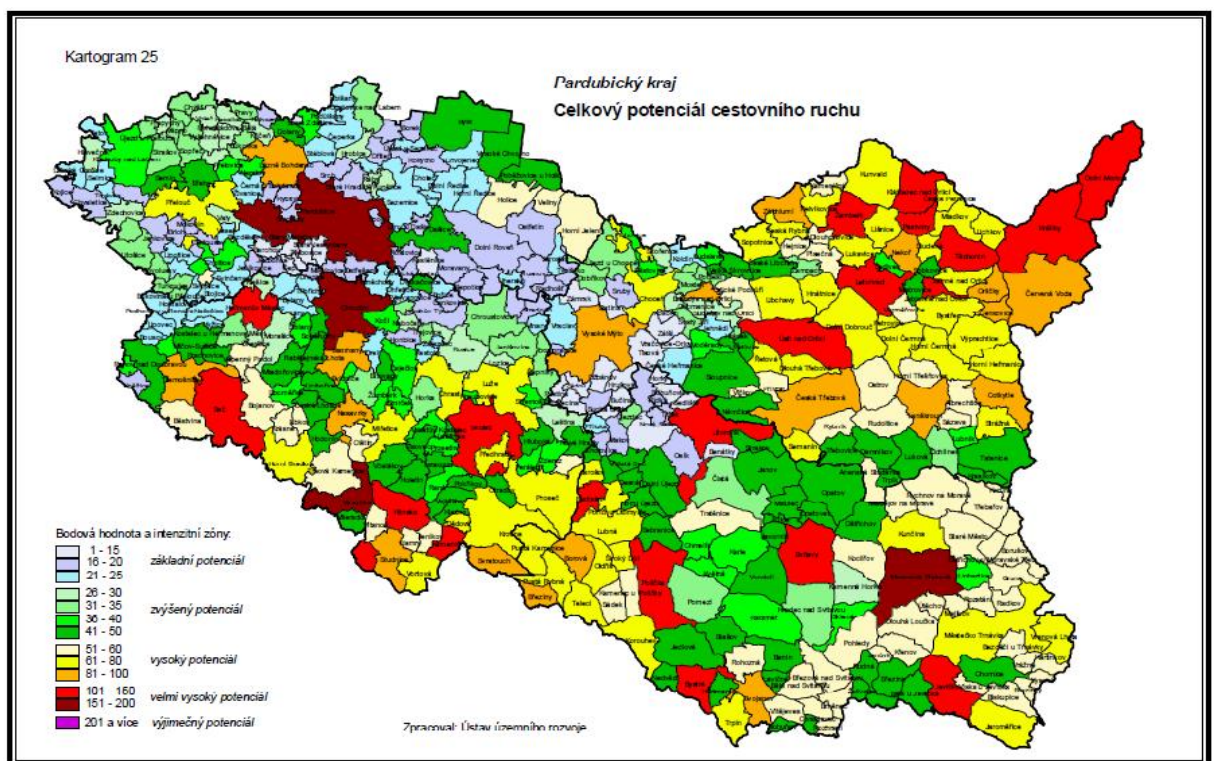
- efektivní trávení volného času
- pobyt v přírodě – „na čerstvém vzduchu“

- rozšiřující obzor sebevzdělání (na základě informací z panelů naučných stezek je možné zpatřit nové poznatky z daného okolí, a už informace o geologické, botanické i přírodní stavbě území, historií dotčených míst i místní pověsti spjaté s místem)
- poznání nových míst
- pohyb jako součást zdravého životního stylu

a točto **negativních aspektů** :

- vandalismus
- neudržování poádku
- poškození tras přírodními živelnými pohromami
- negativní vlivy vodní eroze na povrch tras, hlavně v lesních pasážích
- nedostatečná údržba ze strany zřizovatelů tras
- nepředpokladatelné situace

Výstupem zhodnocení turistických a historických cílů, jejich otevírací doby, vstupného, bezbariérového přístupu, možností parkování i občerstvení v okruhu cca 50 km od Choceň a Vysokého Mýta lze vyhodnotit **celkový turistický potenciál území jako dobrý**. Což v rámci svého šetření potvrzuje i provedený výzkum Ústavu územního rozvoje z roku 2008, viz obrázek . 54.

Obrázek . 54 – Celkový potenciál cestovního ruchu Pardubického kraje
Zdroj: Ústav územního rozvoje (upraveno autorem)

7. Závěr

Přestože na základě provedené analýzy potenciálu turistických tras ve městech Choceň a Vysoké Mýto lze konstatovat, že turistický potenciál je značný, byly zjištěny určité nedostatky, při jejichž odstranění (jak již byl zmíněno v Diskusi) by se atraktivita zkoumaného území mohla dále zvyšovat. A to:

- v oblasti chybí okružní cyklostezka, která by procházela turisticky i historicky atraktivními místy
- na cyklostezkách neexistuje dopravní označení upozorující na vjezd zemědělské techniky, na zhoršený i poškozený povrch stezky
- cyklostezky nejsou dostatečně vybaveny vhodným doprovodným mobiliárem (na rozdíl od naučných stezek)
- největším problémem stezek je vandalismus (ničení značení a doprovodného mobiliáře)
- značné rezervy lze najít v propagaci území, nevyhovující webové stránky, neúspěšnost oblasti na veletrzích cestovního ruchu, zavená informační centra o víkendech – návrhem na zlepšení je instalace elektronických informačních panelů v centrech měst, vytvoření mikroregionu Vysokomýtsko – Choceňsko s jednotnými a kvalitními webovými stránkami s komplexní nabídkou v oblasti stravování a ubytování, kulturního a sportovního vyžití, dostupnosti turistických a historických atraktivit a obecnými údaji o území
- absence půjčoven a zároveň úschoven jízdních kol, in-line bruslí a ostatního sportovního vybavení

Naopak daná oblast disponuje následujícími přednostmi, které vytvářejí pozitivní turistický potenciál území:

- šest značených turistických tras v délce 254,5 km (viz. graf 7 a 8)
- šest naučných stezek z celkového počtu turistických v celém Pardubickém kraji
- čtyři cyklostezky
- devět cykloturistických tras
- vodácká trasa na řece Tiché Orlici a řece Loučce

Lze tedy zkoumanou oblast charakterizovat jako vhodnou především pro krátkodobou a střednědobou rekreaci, se značným přírodním, historickým i kulturním potenciálem a s dostatkem turistických a historických cílů v okolí města (viz graf 11).

8. Seznam použité literatury a internetových zdroj

- Admin. O organizaci Klubu českých turistů. [online]. Praha. Klub českých turistů. 15. ledna 2012. [cit. 2013-09-26]. Dostupné z <<http://www.kct.cz/cms/o-organizaci-klubu-ceskych-turistu>>.
- Andrlová, M. 2008. Na koni k řízem krážem po esku. Fragment. Praha. 128 s. ISBN: 978-80-253-0569-0.
- Anon. Objekt cestovního ruchu. [online]. 2010. [cit. 2013-09-30]. Dostupné z <<http://www.osludmila.cz/download.php?id=OBJEKT+CESTOVN%CDHO+RUCHU.pdf>>.
- Anon. O společnosti Lesy české republiky, s.p.. [online]. Lesy české republiky. 2012. [cit. 2013-10-10]. Dostupné z <<http://www.lesy.cz/o-nas/Stranky/default.aspx>>.
- Baker, D. A., Palmer, R. J. 2006. Examining the Effect of Perceptions of Community and Recreation Participation on Quality of Life. Social Indicators Research. Vol. 75. No. 3. p. 395 – 418.
- Bartoš, L. (ed.). 2006. Navrhování komunikací pro cyklisty. KOURA. Mariánské Lázně. 103 s. ISBN: 80-902527-3-7.
- ech, J. 1998. Malá encyklopedie cestovního ruchu. Idea servis. Praha. 130 s. ISBN: 80-85970-19-8.
- ertík, M., Attl, P., Sysel, J., Vitáková, M. 2001. Cestovní ruch – vývoj, organizace a řízení. OFF, s.r.o.. Praha. 352 s. ISBN: 80-238-6275-1.
- esko. Zákon č. 104/2000 Sb. ze dne 4. dubna 2000 o Státním fondu dopravní infrastruktury. In. Sbírka zákonů České republiky. 2000. částka 32/2000. Dostupné také z <<http://www.sfdi.cz/poskytovani-informaci/zakon-o-sfdi/>>.
- David, P., Soukup, V. 2011. Velká turistická encyklopedie: Pardubický kraj. Euromedia Group, k.s.. Praha. 328 s. ISBN: 978-80-242-2972-0.
- Drábek, K. 2007. Naučné stezky a trasy. Dokořán. Praha. 297 s. ISBN: 978-80-7363-076-8.
- Drobná, D., Morávková, E. 2004. Cestovní ruch pro střední školy a veřejnost. Fortuna. Praha. 205 s. ISBN: 80-7168-901-7.
- Erber, A. 20. září 2013. pers. comm.
- Fayers, P. M., Machin, D. 2007. Quality of life. The assessment, analysis and interpretation of patient – reported outcomes. Second edition. John Wiley & Sons. Chichester.

- Graburn, N. H., Jafari, J. 1991. Introduction: Tourism Social Science. *Annals of Tourism Research*, 18, . 1, Elsevier Science, Orgando, p. 1-11.
- Guth - Jarkovský, J. 2003. *Turistika*. Miloš Uhlí – Baset. Praha. 187 s. ISBN: 80-86223-99-X.
- Hesková, M. 2006. *Cestovní ruch: Pro vyšší odborné školy a vysoké školy*. Fortuna. Praha. 222 s. ISBN: 80-7168-948-3.
- Hoda , B., Dohnal, T. 2005. *Rekreologie*. Hanex. Olomouc. 202 s. ISBN: 80-85783-48-7.
- Holešínská, A. 2010. *Destina ní management jako nástroj regionální politiky cestovního ruchu*. Diserta ní práce. Masarykova univerzita. Ekonomicko – správní fakulta. Brno. 150 s.
- Chvojková, A., Kv to , V. 2007. *Finan ní prost edky fond EU v programovacím období 2007 – 2013*. IREAS, Institut pro strukturální politiku, o.p.s.. Praha. 181 s. ISBN: 987-80-86684-43-7.
- Interel EPA a CC, s.r.o.. 2006. *Pr vodce fondy Evropské unie*. Ministerstvo pro místní rozvoj R. Odbor vn jších vztah . 237 s.
- Jan ar, V. 2004. *Na lodi k řzem krážem po echám a Morav*. Fragment. Praha. 128 s. ISBN: 80-7200-912-5.
- Jarábková, J. 2001. *Metodické přístupy k hodnoteníu predpokladov pre rozvoj cestovního ruchu vo vidieckych sídlech*. In: Hasman, M., íha, J., Šittler, E. (eds.): *Sborník 6. mezinárodní konference Cestovní ruch, regionální rozvoj a školství*. Jiho eská univerzita v eských Bud jovicích. Zem d lská fakulta, Tábor. s. 153 – 157.
- Ješina, O., Kudlá ek, M., 2009. *Aplikované pohybové aktivity v integrované školní t lesné výchov (1)*. *T lesná výchova a sport mládeže*. 74 (2). s. 15 – 19.
- Klímeš, R. 2003. *Informa ní pr vodce m stem Vysokým Mýtem a okolím*. Dvo ák Petr. Vysoké Mýto. 12 s.
- Klíma, J. (eds.). 2004. *Vysoké Mýto tradice a sou asnost*. M sto Vysoké Mýto. Vysoké Mýto. 211 s. ISBN:80-239-3071-0.
- Kolektiv autor . 2001. *Hodnocení potenciálu cestovního ruchu pro území R*. Zpráva výzkumného úkolu pro MMR R, Praha, Ústav územního rozvoje Brno, s. 22.
- Kolektiv autor . 2010. *Venkovská turistika*. eská zem d lská univerzita. Praha. 138 s. ISBN: 978-80-213-2163-2.
- Ková íková, L., Jon, M. 2010. *Cyklostezky Evropy*. Cykloknihy s.r.o. Plze . 223 s. ISBN: 978-80-7193-10-5.

- Kudová, D. 2004. Charakteristika Moravských vinařských stezek. In: Firma a konkurenční prostředí 2004. Konvoj Brno. PEF MZLU v Brno. s. 258 – 274. ISBN 80-7302-075-0.
- Laws, E. 1995. Tourism Destination Management. Routledge. London. 208 p.
- Lacina, K., Štýrský, J., Brychtová, Š., Šimková, E. 2007. RESEARCH REPORT I Partnerství pro cestovní ruch na regionální úrovni. Univerzita Pardubice. Pardubice. 200 s. ISBN: 978-80-7194-974-9-55-750-07.
- Lepková, H. 2012. Pivní turistika v České republice. Diplomová práce. Masarykova univerzita. Ekonomicko – správní fakulta. Brno. 87 s.
- Leschinger, M. 2006. Cykloprůvodce Podorlickem. Flétna. Ústí nad Orlicí. 254 s.
- Ludvík, M. (ed.). 1986. Malá encyklopedie turistiky. Olympia. Praha. 346 s.
- Lynn, A. N., Brown, D. R. 2003. Effects of recreational use impacts on hiking experiences in natural areas, Landscape and Urban Planning p. 77-87, School of Environmental Design and Rural Development, University of Guelph.
- Mariot, P. 1983. Geografia cestovního ruchu. Veda. Bratislava. 249 s.
- Maslow, A. 1970. Motivations and Personality. Harper. New York. p. 369.
- Medlowicz, M. V., Stein, M. B. 2000. Duality of life in individuals with anxiety disorders. American Journal of Psychiatry. 157 (5). p. 669 – 682.
- Moser, F., Dank, K., Práška, J., Šulc, V., Topič, Z. 1981. Pivní turistika. Olympia. Praha. 118 s.
- Moss, L. A. G. 2000. Tourism in Bioregional Kontext. Approaching Ecosystemic Practice in the Sumava, Czech Republic. In: Godde, P. M., Price, M. F., Zimmermann, F. M. (eds.): Tourism and Development in mountain Regions. CAB International, Wallingford, p. 85 – 113.
- Národní strategický referenční rámec ČR. [online] Praha. Ministerstvo pro místní rozvoj. 2006. [cit. 2013-09-26]. Dostupné z <<http://www.strukturalni-fondy.cz/regionalni-politika-eu-2007-2013/nsrr>>.
- Nařízení Rady (ES) . 1083/2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) . 1260/1999. [online] Praha. 11. 06. 2006. [cit. 2013-09-26]. Dostupné z <<http://www.strukturalni-fondy.cz/regionalni-politika-eu-2007-2013/narizeni-2007-13>>.
- Nejdl, K. 2010. Zhodnocení souboru dostupných statistických údajů o vývoji píjezdového a výjezdového cestovního ruchu v České republice. In: Využití statistických dat

- v cestovním ruchu R ve vztahu k řešení regionálních disparit. Vysoká škola hotelová. Praha. s. 33 – 34.
- Nováková, A. 10. října 2013. pers. comm.
- Page, S. J. 2007. *Tourism Management. Managing for Change*. Butterworth-Heinemann. Oxford. 473 p. ISBN: 978-0-7506-8205-3.
- Pásková, M. 2008. *Udržitelnost rozvoje cestovního ruchu*. Gaudeamus, Univerzita Hradec Králové. Hradec Králové. 298 s. ISBN: 978-80-7041-658-7.
- Pásková, A., Zelenka, J. 2002. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Ministerstvo pro místní rozvoj. Praha. 448 s.
- Petříková, L., Studnička, P., Vrchotová, M. 2012. *Organizace cestovního ruchu v krajích a v turistických regionech České republiky*. Nakladatelství CzechTourism. Praha. 125 s. ISBN: 978-80-87560-01-3.
- Ptáček, M. 2011. *Analýza a rozvoj turistiky na území Pardubického kraje*. Bakalářská práce. Česká zemědělská univerzita v Praze. Provozně ekonomická fakulta. Praha. 77 s.
- Rada značení UV K T. *Turistické značení K T*. [online]. Klub českých turistů. 2008. [cit. 2013-09-30]. Dostupné z <<http://www.kct.cz/cms/turisticke-znaceni-kct>>.
- Ryglová, K. 2007. *Cestovní ruch (soubor studijních materiálů)*. Key publishing s.r.o.. Ostrava. 81 s. ISBN: 978-80-87071-44-1.
- Russel, R. 1990. *Recreation and Quality of Life in Old Age: A Causal Analysis*. *Journal of Applied Gerontology*. March. Vol. 9 no. 1. p. 77 – 90.
- SHOCart. 2002. *Pardubicko, Železné hory. Velká cykloturistická mapa 1 : 75 000*. Samohýl Reprint. Vizovice. ISBN: 80-7224-036-6.
- Stumbo, N. J., Peterson, P. 2004. *Therapeutic Recreation Program Design*. Parson Education. San Francisco. Inc.
- Sun, D., Walsh, D. 1998. *Review of studies on environmental impact of recreation and tourism in Australia*. *Journal of Environmental Management*. Vol. 53. No. 980200. p. 323 – 338.
- Svítil, J. 2009. *Cyklotrasy a cyklostezky v Pardubicích*. Diplomová práce. Univerzita Pardubice. Fakulta ekonomicko – správní. Pardubice. 92 s.
- Šíp, J. 1998. *Strukturace potenciálu cestovního ruchu a možnosti jejich motivace*. In: *Sborník 3. mezinárodní konference Cestovní ruch, regionální rozvoj a školství*. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Zemědělská fakulta Tábor. s. 94 – 107.

- Šperková, R., Duda, J. 2009. Úvodní analýza situace v odvětví vinařství v ČR od roku 1989. *Acta Mendlovicae agriculturae et silviculturae universitatis brunnensis*. sv. LVII (6). s. 287-296. ISSN 1211-8516.
- Tomášová, H. (eds.). 2004. *Má Chocel. RAN Chocel. Chocel*. 118 s.. ISBN: 80-239-3047-8.
- Teplý, Z. (eds.). 1971. *Volný čas a pohybová rekreace. Teoretická praxe tělesné výchovy*. s. 647 – 654.
- UNWTO. 1995. *Pojmy, definice a klasifikace statistiky cestovního ruchu – technický manuál*. Madrid. 122 s.
- Vacková, M. 2010. *Rozvoj cyklistické infrastruktury jako nástroj rozvoje regionu*. Diplomová práce. Univerzita Pardubice. Fakulta ekonomicko – správní. Pardubice. 100 s.
- Vanhove, N. 2005. *The Economics of Tourism Destinations*. Elsevier Butterworth-Heinemann. Oxford. 249 p. ISBN: 0-7506-6637-4.
- Votruba, J. 1992. *Pravidla silničního provozu pro chodce a pro cyklisty v testech*. Fortuna. Praha. 120 s. ISBN: 80-7168-027-3.
- Vystoupil, J., Šauer, M. 2011. *Geografie cestovního ruchu*. Vydavatelství a nakladatelství Aleš Benk, s.r.o.. Plzeň. 315 s. ISBN: 978-80-7380-340-7.
- Weiskopf, D. C. 1982. *Recreation and leisure: improving the quality of life*. 2nd ed. Allyn and Bacon. London.
- Zelenka, J. 1996. *Technika, management a marketing cestovního ruchu*. Gaudeamus, Univerzita Hradec Králové. Hradec Králové. 206 s. ISBN: 978-80-7041-577-0.
- Zelenka, J. 2008. *CESTOVNÍ RUCH Informační a komunikační technologie*. Gaudeamus, Univerzita Hradec Králové. Hradec Králové. 239 s. ISBN: 978-80-7041-514-6.
- Zelenka, J. 2012. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Linde Praha. Praha. 768 s. ISBN: 978-80-7201-880-2.
- Žáková, R. Česko jede. [online]. Centrum dopravního výzkumu. 2011. [cit. 2013-10-05]. Dostupné z <<http://www.ceskojede.cz/rubriky/cesko-jede/>>.
- Tribe, J. 1997. *The indiscipline of tourism*. *Annals of Tourism Research*. Vol. 24. No. 3. p. 638 – 657.

9. Samostatné p ílohy

	dálnice s číslem
	rychlostní silnice s číslem
	mezinárodní silnice s číslem
	silnice I. třídy s číslem
	silnice II. třídy s číslem
	silnice III. třídy, hlavní ulice
	ostatní průjezdné silnice a ulice; parkoviště
	jednosměrná ulice; zákazy vjezdu
	silnice se zákazem vjezdu motorových vozidel
	zpevněná cesta; polní či lesní cesta
	pěšina; průsek
	víceproudé úseky silnic
	semafor; kruhové objezdy
	tunel; číslo dálničního exitu
	dálnice ve výstavbě nebo v plánu
	ostatní komunikace ve výstavbě nebo v plánu
	železnice s číslem trati; stanice s názvem
	zastávka; zastávka mimo provoz; tunel
	železniční vlečka; zrušená železnice
	tramvaj
	kabinková lanovka
	seďáčková lanovka
	nákladní lanovka
	lyžařský vleč
	bobová nebo sánkařská dráha
	železnice
	plot, obora
	elektrické vedení s napětím
	les; golflisté
	vinice; chmelnice
	sad; zahrady a zastavěné území s budovami
	průmyslová plocha; lom
	hřbitov; sportovní hřiště
	přírodní rezervace nebo památka
	hranice národního parku a CHKO
	hranice přírodního parku
	památná alej; památný nebo významný strom
	hranice vojenského prostoru
	hranice státu
	řeka; vodní plocha; potok; bažina, močál
	občasný tok; podzemní tok; jez na řece
	vodopád; ponor/vývěr; studánka; pramen
	krytý bazén; koupaliště; možnost koupání; lázně
	vrchol s názvem a výškou; názvy hřbetů a údolí
	skály; balvany a kamenná pole
	místa rozhledu; výrazné skály a kameny
	velký vysílač; vysílač; věž nepřístupná; věžový vodojem
	elektrárna jaderná; -tepelná; -větrná
	elektrárna fotovoltaická; -vodní; důl; důl mimo provoz
	kostel; kaple
	zvonice; synagoga; těžké opevnění; lehké opevnění
	mohyla; pomník; kříž a boží muka
	hrad; zámek (veřejnosti přístupný/nepřístupný)
	židovská památka (s průvodcem/bez)
	klášter; významný kostel (přístupný/nepřístupný)
	technická památka (přístupná/nepřístupná); vojenská památka; hradby
	větrný mlýn; rozhledna (přístupná/nepřístupná)
	vykopávky; archeologické naleziště; hradiště významné/ostatní
	městská; vesnická památková rezervace; skanzen; pam. lidové arch.
	informace; muzeum/památník; golflisté; jezdectví
	turistická atrakce/zajímavost; přírodní atrakce/zajímavost
	jeskyně s průvodcem/bez; propast s průvodcem/bez; závrt
	památko UNESCO; místo bitvy; východiště lyžařských stop
	letiště mezinárodní; -ostatní; travnatá plocha letiště
	autobusové nádraží; zdravotnické zařízení; vrt (ropa, plyn); přístaviště
	turistické značené trasy KČT; turistický směrovník
	místní značení; turistický přístřešek
	naučná stezka
	značená cyklotrasa s názvem
	značená cyklotrasa s barevným pásovým značením
	cyklostezka

P íloha . 1 – Legenda k mapovým obrázk m
Zdroj: <http://www.mapycz> (upraveno autorem)

Seznam příloh

Příloha . 1 – Legenda k mapovým obrázkům	119
Obrázek . 1 – Mapa turistických regionů	27
Obrázek . 2 – Mapa turistických oblastí	27
Obrázek . 3 – Skladba 14 krajů (NUTS III) a 8 regionů soudržnosti (NUTS II).....	28
Obrázek . 4 – Typizace značení	39
Obrázek . 5 – Grafické znázornění turistického značení	40
Obrázek . 6 - Dopravní značení cyklostezek.....	41
Obrázek . 7 - Grafické znázornění značení cyklotras	42
Obrázek . 8 - Grafické znázornění značení cykloturistických tras	42
Obrázek . 9 – Jezdecká stezka okružní	43
Obrázek . 10 – Jezdecká stezka přiběžná	43
Obrázek . 11 – Administrativní členění pardubického kraje	45
Obrázek . 12 - Infrastrukturní členění území	49
Obrázek . 13 – Problém pokryvu stezky listy a zhoršené kvality povrchu	53
Obrázek . 14 – Výhled z trasy cyklostezky na Vysoké Mýto	53
Obrázek . 15 – Výhled z trasy cyklostezky na město	53
Obrázek . 16 – Návrh možného mobiliáře cyklostezky	54
Obrázek . 17 – Fotografie části cyklostezky a vzor možné lavice k umístění na okrajích...55	55
Obrázek . 18 – Pohled na stezku pokrytou vrstvou zaschlé zeminy	56
Obrázek . 19 – Značené cyklotrasy procházející Chocní.....	59
Obrázek . 20 – Značené cyklotrasy procházející vysokým Mýtem	60
Obrázek . 21 – Značené turistické trasy v okolí Chocně	62
Obrázek . 22 – Značené turistické trasy procházející Vysokým Mýtem	63
Obrázek . 23 – Mapa naučné stezky a soubor značení naučné stezky, turistické trasy a trasy cyklistického závodu, značené červenou šipkou ve žlutém tverci	66
Obrázek . 24 – Příklad zastavení naučné stezky s informační tabulí a odpovídáním	66
Obrázek . 25 – Mapa naučné stezky a příklad informační tabule	68
Obrázek . 26 – Mapa naučné stezky městem	72
Obrázek . 27 – Mapa naučné stezky Vysoké Mýto – Vanice	72
Obrázek . 28 – Mapa naučné stezky Vysoké Mýto – Vinice	72
Obrázek . 29 – Mapa naučné stezky Vysoké Mýto – Vraclav	72

Obrázek . 30 – Zícenina hradu Brandýs nad Orlicí	87
Obrázek . 31 – Zícenina hradu Potštejn	87
Obrázek . 32 – Zícenina hradu Žampach	87
Obrázek . 33 – Zícenina hradu Lanšperk	87
Obrázek . 34 – Pohled na státní hrad Litice	87
Obrázek . 35 – Zícenina hradu Košumberk	87
Obrázek . 36 – Pohled na hrad Kunčická hora	87
Obrázek . 37 – Pohled na hrad Svojanov	87
Obrázek . 38 – Zámek Choce	92
Obrázek . 39 – Zámek Potštejn	92
Obrázek . 40 – Zámek v Kostelci nad Orlicí	92
Obrázek . 41 – Zámek Doudleby nad Orlicí	92
Obrázek . 42 – Zámek v Hostolovicích nad Orlicí	92
Obrázek . 43 – Státní zámek Litomyšl	92
Obrázek . 44 – Zámek Nové Hrady	92
Obrázek . 45 – Zámek v Rychnově nad Kněžnou	92
Obrázek . 46 – Pevnost Hanička	94
Obrázek . 47 – Tvrz Bouda	94
Obrázek . 48 – Rozhledna Vrbice	101
Obrázek . 49 – Rozhledna Andrlův chlum	101
Obrázek . 50 – Rozhledna Rozálka	101
Obrázek . 51 – Rozhledna Maxe Švabinského	101
Obrázek . 52 – Přírodní labyrint v Brandýse nad Orlicí	107
Obrázek . 53 – Děvíný kostelík v Dobrušce	107
Tabulka . 1 – Délka cyklotras v České republice v km v jednotlivých letech	34
Tabulka . 2 – Statistické údaje v jednotlivých letech	47
Tabulka . 3 – Klimatické charakteristiky zadaného území v jednotlivých letech	
Tabulka . 4 – Dopravní vzdálenost	48
Tabulka . 5 – Orientační délka cesty (hod, min) železniční dopravou (rychlík)	49
Tabulka . 6 – Analýza cyklostezek v zadaném území	58
Tabulka . 7 – Analýza naučných stezek v zadaném území	73
Tabulka . 8 – Analýza ubytovacích a stravovacích zařízení v Chocni	78
Tabulka . 9 – Analýza ubytovacích a stravovacích zařízení ve Vysokém Mýtu	81

Graf . 1 - Délka cyklotras v České republice v km v jednotlivých letech	34
Graf . 2 – Průměrné denní teploty červen	47
Graf . 3 – Průměrné denní teploty červenec.....	47
Graf . 4 – Průměrné denní teploty srpen	47
Graf . 5 – Průměrné denní teploty září.....	47
Graf . 6 – Znárodnění polohy cyklotras v zadaném území.....	60
Graf . 7 – Znárodnění délky v km jednotlivých značených turistických tras procházejících Chocní.....	62
Graf . 8 – Znárodnění délky v km jednotlivých značených turistických tras procházejících Vysokým Mýtem	64
Graf . 9 – Znárodnění analýzy naučných stezek	73
Graf . 10 – Délka splavných úseků v km v okolí zadaných míst	75
Graf . 11 – Znárodnění cenové hladiny ubytovacích zařízení v jednotlivých městech	82
Graf . 12 – Znárodnění struktury turistických a historických cílů	107